

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

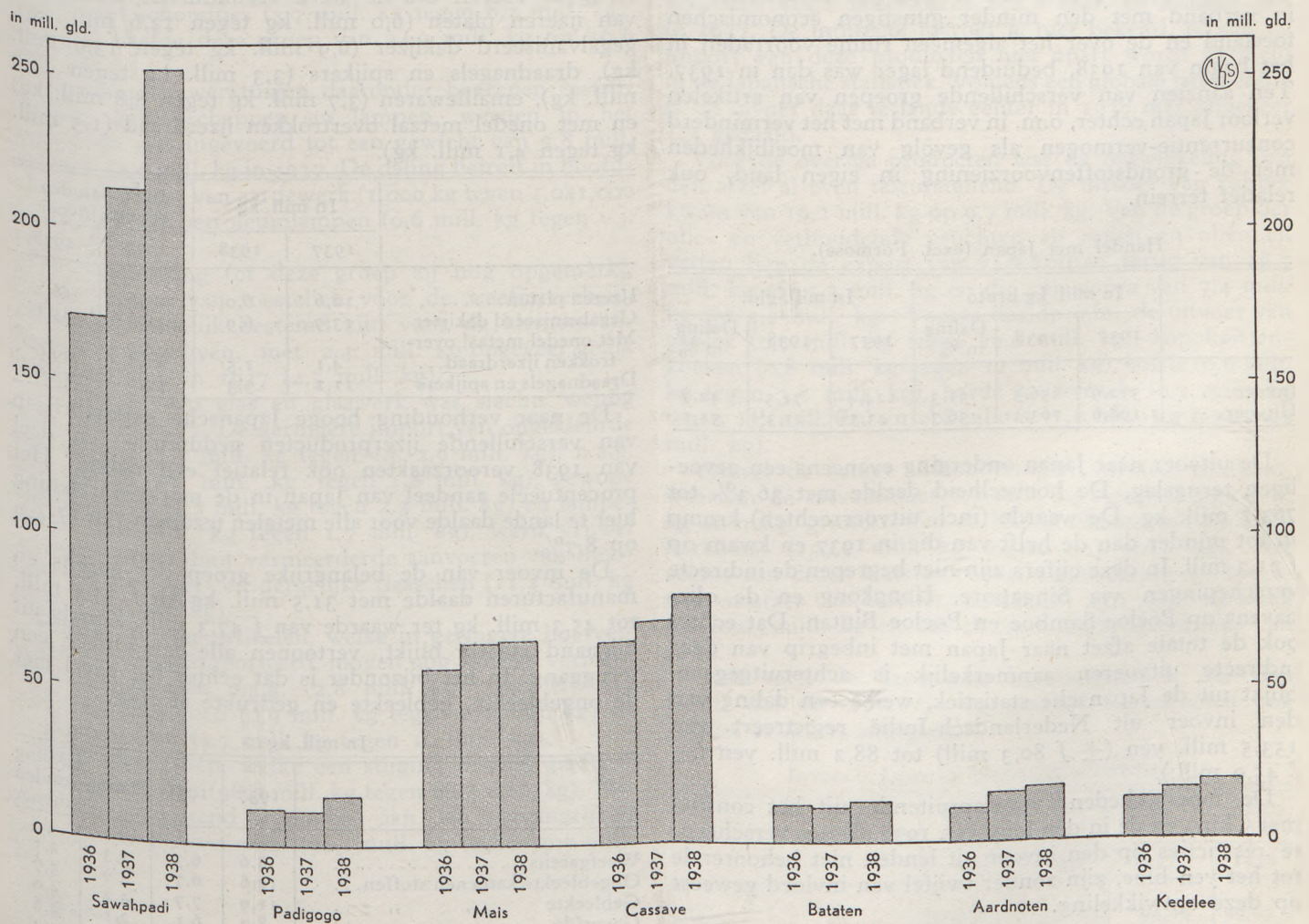
Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

8e Jaargang

10 MAART 1939

No. 10

Geraamde waarde van de productie van de voornaamste Inlandsche voedingsgewassen op Java en Madoera.

De waarden van de geproduceerde voedselgewassen in bovenstaande grafiek zijn berekend door de producties te vermenigvuldigen met de maandelijksche marktprijzen. De productiecijfers van 1938 zijn nog voorloop-

ig. Bij de voorloopige raming van sawahpadi is er rekening mede gehouden, dat in het algemeen de definitieve cijfers 4% hoger zijn dan de voorloopige raming. Dat de waarden van de producties in 1938 hoger

waren dan in 1937 is, behalve bij maïs, een gevolg van de grootere producties en hoogere prijzen gedurende de oogstmaanden. De hoogere waarde van de maïs-productie is uitsluitend een gevolg van de hoogere prijzen, de productie was lager.

Uit de grafiek mag niet worden geconcludeerd, dat het geldinkomen van den tani evenveel is toegenomen

als de waarde van de productie, immers een deel van de productie wordt door de landbouwende bevolking niet verkocht, maar dient voor eigen consumptie (zie ook Statistische Mededeelingen bijvoegsel v/h Econ. Weekblad van No. 8 van 24 Febr. 1939, pag. 254).

(Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Conjunctuurstatistiek).

De handel van Nederlandsch-Indië met Japan gedurende 1938.

De vooruitgang, welke in 1937 viel waar te nemen in den handel met Japan, ging in het afgelopen jaar weer geheel te loor. De invoer nam naar het gewicht gemeten met 31,3% af tot 256,3 mill. kg, terwijl een daling van 42,7% de waarde deed terugvallen tot f 71,3 mill.

Ten deele vindt deze ontwikkeling hierin verklaring, dat de invoer van goedkoopere consumptiegoederen, waarvan vooral Japan een belangrijke leverancier is, in verband met den minder gunstigen economischen toestand en de over het algemeen ruime voorraden in het begin van 1938, beduidend lager was dan in 1937. Ten aanzien van verschillende groepen van artikelen verloor Japan echter, o.m. in verband met het verminderd concurrentie-vermogen als gevolg van moeilijkheden met de grondstoffenvoorziening in eigen land, ook relatief terrein.

Handel met Japan (excl. Formosa).

	In mill. kg bruto			In mill. gld.		
	1937	1938	Daling in %	1937	1938	Daling in %
Invoer	372,9	256,3	31,3	124,4	71,3	42,7
Uitvoer . . .	1.198,6	763,1	36,3	43,5 ¹⁾	21,3 ¹⁾	51,1

De uitvoer naar Japan onderging eveneens een gevoelige terugslag. De hoeveelheid daalde met 36,3% tot 763,1 mill. kg. De waarde (incl. uitvoerrechten) kromp in tot minder dan de helft van die in 1937 en kwam op f 21,3 mill. In deze cijfers zijn niet begrepen de indirecte verschepingen via Singapore, Hongkong en de oliehavens op Poeloe Samboe en Poeloe Bintan. Dat echter ook de totale afzet naar Japan met inbegrip van deze indirecte uitvoeren aanmerkelijk is achteruitgegaan, blijkt uit de Japansche statistiek, welke een daling van den invoer uit Nederlandsch-Indië registreert van 153,5 mill. yen ($\pm$ f 80,3 mill) tot 88,2 mill. yen ($\pm$ f 45,9 mill.).

De moeilijkheden, voortspruitende uit het conflict met China en de in den loop van 1938 allengs verscherpte restricties op den invoer uit landen niet behorende tot het yen-bloc, zijn zonder twijfel van invloed geweest op deze ontwikkeling.

Invoer.

Een achteruitgang van alle groepen van goederen, met als eenige uitzondering de mineralen, bracht den

1) Inbegrepen de opbrengst der gegeven uitvoerrechten.

invoer uit Japan van 372,9 mill. kg met een waarde van f 124,4 mill. op 256,3 mill. kg ter waarde van f 71,3 mill. De daling komt voor meer dan driekwart op rekening van garens en manufacturen, metalen en chemische voortbrengselen.

Naar het gewicht was het decrees het grootst bij de metalen, waarvan 23,8 mill. kg werd ingevoerd tegen 61,7 mill. kg in 1937. De daling is voor een overwegend deel terug te voeren tot de sterk verminderde leveranties van ijzeren platen (6,0 mill. kg tegen 12,6 mill. kg), gegalvaniseerd dakijzer (6,9 mill. kg tegen 13,9 mill. kg), draadnagels en spijkers (3,3 mill. kg tegen 11,2 mill. kg), emaillewaren (3,7 mill. kg tegen 8,8 mill. kg) en met onedel metaal overtrokken ijzerdraad (1,5 mill. kg tegen 4,1 mill. kg).

	In mill. kg		In % van den totalen invoer	
	1937	1938	1937	1938
Ijzeren platen	12,6	6,0	23,6	16,2
Gegalvaniseerd dakijzer	13,9	6,9	56,6	45,1
Met onedel metaal overtrokken ijzerdraad . . .	4,1	1,5	41,8	29,6
Draadnagels en spijkers	11,2	3,3	50,0	22,6

De naar verhouding hoge Japansche exportprijzen van verschillende ijzerproducten gedurende een deel van 1938 veroorzaakten ook relatief een daling. Het procentueel aandeel van Japan in de marktvoorziening hier te lande daalde voor alle metalen tezamen van 17,7% op 8,7%.

De invoer van de belangrijke groep der garens en manufacturen daalde met 31,5 mill. kg en f 34,4 mill. tot 45,3 mill. kg ter waarde van f 47,3 mill. Zoals uit bijgaand staatje blijkt, vertoonen alle categorieën een teruggang. In het bijzonder is dat echter het geval met de ongebleekte, gebleekte en gedrukte stoffen.

	In mill. kg			
	1937	1938	Daling	Daling totalen invoer
Weefgarens	8,6	6,3	2,3	2,1
Ongebleekte katoenen stoffen . . .	12,6	6,7	5,9	5,7
Gebleekte " "	11,9	7,7	4,2	4,0
Geverfde " "	8,2	6,1	2,1	4,6
Gedrukte " "	7,9	3,1	4,8	5,4
Bontgeweven " "	8,5	4,8	3,7	4,0
Katoenen sarongs, enz.	1,3	0,2	1,1	1,3
Manufacturen van andere samenstelling en afgestane man. van versch. aard.	7,5	4,5	3,0	3,0

Het percentage van Japan in den totalen invoer van garens en manufacturen nam af van 61,8% tot 51,1%.

Ook de chemische voortbrengselen vertoonen een scherpen teruggang en wel van 30,6 mill. kg tot 12,8 mill. kg. Het decres is verdeeld over een groot aantal artikelen. Vermelding verdienen o.m. aluin (0,2 mill. kg tegen v.j. 2,5 mill. kg), superphosphaten (1,1 mill. kg tegen 3,2 mill. kg), koolteer (1,0 mill. kg tegen 2,8 mill. kg) en waterglas (2,3 mill. kg tegen 4,0 mill. kg). De invoer van caustische soda, waarvan reeds in 1937 beduidend minder werd geïmporteerd, daalde tot practisch nihil.

Van de overige groepen geven vooral eetwaren en genotmiddelen, aardewerk en porcelein alsmede machines en werktuigen een daling te zien. Wat de eerstgenoemde groep aangaat, is de vermindering met 7,3 mill. kg tot 9 mill. kg in hoofdzaak een gevolg van den geringeren import van sardines in blik (7,0 mill. kg tegen 9,7 mill. kg), tarwemeel (1.000 kg tegen 823.000 kg) en afgetapt bier, ander dan stout (0,4 mill. kg tegen 1,1 mill. kg).

De geringere invoer van aardewerk en porcelein komt grootendeels op rekening van borden van fijn aardewerk en porcelein (5,4 mill. kg tegen v.j. 7,8 mill. kg) en kopjes met schoteltjes (3,7 mill. kg tegen 6,2 mill. kg). In totaal daalde deze groep van 24,9 mill. kg tot 16,6 mill. kg.

Machines en werktuigen daaronder begrepen instrumenten, gereedschappen en lampen, werden in het afgelopen jaar ingevoerd tot een gewicht van 5,8 mill. kg tegen 12,0 mill. kg in 1937. De daling betreft in hoofdzaak rubbercups van aardewerk (1.000 kg tegen 1.041.000 kg) en gewone petroleumlampen (0,6 mill. kg tegen v.j. 2,6 mill. kg).

Met betrekking tot deze groep zij nog opgemerkt, dat de import van toestellen voor de weefnijverheid, welke voornamelijk bestemd zijn voor de kleinere inheemsche bedrijven, met 2,4 mill. kg ongeveer gelijk bleef aan dien in 1937 (2,5 mill. kg).

De invoer van glas en glaswerk was slechts weinig lager dan in 1937. De geringere import van ongekleurde waterglazen (1,2 mill. kg tegen v.j. 2,6 mill. kg), n.a.g. waterglazen (1 mill. kg tegen 1,8 mill. kg), gewone stopflesschen (1,3 mill. kg tegen 2,3 mill. kg) en lampegglazen (0,9 mill. kg tegen 1,7 mill. kg), werd vrijwel gecompenseerd door vermeerderde aanvoeren van limonade-, wijn-, bier- en dergelijke flesschen (11,4 mill. kg tegen 7,9 mill. kg).

Van de overige artikelen, welke in geringere hoeveelheden werden geïmporteerd, mogen nog worden vermeld rijwielonderdeelen n.a.g. (2,8 mill. kg tegen v.j. 6,4 mill. kg), speelgoed (0,9 mill. kg tegen 2,0 mill. kg) en de papierwaren (4,7 mill. kg tegen 10 mill. kg).

De eenige groep, welke een stijging te zien geeft, is die der mineralen (98,7 mill. kg tegen 88,8 mill. kg). Het accres is uitsluitend te danken aan den omvangrijken aanvoer van bouwcement (92,1 mill. kg tegen 79,7 mill. kg).

Uitvoer.

De vermindering van den (directen) uitvoer naar Japan met 435,4 mill. kg en f 21,8 mill. moet in de eerste plaats worden toegeschreven aan den scherp gedaalden afzet van suiker, maïs en aardolieproducten.

De export van fabriekssuiker, welke gedurende de

eerste helft van het jaar reeds zeer gering was, stond in het tweede semester practisch stil. Van 178,2 mill. kg in 1937 schrompelde de uitvoer daardoor in tot slechts 14,9 mill. kg.

Uitvoer van fabriekssuiker naar het Verre Oosten, in mill. kg.

	1937	1938
Japan.....	178,2	14,9
Korea.....	34,6	—
Dalny.....	37,6	0,2
China.....	45,4	23,3
Hongkong.....	129,6	103,—

De terugval vond geenerlei compensatie in een hooger afzet naar andere bestemmingen in het Verre Oosten. Integendeel, ook deze liep scherp terug met uitzondering van den uitvoer naar Hongkong, welke zich, hoewel eveneens lager dan in 1937, op een betrekkelijk gunstig niveau kon handhaven.

De export van maïs bedroeg 61,6 mill. kg en bleef ruim 100 mill. kg bij 1937 ten achter.

Aardolieproducten werden verscheept tot een hoeveelheid van 353,0 mill. kg of 172,2 mill. kg minder dan in 1937. De indirecte uitvoer is niet bekend, terwijl de import van deze producten niet apart wordt vermeld in de Japansche statistiek. Volgens een globale berekening is de invoer daar te lande echter in 1938 met ongeveer 1/3 gedaald.

Voor de overige producten was de ontwikkeling van den afzet al even teleurstellend. De uitvoer van rubber kwam van 16,2 mill. kg op 9,7 mill. kg. Van de groep der olie- en vethoudende vruchten en zaden en oliën en vetten liep de export van kapokpitten terug van 19,7 mill. kg tot 5,3 mill. kg en die van copra van 7,4 mill. kg tot 5,2 mill. kg. Voorts daalde o.m. de uitvoer van gaplek (0,7 mill. kg tegen 20,6 mill. kg), kapokpittenkoeken (0,8 mill. kg tegen 11 mill. kg), koffie (0,9 mill. kg tegen 3,1 mill. kg), harde touwvezels (0,1 mill. kg tegen 1,7 mill. kg) en ebbenhout (1,6 mill. kg tegen 3,1 mill. kg).

Vrijwel de eenige uitzonderingen vormen wildhout, waarvan de uitvoer met 1,7 mill. kg steeg tot 70,4 mill. kg en n.a.g. grondstoffen en halfabrikaten van minerale herkomst (159,9 mill. kg tegen 50,1 mill. kg). Het accres van dezen laatsten post is te danken aan den toenomen afzet van bauxiet, welke van 25,1 mill. kg steeg tot 102,5 mill. kg en aan de verhoogde leveranties van zout.

Gaat men de Japansche invoerstatistiek na, dan blijkt, dat de afzet van verschillende producten ook relatief is achteruitgegaan.

Invoer in Japan uit Nederlandsch-Indië.

	Hoeveelheid in 100 kin ²⁾		In % van totalen invoer	
	1937	1938	1937	1938
Suiker.....	2.698.347	635.183	94,84	99,27
Rubber.....	276.419	181.653	26,01	23,16
Oliehoudende producten	613.692	287.294	12,81	9,07
Boonen en erwten.....	36.348	8.817	0,30	0,06
Ruwe katoen.....	66.325	31.691	0,48	0,34
Overige plant. vezels..	47.575	14.702	2,55	1,17

2) 100 kin is 60,1 kg.

De voorgaande tabel, welke ontleend is aan de Japansche maandstatistiek, laat zien dat de invoer uit Nederlandsch-Indië van artikelen als rubber, oliehoudende producten en plantaardige vezels, naar verhouding meer gedaald is dan die uit andere landen. Voor suiker is het percentage daarentegen gestegen. Bij de beoordeeling hiervan dient evenwel in aanmerking te worden genomen, dat de stilstand van den export in het 2e

semester van dit jaar door verschillend tijdstip van uitvoer en invoer nog niet ten volle in de Japansche invoerstatistiek tot uiting komt.

Voor verdere bijzonderheden omtrent den in- en uitvoer zij verwezen naar de op pag. 338/340 afgedrukte tabellen.

(Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Handelsstatistiek).

Financieel Weekoverzicht.

Bezien uit een oogpunt van de koersontwikkeling van den Nederlandschen gulden ten opzichte van de belangrijkste valuta's, zooals dollar en pond sterling, is het aspect van de wisselmarkt in de afgelopen week slechts weinig veranderd. De gulden bleef zich ongeveer op het gedurende de vorige verslagperiode bereikte lagere niveau bewegen. Intusschen begint de daling van ons betaalmiddel in breede kringen de aandacht te trekken. De redeneering, dat de koersreactie het gevolg zou zijn van een tijdelijke eenzijdige vraag naar dollars is niet voldoende om deze reactie te verklaren. Veeleer wint de overtuiging veld, dat de Nederlandsche wisselpolitiek er op gericht is, de waarde van ons betaalmiddel in het buitenland eenigszins aan te passen aan het ten opzichte van den dollar in den loop van de tweede helft van 1938 niet onbelangrijk gedaalde pond sterling. Het is zeer opvallend, dat de dalende tendenz van den gulden samenvalt met het wetsontwerp tot herziening of liever verhooging der invoerrechten voor sommige artikelen, hetwelk eenige dagen geleden is ingediend. De Memorie van Toelichting op het ontwerp, geeft te kennen, dat met de verhooging van sommige invoerrechten een matige bescherming van bepaalde industrieën wordt beoogd. De door het Nederlandsche Egalisatiefonds toegelaten en wellicht in zeker opzicht bevorderde matige daling van den gulden krijgt in het licht van dit wetsontwerp bijzonder reliëf, terwijl uit de combinatie van beide feiten zou kunnen worden afgeleid, dat de Regeering een actieve conjunctuurpolitiek in haar programma heeft opgenomen.

Van de overige valuta's strekt het verloop van het Belgische devies de aandacht. De kabinetscrisis, ontstaan door het aftreden van het Ministerie Spaak, is nog steeds niet opgelost. Uiterlijk zit de moeilijkheid in de bekende controversen tusschen Walen en Vlamingen, doch het schijnt, dat de kern der moeilijkheden wordt gevormd door de in de toekomst te volgen financieele en monetaire politiek. Als uitvloeisel van de recente waardevermindering van het pond sterling en den Franschen franc is de Belgische industrie, welke voor een groot deel op export is aangewezen, in niet geringe mate benadeeld in dien zin, dat het concurrentievermogen belangrijk is verminderd. Reeds in 1938 is er door exportkringen bij herhaling op aangedrongen wijziging te brengen in de monetaire politiek, door de belga aan de gedeprecieerde sterling-valuta te koppelen, waartegen de Regeering zich echter tot nu toe krachtig heeft verzet. Aangezien evenwel verlaging van het kostenpeil niet kan uitblijven, zal de Regeering te kiezen hebben tusschen den indirecten weg van muntdepreciatie of de directe methode van aanpassing, welke echter op sociale

bezwaren stuit. De kabinetsmoeilijkheden hebben vanwege dezen monetairen achtergrond een druk op de belga ten gevolge gehad, hetgeen in een stijgend disagio voor termijnbelga's tot uitdrukking kwam. Overigens beschikt de Nationale Bank over een ruimen goudvoorraad, weshalve een succesvolle verdediging van deze aan het goud gekoppelde valuta zeer zeker binnen de mogelijkheden blijft. Tenslotte merken wij curiositeitshalve nog op, dat blijkens een publicatie van de Caisse Générale de Reports et de Dépôts de openbare schuld van België, uitgedrukt in goud, niettegenstaande den wereldoorlog minder bedraagt dan in 1914, waardoor dit land wel een zeer uitzonderlijke positie inneemt.

De ontwikkeling der effectenbeurzen in de afgelopen week geeft alleszins aanleiding tot tevredenheid. Reeds in ons vorig overzicht konden wij melding maken van een betere stemming op de effectenbeurzen, welke ook in de afgelopen week verder aanhield en in de hand gewerkt werd door de vaste tendenz der goederenmarkten. De Amerikaansche effectenbeurs ondervond den gunstigen invloed van de recente redevoering van den Amerikaanschen Minister van Handel, Hopkins, welke functionaris als een der meest intieme medewerkers van den President staat geboekstaafd. Weliswaar ademde de redevoering een vredelievende en conciliante geest, doch anderzijds bevatte zij ook weer geen concrete aanwijzingen omtrent de wijze, waarop de Regeering het bedrijfsleven anders dan langs den indirecten weg der uitgavenpolitiek denkt te stimuleeren, dan wel dat de Regeering het New-Deal-programma in een voor het bedrijfsleven gunstigen zin ingrijpend zal wijzigen. Al naarmate de eerste indrukken van de redevoering plaats maakten voor een meer nuchtere beoordeeling, verdween de haussestemming, alhoewel het grootste gedeelte der koerswinst behouden kon blijven.

Ook op de Amsterdamsche Beurs heerschte een geanimeerde stemming, welke belangrijke koerswinsten over de geheele linie tot resultaat had. De belangstelling ging speciaal uit naar die Nederlandsche industriele aandelen, welke vermoedelijk zullen profiteren van de hierboven gememoreerde verhooging der invoerrechten. Bij de stijging traden vooral Philips Gloeilampen op den voorgrond, welke in enkele dagen tijds circa 20 punten konden monteeren. Naast de in het algemeen gunstigere beoordeeling der politieke constellatie, dragen de tot nu toe gepubliceerde cijfers van leidende industriele ondernemingen over het afgelopen jaar tot een betere stemming bij. Het hier en daar naar voren gebrachte argument, dat de flauwe houding van den gulden vrees voor verdere depreciatie — welke zich zou uiten door meerdere belangstelling voor aandelen — zou hebben

veroorzaakt lijkt ons vooralsnog van redelijken grond ontbloomt. Veeleer onderschrijven wij de meening, dat onze vooraanstaande Nederlandsche beleggingsaandeelen over het algemeen nog aantrekkelijke rendementen bieden, in verhouding tot het nog altijd zeer geringe rendement op soliede obligaties. De verwachting, dat het Internationale Thee Comité tot verlaging van het productiepercentage voor het jaar 1939/40 zou besluiten, is in vervulling gegaan. Het productiepercentage is met $2\frac{1}{2}\%$ tot 90% verlaagd, hetgeen neerkomt op een verminderden uitvoer der productielanden van 20 miljoen pounds, welk kwantum ongeveer overeenkomt met den aanwas der wereldvoorraden in 1938.

Niettegenstaande de omstandigheid, dat de kapitaalmarkt met een bedrag van f 100 miljoen is ontlast door de recente $3\frac{1}{2}\%$ leening der Bataafsche Petroleum Maatschappij en in weerwil van het feit, dat op de geldmarkt een tendenz van afvloeiing van kapitaal naar Londen is waar te nemen, blijven zowel geld- als kapitaalmarkt uitermate ruim. Op de beleggingsmarkt kwam dit tot uitdrukking in een vaste stemming voor alle soorten obligaties en pandbrieven, welke niet onaanzienlijk konden monteeren. Een dezer dagen is de uitgifte aangekondigd van een 4% leening groot Can. \$ 4.000.000

ten laste der stad Montreal, aflosbaar in 1959. Vanwege de betrekkelijk hoge rente en het feit, dat hoofdsom en interest betaalbaar zijn in Canadeesche dollars of guldens ter keuze van den houder, voorspelt men deze uitgifte een groot succes.

Tenslotte laten wij hieronder eenige statistische gegevens volgen, welke een beeld geven van het verloop der goederen- en effectenbeurzen sinds het begin van het jaar.

	3-1-'39	28-1-'39	28-2-'39	7-3-'39
Reuter goederen-indexcijfers.....	139,8	136,9	136,6	137,2
Dow-Jones gemiddelden voor:				
Industrieelen.....	153,64	138,79	147,30	149,37
Spoorwegen.....	33,78	28,49	32,48	32,80
Public Utilities.....	22,85	22,99	25,85	25,97
Amsterdam indexcijfers voor:				
30 Nederlandscheaandeelen.....	177,29	156,01	167,40	169,75

Batavia, 7 Maart 1939.

H.

De Landbouwcrisiswetgeving in Nederland.

II

Veehouderij.

De teelt van varkens is beperkt. Jaarlijks wordt daartoe uitgerekend hoeveel varkens ongeveer nodig zullen zijn. Iedere boer krijgt daarop — op basis van de jaren 1930 tot 1932 — een aantal nummers toegewezen, waarmede de ooren van de te behouden biggen moeten worden gemerkt. Zonder een dergelijk merk mogen zij niet worden vervoerd en verhandeld.

Bij de rundvee-teeltbeperking geschiedt de regulering door middel van kalverschetsen. Van ieder kalf, dat behouden mag blijven, wordt de huidtekening, welke van geen twee kalveren gelijk schijnt te zijn, geschetst. De schets vormt als het ware het identiteitsbewijs van het kalf. Krijgt een boer de beschikking over meer kalveren dan hem schetsen zijn toegewezen, dan kan hij ze overdoen aan iemand, die schetsen heeft overgehouden, of slachten.

De teeltbeperking van varkens heeft inderdaad tot een aanzienlijke inkrimping van den varkensstapel geleid. Deze telde in 1930 2.018.000 beesten tegen 1.406.000 in 1937. De binnenlandsche consumptie van varkensvleesch en spek, welke in 1928 55% van de productie bedroeg, steeg tot 80% in 1936. De sterk verminderde exportmogelijkheid — vooral tengevolge van de bacon-contingenteering in Engeland — kon aldus worden opgevangen. Door het heffen van prijsverschillen bij invoer van varkensvleesch kon op de binnenlandsche markt een lonende prijs worden verkregen. De Nederlandsche veehouderij-centrale laat de varkens voor de baconfabrieken bij de boeren opkopen. De handel is hierbij tusschenpersoon zonder meer geworden, de fabrieken slachten en bereiden de varkens tegen een vast loon en zijn dus loonslachters geworden.

De Centrale exporteert tenslotte. In den laatsten tijd schijnt de teeltbeperking niet meer voldoende te zijn. Het aanbod van varkens is voor de tegenwoordige afzetmogelijkheid te groot. Daar de prijzen, waartegen de Centrale het overschot aan varkens opneemt, blijkbaar te laag zijn, wordt thans door de varkenshouders steen en been geklaagd. Aangedrongen wordt dan ook op verscherping van de teeltregeling of op hogere overnemingsprijzen, temeer, omdat de varkensfokkers door de hoge heffingen op veevoeder, buiten hun schuld op hoge kosten zitten.

De rundvee-teeltbeperking heeft tot nog toe evenmin tot afdoende inkrimping van den rundveestapel geleid. De melk-, boter- en kaasproductie zijn niet gedaald. Het principe van den aan deze producten verleenden steun berust eveneens op het omhoogbrengen van het binnenlandsch prijsniveau door een stelsel van heffingen en uitkeeringen, dat er mede op gericht is den producenten een gelijke opbrengst te verschaffen, ongeacht of hun product voor de binnenlandsche markt of voor den export bestemd is. Door de heffing op boter werd het noodzakelijk — teneinde verschuivingen in het verbruik met concurrerende producten te voorkomen — om tevens andere spijsvetten en oliën te gaan belasten, in de eerste plaats margarine.

Om den overvloed van boter te helpen wegwerken, werd tevens een menggebod in het leven geroepen van margarine met boter. Het mengpercentage, dat eerst 25% bedroeg, werd later verminderd tot 10% en in Augustus 1937 geheel afgeschaft, aangezien in de practijk bleek, dat de boter toch nog voordeliger kon worden geëxporteerd. Van de totale boterproductie ad. 100.000 ton wordt rond de helft uitgevoerd, waar-

voor in 1938 een gemiddelde prijs werd verkregen van ruim *f* 0,80 per kg. Aangezien de producent ca. *f* 1,35 per kg ontving, moest dus op ieder kg geëxporteerde boter een productietoeslag van *f* 0,55 worden gegeven. Voor het binnenland werd deze prijs bereikt door middel van een heffing, in dier voege, dat de Leeuwarder commissienoteering vermeerderd met de heffing ongeveer het bedrag van *f* 1,35 moest vormen. Teneinde — zooals hiervoor reeds vermeld — verschuivingen in het binnenlandsch verbruik te voorkomen, moest ook o.m. margarine met een zware heffing worden belast. De opbrengst daarvan wordt — zooals straks nog nader zal blijken — in het landbouwcrisisfonds gestort en dient dus voor steun aan landbouw en vee-teelt. Dat het verbruik van margarine hierdoor sterk wordt belemmerd ligt voor de hand, doch is onvermijdelijk, zoolang de boter afzet zoo sterk verliesgevend blijft. Hier komen de landbouwcrisismaatregelen ook in strijd met het Nederlandsch-Indisch belang, dat gebaat is bij een zoo groot mogelijke margarine-productie ter wille van den afzet van oliehoudende zaden en oliën, temeer waar momenteel 60% van de door de margarine-industrie in Nederland te verwerken grondstoffen (uitgezonderd boter en botervet) van Nederlandschen of Nederlandsch-Indischen oorsprong moet zijn. De opheffing van het menggebod met boter was daardoor ook van rechtstreeksch belang voor Nederlandsch-Indië.

Pluimveehouderij.

De maatregelen, op dit gebeid genomen, hebben ten doel beperking en verbetering van den pluimveestapel en tevens verhooging van de binnenlandsche eierprijzen. De invoerheffingen, waarmede geïmporteerd vee en pluimveevoeder werden belast, alsmede de verhoogde prijzen voor binnenlandsche voedergranen, waren voor de pluimveehouders, evenals voor de varkensfokkers een belemmering om tot een renderend bedrijf te geraken. Daar een zeer belangrijk deel der eierenproductie voor uitvoer bestemd is, was het echter mogelijk om langs dien weg te veel betaalde productiekosten bij den export te restitueeren. Aldus kon tevens via de grootte der restitutie de export zoo noodig extra worden bevorderd en het binnenlandsch prijspeil worden beïnvloed op zoodanige wijze, dat de rentabiliteit der bedrijven werd hersteld. De monopoliseering van den uitvoer vergemakkelijkte tevens de nakoming van de gestelde kwaliteitseischen. De invoer van levend en geslacht pluimvee, eieren en eierproducten is eveneens gemonopoliseerd in de Centrale voor Eieren en Pluimvee, terwijl een invoerheffing op genoemde producten ongewenschte concurrentie met het buitenland voorkomt. Deze concurrentie zou anders ook onbillijk zijn geweest, daar de buitenlandsche pluimveehouder door het gebruik van onbelaste voedergranen aanmerkelijk lagere productiekosten heeft.

De beperking van den pluimveestapel wordt bereikt door uitgifte van broedvergunningen door de Centrale. Deze vergunningen geven het recht een bepaald aantal eieren gedurende het seizoen in de broedmachines te doen uitbroeden.

Suikerbieten.

Tenslotte een enkel woord over den steun aan de suikerbieten, omdat speciaal hiervoor ook in Ned.-Indië

belangstelling zal bestaan. Voor den bietenoogst van 1938 werd steun verleend door een garantieprijs vast te stellen van *f* 10,25 per 1.000 kg bieten netto tot een totale hoeveelheid van 1.574.000 ton, met gemiddeld suikergehalte en geleverd aan grootscheepsvaarwater. Van de 1.574.000 ton werd aan de telers 95% van hun garantie van 1937 als vast toegewezen. De rest werd verdeeld tusschen de daarvoor in aanmerking komende telers, met dien verstande, dat aan hen, die een bedrijf exploiteerden van meer dan 2 hectare bouwland groot, niet meer garantie kon worden verleend dan noodig was om 1/4 deel van dat bouwland met garantiebieten te laten betelen, terwijl aan telers met minder dan 2 hectare bouwland voor 1/2 hectare garantie was gegeven.

Deze steun aan de bieten wordt gefinancierd door een crisisheffing op suiker, welke in 1938 30% van den suikeraccijns bedroeg.

Het moge hier nog eens worden herhaald, dat het vorenstaande slechts een zeer onvolledige weergave kan worden genoemd van de in het Moederland genomen landbouwcrisismaatregelen. Het beoogde ook niet meer dan een indruk te geven, tevens over de wijze, waarop in financieel opzicht de steun wordt verleend en gefinancierd. Dat met de financiering groote bedragen gemoeid zijn, ligt voor de hand en blijke nader uit de cijfers van het Landbouwcrisisfonds¹⁾.

Totaalcijfers van den gewonen dienst van het Landbouwcrisisfonds, in duizenden guldens.

	1934	1935	1936	1937 ²⁾	1938 ²⁾	1939 ²⁾
Inkomsten	206.774	195.656	197.377	180.066	133.835	128.971
Uitgaven	195.284	178.476	176.510	181.060	131.934	124.985
Saldi	11.490	17.180	20.867	— 994	1.901	3.986

Alhoewel er nog wel enkele posten zullen zijn, welke in het landbouwcrisisfonds thuis behooren, doch welke in de Rijksbegroting zijn blijven zitten, mag toch worden gezegd, dat — practisch gesproken — genoemd fonds alle financieele consequenties van de landbouwcrisiswetgeving omvat. Van de uitgaven in 1938 werd ongeveer 5 1/2 miljoen gulden door personeelskosten — ten behoeve van ca. 5.000 landbouwcrisisambtenaren — ingenomen, zijnde rond 4% van het totaal.

Heffingen en monopoliewinsten vormen de voornaamste bronnen van inkomsten. Van het totaal bedrag aan inkomsten in 1938 ad. *f* 133.835.000 was *f* 98.000.000 uit binnenlandsche heffingen afkomstig en *f* 21.000.000 uit de z.g. monopoliewinsten of prijsverschillen, vnl. bij den invoer geheven. De begrotingscijfers voor 1939 geven in dit opzicht een ander beeld. Het bedrag aan heffingen is veel lager getaxeerd door de vermindering van de heffing op zuivelproducten, terwijl van de monopoliewinsten een sterke toename wordt verwacht tengevolge van de hogere prijsverschillen bij den invoer van tarwe.

Een recapitulatie van den gewonen dienst van het landbouwcrisisfonds 1939 laat de volgende cijfers zien :

1) Ontleend aan de „Statistiek der Rijksfinanciën” en aan de begroting van het Landbouwcrisisfonds voor het dienstjaar 1939.

2) Begrotingscijfers.

	Inkomsten	Uitgaven	Voor- deelig saldo	Nadeelig saldo
Akkerbouwen Vee- houderij.....	69.452.000	39.712.000	29.740.000	—
Melk en Zuivel ...	50.525.000	50.225.000	300.000	—
Groenten, Fruit en Sierteelt.....	3.542.000	14.864.000	—	11.322.000
Visscherij.....	68.000	1.293.000	—	1.225.000
Turf.....	—	391.000	—	391.000
Pluimveehouderij .	180.000	11.320.000	—	11.140.000

Van de inkomsten van Akkerbouw en Veehouderij zullen f 37.500.000 moeten voortkomen uit monopoliewinst op den invoer van granen, f 15.000.000 uit opcenten van den accijns op suiker, f 3.000.000 uit heffing op de teelt van consumptie-aardappelen. Daartegenover staan als grootste uitgaafposten:

- f 6.000.000 steun aan rogge-verbouwers,
- f 3.200.000 steun aan niet voor de binnenlandsche consumptie verkochte consumptie-aardappelen,
- f 11.750.000 steun aan suikerbieten-verbouwers,
- f 4.750.000 nadeelig saldo op aan- en verkoop van aardappelmeel door de betreffende Centrale,
- f 3.940.000 nadeelig saldo op aankoop, verwerking en verkoop van varkens en varkensvleesch door de Veehouderijcentrale.

De steun aan Melk en Zuivel kan — blijkens bovenstaande cijfers — uit de eigen inkomsten worden bestreden. Van de 50 miljoen inkomsten is rond 39 miljoen afkomstig van de heffing op margarine, vetten en oliën. Deze producten zijn het dus, die in 1939 bijna 4/5 deel van den steun aan de melk en zuivel zullen moeten opbrengen. Van de 50 miljoen steunuitgaven krijgt de boteruitvoer rond 30 miljoen, de kaasproductie 11 miljoen en de productie van melkproducten 8 miljoen gulden.

De Groente-, Fruit- en Sierteelt blijken wel zeer verlieslatend te zijn voor het Landbouwcrisisfonds. Inkomsten zijn — behalve de monopoliewinst op den niet zoo omvangrijken invoer van fruit, zuidvruchten en warmoezenij-gewassen — moeilijk te verkrijgen. Daarentegen zijn de steunuitkeringen, welke worden gedaan, relatief zeer hoog. Niettemin is de tuinbouw van alle bedrijfstakken in den landbouw de meest noodlijdende, welk feit door de hiervoor reeds vermelde bijzondere omstandigheden in het laatste jaar nog is verergerd.

De Pluimveehouderijcentrale lijkt op het eerste gezicht eveneens zeer verliesgevend. In werkelijkheid is dat echter niet het geval, omdat de verleende steun — in den vorm van een uitkeering bij export — niet anders bedoelt dan den pluimveehouders de invoerheffing op de door hen gebezigde voedergranen te restitueeren.

Tot zoover de gewone dienst van het Landbouwcrisisfonds. De kapitaaldienst, waarin de verleende en terugbetaalde credieten aan het agrarische bedrijfsleven, benevens aan veenderij en visscherij zijn opgenomen, is van veel geringer beteekenis. De begroting 1939 van dezen dienst geeft een inkomsten- en uitgaven-cijfer van resp. f 1.260.000 en f 6.240.000.

Uit het vorenstaande is wel gebleken, welk een zware last het Nederlandsche volk door de landbouwcrisiswetgeving is opgelegd. Aan de noodzakelijkheid daarvan viel echter onder de heerschende omstandigheden niet te twifelen. Het groote publiek weet trouwens ternauwernood, waarvoor het bijv. de boter en de margarine zoo duur moet betalen. Zeer opmerkelijk is echter de ontevredene houding, welke over het algemeen ten plattelande tegenover de landbouwcrisismaatregelen wordt aangenomen. Men zou terecht anders hebben mogen verwachten in dit geval, waarin ten koste van honderden millioenen guldens — opgebracht door het geheele Nederlandsche volk — den boer het blijven uitoefenen van zijn bedrijf is mogelijk gemaakt. De plattelandsmentaliteit is in dezen niet vrij te pleiten van ondankbaarheid en kortzichtigheid.

Daarmede wil uiteraard niet gezegd zijn, dat aan de landbouwcrisismaatregelen in het Moederland geen fouten kleven en dat daartegen geen gerechtvaardigde grieven zouden kunnen bestaan. Een dezer grieven is, dat de Overheid de primaire rol speelt, terwijl de bedrijfsgenooten zelf naar een secundaire plaats zijn geschoven. In de jongste Troonrede is echter reeds gezegd, dat zal worden gestreefd naar het overnemen van de uitvoering der landbouwcrisismaatregelen door de belanghebbenden zelf. In een juist dezer dagen verschenen rapport is deze aanleggenheid verder uitgewerkt ³⁾. Hopelijk zal de geleidelijke overneming — wanneer deze mocht plaats vinden, hetgeen niet aan de Regeering zal liggen — de veel geuite grieven kunnen doen verstommen. Wellicht ook kan dan wat meer waardeering ontstaan voor hetgeen tot nog toe door de Overheid voor den landbouw is gedaan.

Andere veel gehoorde bezwaren zijn, dat de steun per bedrijf wordt gegeven en niet individueel en dat hij voor een groot deel aan pachtheer en hypotheekbank ten goede komt. Deze feiten wekken inderdaad den schijn, dat de steun niet wordt ontvangen door dengene, voor wien hij is bedoeld. De landbouwcrisismaatregelen hebben echter nooit het karakter van armenzorg gehad. Zij beoogen het landbouwproductie-apparaat voor ondergang te behoeden. Indien aan den rijken boer de steun zou worden ontzegd, omdat hij dezen privé niet noodig heeft, zou hij zijn bedrijf beter kunnen stopzetten. Dat ook de verplichtingen tegenover landheer en hypotheekbank — voor zoover mogelijk — moeten worden nagekomen, is evenzeer een eisch van billijkheid en noodzakelijkheid te achten. Ook zij zijn de crisisjaren zeer zeker niet zonder groote verliezen te hebben geleden doorgekomen. Tenslotte hebben de kleine boer en de pachtboer hun werk en hun bestaan kunnen behouden, zij het ook meestentijds zeer moeizaam en onder omstandigheden, die een ieder gaarne wat rooskleuriger zou hebben gewenscht. Zij vormen echter niet de eenige groep in het Nederlandsche volk, waar in de afgelopen jaren de zorgen zwaar zijn gevoeld.

Nog veel meer grieven zouden kunnen worden opgesomd. Een deel daarvan betreft de uitwerking van de

3) Dit rapport is samengesteld door een commissie, bestaande uit twee leden van het College van Regeeringscommissarissen en twee vertegenwoordigers van elk der drie Centrale Landbouw Organisaties, nl. het „Koninklijk Nederlandsch Landbouw Comité”, de „Katholieke Nederlandsche Boeren- en Tuindersbond” en de „Christelijke Boeren- en Tuindersbond in Nederland”.

landbouwcrismaatregelen op details van het boeren-vak. Meer invloed van de bedrijfsgeenooten zelf op den gang van zaken zou hier zeer zeker verbetering kunnen brengen. Van meer belang zijn echter de verwijten, dat de handel door sommige Centrales wordt belemmerd; dat de aanpassing van het landbouwbedrijf aan de gewijzigde omstandigheden en speciaal de overgang van veeboer naar bouwboer niet is bereikt en dat de landbouwsteun in Nederland de beoogde deflatie nog steeds tegenhoudt. Wat dit laatste punt betreft valt niet te ontkennen, dat de pogingen naar verlaging van

het kostenniveau eenerzijds en verhooging van de prijzen voor vele noodzakelijke levensbehoeften anderzijds met elkaar in strijd zijn. Dit dualisme in de Regeeringspolitiek was echter onvermijdelijk en is een bewijs temeer, hoezeer de Regeering de belangen van landbouw en veeteelt voor oogen heeft gehouden. Tenslotte was de resultante van de met elkaar in strijd zijnde economische krachten toch nog een niet onaanzienlijke deflatie.

's-Gravenhage, 20 Februari 1939.

C. N. DE BOER.

De economische toestand van Nederl.-Indië in het vierde kwartaal 1938.¹⁾

A. OVERZICHT.

Ontwikkeling van de conjunctuur bleef bevredigend.

De ontwikkeling in de wereldconjunctuur bleef in het laatste kwartaal van 1938 op een bevredigend peil, hoewel tegen het jaareinde een normale seizoenslapte in het handelsverkeer inzette.

De berichten uit het bedrijfsleven in de V.S. van Amerika bleven over het algemeen gunstig luiden; vooral de auto-industrie noteerde een hoogtepunt in het aantal orders, terwijl ook de uitslag van de jongste verkiezingen — waardoor het aantal tegenstanders van de New Deal in de vertegenwoordigende lichamen aanmerkelijk is toegenomen — de publieke opinie, betreffende de vooruitzichten van het bedrijfsleven, gunstig beïnvloedde.

Bij dit alles moet echter niet over het hoofd worden gezien, dat deze goede gang van zaken goeddeels valt toe te schrijven aan een normale behoefte om de inder-tijd reeds sterk geslonken voorraden aan te vullen. Bovendien valt niet te ontkennen, dat ook in dit kwartaal de ontwikkeling van de politieke situatie nog verre van geruststellend was. De Italiaansche gezindheid om Tunis e.a. Fransche gebiedsdeelen op te eischen, verscherpte de internationale tegenstellingen. Van de valuta's gaf het Pond Sterling — in tegenstelling met de door de nieuwe Fransche financieele politiek versterkte positie van den Franc — voor den handel van in Sterling geprijsde goederen teleurstelling door waarde-daling, terwijl eerst tegen de jaarwisseling een herstel intrad. Het in deze periode tot stand gekomen Engelsch-Amerikaansche handelsverdrag — dat ook voor andere landen van belang is — scheidt de mogelijkheid van een ruimer handelsverkeer in de toekomst.

De indexcijfers van het algemeen prijsverloop toonen voor October, November en December — vergeleken bij de drie voorafgaande maanden — een vrij stabiel beeld (gemiddeld 47,1 tegenover 47,9).

Afwisselend prijsverloop van de Nederlandsch-Indische uitvoerproducten.

Het prijsverloop van de voor export bestemde landbouwproducten toonde een varieerend beeld.

De suikerprijzen daalden, nadat de vrees voor het spoedig uitbreken van een gewapend conflict verdwenen was, doch wisten zich in den loop van verslagperiode

te herstellen, hetgeen de Nivas aanleiding gaf om eenige malen de exportlimites te verhoogen. Rubber daarentegen noteerde aanvankelijk hogere prijzen — onder invloed van de belangrijke vraag naar dit product in Amerika — doch liep daarna terug, toen bekend werd, dat het Internationale Rubbercomité — geheel tegen de algemeene verwachting in — op 15 November besloten had, om het restrictie-percentages te vermindere-n.

De theeprijzen, welke gedurende langen tijd op een hooger niveau verkeerden dan met de statistische positie in overeenstemming was te brengen, zakten in dit kwartaal in. De pepermarkt was levendig, terwijl daarentegen de koffie- en rijstmarkten een vrij lusteloos beeld vertoonden. De maïsprijzen trokken in die maand aan, doordat de vrachtprijzen naar en de invoerrechten in Holland verlaagd werden. In den slechten toestand van de copraprijzen kwam in verslagperiode geen verbetering.

Het indexcijfer van de uitvoerprijzen uit Nederlandsch-Indië liep in deze drie maanden geleidelijk achteruit van 46,0 tot 45,1. Bij de jaarwisseling kwam deze dalende tendenz tot staan. Indien men echter het verloop van het indexcijfer van den invoer vergelijkt met dat

Handelsbeweging van Nederlandsch-Indië.

Tijdvak	Invoer in mill. gul-dens	Uitvoer		Prijnsindexcijfers	
		In mill. guldens	In mill. tons bruto	Invoer-artikelen (1913 = 100)	Uitvoer-artikelen gewogen (1929 = 100)
1936					
1e kwartaal	62,3	140,2	2,2	71	37
2e „	66,8	134,7	2,3	70	37
3e „	71,2	127,5	2,4	71	38
4e „	82,0	173,3	2,8	83	52
1937					
1e kwartaal	97,0	225,4	2,8	96	60
2e „	130,5	259,8	2,8	101	59
3e „	138,5	262,1	3,-	100	54
4e „	132,0	240,7	2,8	97	46
1938					
1e kwartaal	120,1	202,0	2,5	96	43
2e „	111,9	174,9	2,7	95	39
3e „	110,4	157,2	2,8	93	45
4e „	143,-	160,-	3,-	92	45

1) Voor tabellen, zie pag. 342/343.

van den uitvoer, ziet men, dat het gemiddelde invoercijfer van de drie eerste kwartalen 1938 bedraagt 95 en dat van het laatste kwartaal 92, terwijl daarentegen het gemiddelde uitvoercijfer van de eerste drie kwartalen 1938 bedraagt 42 en voor het vierde kwartaal 45. Het wordt dan duidelijk, dat in het afgelopen jaar 1938 de invoerprijzen gemiddeld achteruit zijn gegaan, terwijl daartegenover de uitvoerprijzen — in de tweede jaarhelft — op hooger niveau kwamen, of m.a.w. de ruilvoet van Nederlandsch-Indië toonde hierdoor een voor dit land verbeterde tendenz.

De waarde van den invoer bedroeg 143 miljoen gulden. Deze — vergeleken bij de vorige kwartalen van 1938 — buitengewone toename is een gevolg geweest van het besluit, dat met ingang van 1 Januari 1939 de opcenten op het invoerrecht van de goederen, die naar de waarde belast worden, verhoogd zouden worden. Vooral de invoer van manufactures, huiden, papier, voertuigen en machinerieën steeg aanmerkelijk.

De waarde van den uitvoer bleef, in tegenstelling tot die van den invoer, vrijwel op hetzelfde niveau en bedroeg in totaal ± 160 miljoen gulden. Beschouwt men de uitgevoerde waren naar het gewicht, dan wordt het duidelijk, dat de artikelen (fabriek) suiker, rubber, koffie (arabica en robusta) en klapperolie (nadat de uitvoer van dit product in het derde kwartaal hooger is geweest dan in de laatste jaren) een achteruitgang toonden, terwijl aan den anderen kant thee, (gepelde) arachides, djarakpitten, kapokpitten (en -koeken) en citronella-olie een hooger uitvoergewicht bereikten.

De opbrengst van de Landsmiddelen bedroeg volgens een voorloopige opgave over het jaar 1938 508,1 miljoen tegenover 515,4 miljoen in 1937. Van de kohierbelastingen stegen de ontvangsten uit de Vennootschapsbelasting aanzienlijk, uit de Inkomstenbelasting in geringe mate, doch de opbrengst van de Verponding gaf een daling te zien. Van de Monopolies stegen de opium- en pandhuisontvangsten. Ondanks het feit, dat in 1938 meer zout werd verkocht dan in 1937, verminderden de zoutinkomsten wegens de verlaagde verkoopprijzen.

Voedselsituatie bevredigend.

De berichten over de voedselsituatie bleven gunstig luiden. Op Java en Madoera werd — zooals in dit jaargetijde gebruikelijk is — in het menu naast rijst een grootere plaats voor andere zetmeelgewassen ingeruimd, hoewel de — voor dit seizoen — normale stijging van de rijstprijzen achterwege bleef. Ook door de ruime voorraden van maïs, cassave en bataten behoefde de bevolking niet beducht te zijn voor een ernstige patjeklik-periode.

Op den normalen toestand van de voedselsituatie in de Buitengewesten, maakte alleen de voedselschaarschte in Zuid-Midden-Timor een uitzondering; aan de bevolking moest maïs worden verstrekt.

B. BIJZONDERHEDEN OVER NEDERLANDSCH-INDIË.

I. Java en Madoera.

Westmoesson-regens tijdig doorgekomen.

De Westmoesson trad in November tijdig in en had een — voor den Inlandschen landbouw — gunstig verloop. Voor padi-gogo (droge padi) vielen de regens plaatselijk eenigszins laat in.

Sawahpadi, padi-gogo, maïs en cassave.

De aanplant en de aanwezige voorraden van de voornaamste voedingsgewassen waren in verslagkwartaal bevredigend. Na de *grote oogsten van Oostmoesson-padi*, toonden de werkzaamheden voor de grondbewerking en later voor het overplanten van de bibit een normaal beeld.

De aanplant van *padi-gogo* is eenigszins verlaat, zoodat men voor de speciale gogo-streken een langeren patjeklik-tijd verwacht.

De *maïs*-aanplantingen verkeerden — plaatselijke uitzonderingen daargelaten — in bevredigenden toestand, terwijl groote voorraden *cassave* — zoowel boven als in den grond — aanwezig waren.

Aardnoten, kedelee, tabak, kapok, katoen, vruchten en groenten.

Van de z.g. handelsgewassen gaven *aardnoten* en *kedelee* goede opbrengsten, doch waren de *tabak*- en *kapok*-oogsten siecht, evenals de *katoen*oogsten in Demak.

Over geheel Java waren de mangga-oogsten slecht, terwijl de oogstverwachtingen van de vruchtboomen, die bij het invallen van de Westmoesson-regen in bloei komen — zooals djerok, ramboetan, doerian e.d. — wegens onvoldoenden bloei in den natten Oostmoesson en de daarop gevolgde, onvoldoende vruchtzetting aan den lagen kant waren. De stand van de groenten was over het algemeen vrij goed.

Geld- en credietverkeer.

De toevloeiing van gemunt geld uit de Landskassen nam — vergeleken bij het derde kwartaal — eenigszins toe.

De totaalbedragen, welke door de Algemeene Volkscredietbank in verslagkwartaal werden uitgeleend, toonden in verband met de Lebaran en de patjeklik-periode een normale stijging, terwijl de terugbetalingen over het algemeen terugliepen. De achterstandcijfers bleven vrij stabiel. Het credietbedrijf der desabanken gaf geen reden tot bijzondere opmerkingen. Vergeleken bij het vierde kwartaal in 1937, werd door de desa-loemboengs slechts weinig meer padi uitgeleend, terwijl de achterstand iets minder was. De inbreng van A-panden in de Pandhuizen bewoog zich — in dezen tijd van grondbewerking voor den Westmoesson-aanplant en mede in verband met de Lebaran — in een stijgende lijn.

Java en Madoera.

	1936		1937				1938			
	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Verkochte doekgrondstef aan batikkerijen (in 1.000.000 yards):										
a) Cambrics.	29,5	27,8	26,6	35,4	41,7	27,9	22,3	26,4	27,9	19,6
b) Greys.	7,4	6,4	6,4	8,6	7,5	6,1	3,9	9,8	5,8	4,3
Debiet van verpakt zout (in mill. kg)	22,3	23,6	25,4	26,9	26,6	26,1	26,9	27,7	28,5	26,8
Petroleum-accijns (in mill. gulden).	2,4	3,2	2,4	2,5	3,0	2,8	2,6	2,6	3,-	3,1
Strootjes banderollewaarde (in mill. gulden) . . .	3,9	3,4	3,5	4,2	4,8	4,4	3,9	4,4	5,0	4,4
Reizigersvervoer (in mill. gulden) .	2,3	2,4	2,3	2,7	3,0	3,0	2,5	3,0	3,1	3,1

Consumptie.

Het debiet van verpakt zout nam eenigszins af, terwijl dat van los zout — in verband met deze periode van de groote vischvangsten — belangrijk toenam. De vermeerderde consumptie van los zout was mede een gevolg van den indertijd getroffen maatregel om — ter bevordering van de zeevisscherij — den prijs van dat zout te verlagen.

Het personen- en goederenverkeer bleef zich op gunstige wijze ontwikkelen, De strootjes-banderolle-waarde liep in dit kwartaal terug tot het peil, dat in het tweede kwartaal van 1938 werd bereikt. De hoeveelheden verkochte doekgrondstof aan batikkerijen (cambrics en greys) liepen — als gewoonlijk in het vierde kwartaal — eenigszins terug.

Werkgelegenheid.

De werkgelegenheid voor de bevolking werd over het algemeen voldoende geacht. Voor het oogsten van Oostmoesson-gewassen en het in den grond brengen van den Westmoesson-aanplant was in de desa's veel werkvolk noodig. De werkgelegenheid bij de ondernemingscultures bleef voor dezen tijd van het jaar bevredigend.

Het loonpeil in de cultures.

De loonen in de tabakscultuur in Oost-Java en in de koffie- en rubbercultuur toonden over het algemeen een dalende tendenz sedert medio 1938. In de theecultuur bleef het loonpeil op hetzelfde niveau, terwijl in de tabakscultuur in de Vorstenlanden en in de kinacultuur de loonen stegen.

II. B u i t e n g e w e s t e n .

Noord-Sumatra.

De regens bleven in het Noorden van Sumatra langer uit dan gewoonlijk; voor den staanden padi-aanplant (in het bijzonder den ladangbouw) was dit ongunstig, hoewel voor groote mislukkingen niet behoefde te worden gevreesd. De stand der tweede gewassen was overal goed. De algemeene welvaartstoestand werd in deze streken — zooals gewoonlijk in dit kwartaal, wanneer men voor de aanvulling der voedselvoorraden tot den nieuwen oogst moet wachten — minder gunstig beoordeeld dan in het derde kwartaal. In Groot-Atjeh — waar de vorige padioogst plaatselijk mislukt is — werd thans met werkverschaffing begonnen. In Sumatra's Oostkust was de voedselsituatie — ook door invoer van buitenlandsche rijst — bevredigend. De prijzen van de oogstvergunningen voor bevolkingsrubber schommelden tusschen de 32 en 38 cent. De koopkracht der bevolking is in verband met de gedaalde productenprijzen en de verhoogde rubberrestrictie in 1938 verminderd. In Tapanoeli stegen de copraprijzen in December nog in te geringe mate, om in de kuststreken en op de eilanden den economischen toestand te kunnen verbeteren. In den handel kwam geen verbetering.

Midden-Sumatra.

In Midden-Sumatra viel in het Westen te veel, doch in het Oosten te weinig regen. In Sumatra's Westkust werd de voedselsituatie niet ongunstig beoordeeld; groote voorraden rijst uit Java werden voor deze resi-

dentie ingekocht. De economische toestand der bevolking toonde echter — omdat er geen verbetering in de copra- en koffieprijzen intrad — geen opleving.

In Indragiri waren de padioogsten over het algemeen goed, doch de ladangpadi heeft door langdurige droogte schade geleden.

Zuid-Sumatra.

In Zuid-Sumatra viel in het begin van het vierde kwartaal minder regen dan normaal was, doch later ondervond men plaatselijk — vooral in het Westen — overlast van te veel neerslag. Op Banka vielen echter ook reeds in den Oostmoesson vele regens. De stand van de voedingsgewassen was over het algemeen voldoende, terwijl ook de voedselsituatie geen reden tot ongerustheid gaf; plaatselijke voedseltekorten konden spoedig worden aangevuld uit nabijgelegen streken.

Op Banka daalden de peperprijzen van f 18 tot f 16,50 per quintaal, doch bleven de rubberprijzen gehandhaafd op 36, later op 37 cent per kg. De werkgelegenheid verminderde door de beperking van de tinproductie en den — in October — afgelopen peper-oogst.

In Palembang toonde de invoer nog steeds een dalende lijn, met uitzondering van de artikelen: klapperolie, manufacturen en gezouten visch. De uitvoer van benzoë en kinabast nam toe, die van damar, copal, peper af. In de Lampongsche Districten varieerden de peperprijzen van f 14,15 per 100 kg in het begin van het kwartaal tot f 14,40 aan het einde daarvan; de koffie daalde echter in prijs van f 12,50 per 100 kg tot f 11,80. De invoer nam in deze residentie belangrijk toe evenals de uitvoer van peper en palmolie, terwijl de uitvoer van rubber en koffie daarentegen afnam. De economische toestand werd in Zuid-Sumatra over het algemeen niet ongunstig beoordeeld, zij het, dat de vooruitzichten voor Banka minder goed waren.

Borneo.

In het tijdvak September t/m November trad aanvankelijk een droogteperiode in, waardoor de bevolking in de gelegenheid was, om den achterstand in het ladangwerk goeddeels in te halen, hoewel plaatselijk — door te langdurig wegblijven der regens — schade aan het staande gewas werd berokkend. In November braken weer regens door en liet de voedseltoestand zich — door den goeden stand van de padi en de tweede gewassen — bevredigend aanzien. Hetzelfde oordeel gold voor den economischen toestand; het verhoogde exportquotum voor rubber in het eerste kwartaal van 1939 werkte stimulerend op de rubberbedrijven.

Groote Oost.

Na een aanvankelijke droogteperiode braken in het Zuiden van Celebes zware regens door, die hier en daar bandjirs veroorzaakten, waardoor plaatselijk veel schade aan het te velde staande gewas werd aangericht. Plaatselijk moesten zelfs bijzondere steunmaatregelen voor de getroffen bevolking worden genomen. Over het algemeen echter beschikte de bevolking, door de groote padioogsten in het derde kwartaal, nog over ruime voedselvoorraden. In Zuid-Celebes nam de uitvoer van bevolkingsproducten als copra, mais en kapok belangrijk af, terwijl de economische toestand voor de speciale

klapperstreken in het Noorden — en op de eilanden aldaar — door de lage copraprijzen, nog steeds te wenschen overliet. De invoer van buitenlandsche rijst nam — in Noord-Celebes — tijdelijk toe, omdat de handelaren rekening hielden met het — in 1939 ingaande — verbod van rijstimport uit den vreemde.

In den economischen toestand van de bevolking in de Molukken kwam — vergeleken bij het derde kwartaal — weinig verandering. Op de Schouten-eilanden en Ternate bleef de situatie minder goed, terwijl op de Oelissers evenmin een verbetering intrad. De werkgelegenheid werd echter ruimer door de vraag naar arbeiders bij de N.N.G.P.M. Op Dobo werd de schelpenvisscherij wegens de zeer lage schelpenprijzen gestaakt, doch velen trokken inkomsten uit den houtaankap.

In Timor en Onderhoorigheden vielen de regens vroeg in, zoodat de voedingsgewassen vroegtijdig in den grond konden worden gebracht. In vele streken ondervond de bevolking een merkbare patjeklik, terwijl plaatselijk maïs moest worden verstrekt. Ook voor de eerste maanden van 1939 zal de voedselsituatie op vele eilanden waakzaamheid vereischen. In West-Flores werden goede maïsogsten verkregen. De economische toestand kon door de lage copraprijzen niet verbeteren.

In Bali en Lombok vielen in November reeds meer regens dan gemiddeld voor deze eilanden mag worden verwacht. De voedselvoorraden waren ruim voldoende, met uitzondering van die in enkele streken op Lombok, waar na vroegere oogstmislukkingen, de toestand nog steeds geobserveerd moest worden. Vergeleken bij 1937 liepen in dit kwartaal de rijstuitvoeren terug met uitzondering van die naar Europa. De verhandelde hoeveelheden copra bleven vrijwel gelijk, doch de waarde daarvan bedroeg ongeveer de helft, terwijl aan den anderen kant de uitvoerhoeveelheden en de uitvoerwaarde van koffie (robusta en arabica) in sterke mate zijn toegenomen. De economische toestand was in deze residentie bevredigend.

C. DE MARKTPOSITIE VAN BELANGRIJKE LANDBOUWPRODUCTEN.

In de eerste helft van het derde kwartaal zijn door speculanten, hoofdzakelijk in West-Java, op verwachting van een oorlog in Europa, groote hoeveelheden rijst gekocht voor leveringen in het vierde kwartaal. Door het afwenden van de oorlogsdreiging mislukte de speculatie. Aanvankelijk werden de October-aanbiedingen echter nog vrij vlot opgenomen, o.m. droeg hiertoe de algemeene verwachting bij, dat de consumptieve vraag op Java — zooals in andere jaren — omstreeks medio October sterk zou toenemen. Deze opleving bleef echter uit, zoodat op de markt in November een prijsdaling inzette, doordat houders van forward-contracten zich hiervan tot steeds lagere prijzen trachtten te ontdoen.

Hierbij kwam nog, dat de prijzen op de buitenlandse markten, die zich tot dusverre op een vrij hoog niveau hadden bewogen, in de tweede helft van October aanzienlijk begonnen te dalen, waardoor Menado en de Molukken hun aankopen in Zuid-Celebes en in Oost-Java staakten en zich tot de Saigonmarkt richtten.

Aanvankelijk konden de prijzen in West- en Midden-Java zich nog vrij goed handhaven. De verkoopdrang in Oost-Java en in Zuid-Celebes nam echter dusdanig toe, dat groote hoeveelheden rijst uit deze gebieden in geforceerde verkoopen naar Batavia werden verhandeld.

Tenslotte werd ook Palembang-rijst op deze markt aangeboden. Aangezien hier inmiddels groote hoeveelheden rijst uit bovengenoemde gebieden waren aangevoerd, kon de markt in West-Java tenslotte tegen den blijvenden grooten druk geen weerstand meer bieden. Het laatste kwartaal liep ten einde met een uitgesproken flauwe rijstmarkt in de Nederlandsch-Indische productiegebieden.

Teneinde den afzet van de overschotten van Zuid-Celebes-rijst, Oost-Java-rijst en Palembang-rijst naar de op invoer van rijst aangewezen deelen der Buitengewesten veilig te stellen, werd begin December bekend gemaakt, dat invoer van buitenlandsche rijst in Menado, de Molukken en in Djambi in het 1e kwartaal 1939 in het geheel niet en in de Westerafdeeling van Borneo slechts voor de helft van de invoerbehoefte zou zijn toegestaan.

De Nederlandsch-Indische maïsprijzen waren in September 1938 nog zeer gunstig. Voor gele maïs te Soerabaia werd f 3,95 per 100 kg betaald. De prijs voor Zuid-Celebes-maïs te Makassar bedroeg in die maand gemiddeld f 2,95 per 100 kg.

Bij de intrede van het vierde kwartaal ging het er echter voor de marktpositie van dit Ned.-Indisch product belangrijk minder gunstig uitzien.

De tusschenoogst op Java had een goede opbrengst opgeleverd.

De recordoogsten in de V.S. van Amerika, de naderende Argentijnsche maïsogst en de steeds dalende wereldprijzen verminderden de kansen voor uitvoer van de uit den nieuwen oogst verwachte overschotten naar Europa.

Tegen het einde van het jaar toonden slechts de Japansche exporteurs nog eenige belangstelling voor het product tot lage prijzen, die evenwel nog boven het niveau lagen, waarop belangstelling uit Europa kon worden verwacht.

Ten aanzien van de opbrengst van den hoofdoogst werden gunstige verwachtingen uitgesproken.

Het prijsverloop na September was als volgt :

	Soerabaia gele maïs fr. wagon per 100 kg	Makassar franco Makassar per 100 kg
Sept.	f 3,95	f 2,95
Oct.	„ 3,10 1)	„ 2,90
Nov.	„ 2,85 1)	„ 2,80
Dec.	„ 2,80 1)	„ 2,80

Ter bescherming van het prijspeil van maïs tijdens het afkomen van den grooten oogst werd op het Moederland een beroep gedaan, om de z.g. maïsregeling wederom in werking te stellen.

Over het algemeen was het aspect van de oliën- en vettenmarkt in het laatste kwartaal van 1938 weinig gunstig. Ofschoon de prijsbeweging van de meeste producten in deze branche binnen enge grenzen bleef,

1) De noteringen golden in de aangegeven maanden voor leveringen Januari/Maart 1939 uit den nieuwen oogst.

was een tendenz tot een verdere, langzame daling merkbaar. Tegenover gunstige symptomen als de lagere oogstraming van katoen in de V.S. van Amerika voor het loopende oogstjaar — waardoor het aanbod van katoenzaadolie uit dien oogst zal verminderen — en verder de minder gunstige berichten omtrent het verloop van de walvischvangst, staat de neerdrukkende invloed, welke het vooruitzicht op een overvloedige graanproductie op het prijsverloop van de oliën- en vettenmarkt uitoefent. De *copraprijzen* (Soerabaia) daalden in December tot f 5,55 (35% beneden het prijspeil vóór de depreciatie van den gulden), terwijl de uitvoer van dit product in verslagperiode een geringe achteruitgang toonde. De copra-export over het geheele jaar 1938 overtrof dien van 1937, doch de exportwaarde is ongeveer gehalveerd. De prijzen van *klapperolie* daalden in het vierde kwartaal geleidelijk verder, terwijl de prijzen van *palmolie* daarentegen eenigszins aantrokken. De uitvoer van klapperolie liep terug tot een derde van de in de overeenkomstige maanden van 1937 geëxporteerde hoeveelheden, terwijl de productie en de export van palmolie zich nog steeds in stijgende lijn bewegen.

De prijzen op de *koffie*-termijnmarkt te New-York bewogen zich op een niveau, dat eenigszins beneden dat van het derde kwartaal lag. De statistische positie van dit product was — mede door de aanzienlijk lagere raming van den Braziliaanschen koffie-oogst — aan het einde van dit kwartaal eenigszins verbeterd. Het prijsverloop van de Nederlandsch-Indische koffiemarkt was weinig bevredigend; de prijzen brokkelden langzaam af, terwijl de omzetten over het algemeen zeer beperkt waren. De uitvoer van Arabica-koffie daalde — vergeleken bij 1937 — betrekkelijk weinig (5%), doch die van Robusta-koffie verminderde veel sterker (bijna 18%). Naar de waarde gerekend, is de achteruitgang — vooral wat de Robusta-koffie betreft — nog aanzienlijk grooter.

De prijzen op de *wereldsuiker*markt daalden in October 1938, doch in de laatste week van die maand sloeg de marktstemming om en sindsdien trokken de suikerprijzen steeds verder aan. In totaal werd in verslagperiode 519.000 ton suiker door de Nivas verkocht. De exportlimites werden in November en December verhoogd; zulks gold in het bijzonder voor den verkoop naar het Oosten, waarvoor de limites eind December 1938 70 cts. per quintaal hooger lagen dan in het begin van October. De Nivaslimite voor locale consumptie werd eind November met 10 cts. per quintaal verlaagd, welke verlaging echter na enkele dagen reeds werd teniet gedaan. Eind December werd deze limite zelfs met 10 cts. per quintaal verhoogd. In verslagperiode werd in totaal 283.400 ton suiker uit Java uitgevoerd, zoodat de totale jaaruitvoer in 1938 bedroeg 1.071.200 ton (tegen 1.128.850 ton in 1937).

Gedurende verslagperiode was *citronella-olie* aan een voortdurende en onafgebroken prijsdaling onderhevig. Noteerde citronella-olie contract A begin October nog f 1,05 per kg, einde December was te Batavia de prijs gedaald tot f 0,83 per kg. De uitvoer toonde evenwel een sterke toeneming, zoodat in 1938 meer citronella-olie werd uitgevoerd dan in 1937. De — wegens het zeer ruime aanbod — zwakke prijspositie van citronella-olie op de markt te Batavia en de omstandigheid, dat ongun-

stige weersomstandigheden in Ceylon, het aanbod van dit product uit dat gebied in het vierde kwartaal deden afnemen, waren factoren, welke — vooral in de V.S. van Amerika — een toenemend verbruik van Java-olie tot gevolg hadden.

Aan de vrijwel onafgebroken prijsdaling, waaraan alle *cassaveproducten* in 1938 onderhevig waren, kwam eerst in de tweede helft van November een verbetering, welke vooral voor tapiocaproducten van belang was. In 1939 ging dit herstel echter spoedig verloren. De uitvoer van gaplekmeel was ook gedurende verslagperiode bevredigend, terwijl die van tapiocameel aanzienlijk hooger was dan in de voorgaande kwartalen. De fabrieksprijzen van tapiocameel te kwaliteit stegen na een laagste gemiddelde notering in October van f 4,40 tot f 4,61 en f 4,99 per 100 kg in de tweede helft van November en de eerste helft van December.

De statistische positie van de *rubber*markt heeft zich in het 4de kwartaal belangrijk verbeterd. Dank zij de handhaving van het uitvoerpercentage op 45% en een toeneming van het verbruik, daalden de wereldvoorraden met rond 74.000 ton tot 457.000 ton (5,5 maanden consumptie). De prijsverbetering bleef echter, als gevolg van de onzekerheid omtrent den politieken toestand en de conjunctuurontwikkeling, beperkt tot een kleine stijging tot 8 à 8½ d. per lb.

De werkgelegenheid in de ondernemingscultuur nam iets toe; het loonpeil onderging weinig wijziging. In de bevolkingsrubbergewesten vermeerderde de tap, vooruitlopend op het grootere quotum van het 1ste kwartaal 1939.

Nadat de *theeprijzen* in het 3de kwartaal in verband met het dreigende oorlogsgevaar waren gestegen, trad in het 4de kwartaal een reactie in, welke het Londensche veilingsgemiddelde van 16,6 op 14 d. per lb. bracht. De statistische positie werd iets slechter, doordat de voorraden in Groot-Britannië van 190 tot 243 miljoen lbs. toenamen, hetgeen de normale seizoensvermeerdering der stocks overtreft.

In vergelijking met de noteringen van andere producten, bleven de theeprijzen echter bevredigend. In de loonen kwam practisch geen verandering.

De uitvoeren van *peper* gedurende het laatste kwartaal overtroffen alle verwachtingen, als gevolg waarvan de totaaluitvoeren in 1938 van zwarte en witte peper uit Nederlandsch-Indië werden gebracht op resp. 40.172 en 10.824 tons.

Het prijsverloop was als volgt:

	Zwarte Lampong-peper e.k. Telok Betong per 100 kg	Witte Muntok-peper fob. Banka-havens per 100 kg
Sept.	f 14,10	f 20,80
Oct.	„ 14,15	„ 20,50
Nov.	„ 15,50	„ 20,80
Dec.	„ 14,40	„ 18,80

De carry-over in de Lampongs op 1 Januari 1939 wordt getaxeerd op 8.000 à 12.000 tons en die van Banka op circa 4.000 tons.

Hoewel de uitvoeren in het vorige jaar zeer groot genoemd kunnen worden, lijken de vooruitzichten voor dit product, gezien de overvoerdheid der distributiemarkten, verre van rooskleurig.

Productenoverzichten.

Cassaveproducten.

Behoudens de plotselinge prijsstijging van gapekmeel te Soerabaia, valt er over cassaveproducten weinig te vermelden. Was de noteering van gapekmeel te Soerabaia op 24 Februari j.l. teruggelopen tot f 1,54 per 100 kg aanbod fob. Soerabaia, in de daarna volgende week werd levering Maart/Mei afgedaan tot f 1,58, terwijl koopers voor levering Juni/Juli en Augustus/October resp. f 1,70 en f 1,74 per 100 kg boden. De lage prijzen van gapekmeel en de vele regens hadden tot gevolg, dat sedert de laatste maanden slechts geringe hoeveelheden cassavewortelen op gapek worden verwerkt. De tani verkoopt zijn product bij voorkeur op de binnenlandsche markt, waar het hoogere prijzen opbrengt. De knollen, die hij niet kwijt kan, laat hij liever in den grond zitten, dan het risico te loopen ze in dezen vochtigen tijd aan verrotting bloot te stellen.

Bovenvermelde plotselinge belangstelling voor gapekmeel levering Juni t/m October, zal dan ook in hoofdzaak ten doel hebben posities op deze termijnen in te dekken.

De geringe belangstelling in Europa voor gapekmeel als mengproduct voor de bereiding van veevoeder, moet voornamelijk worden verklaard door de lage prijzen van haver en van de afvalproducten der tarwe-, maïs-, gerst- en rijstverwerkende industrieën, waardoor zooals in vroegere jaren meermalen het geval is geweest, gapekmeel als mengproduct in veevoeder door deze producten wordt verdrongen. Het zal geheel afhangen van het verloop van de wereldgraansituatie of gapekmeel binnen korten of langen tijd haar debiet als uitvoerproduct zal herwinnen.

Ten aanzien van tapiocameel en fancies bleef de situatie ongewijzigd. De markt was zeer verlaten.

De onderlinge afwijkingen van de vraagprijzen van fabrikanten in de Preanger, vooral in de betere kwaliteiten tapiocameel, kunnen in hoofdzaak worden verklaard door de reeds eerder gesignaleerde stagnatie in den aanvoer van voor verwerking geschikte grondstof.

De prijs van tapiocameel AA-kwaliteiten beweegt zich op een hoogte van f 4,10 per 100 kg, die van A-kwaliteiten op f 3,80. De nominale noteeringen van A-seeds en A-pearls bedragen resp. f 5.—/5,10 en f 5,20/5,25 per 100 kg.

Kedelee.

De situatie blijft voor dit product volkomen onveranderd. De prijzen zijn thans als volgt:

Poetih Mata Itam	Djember	f 5,58 p.	100 kg prompte levering franco wagon Djember.
Poetih Mata Itam	Modjokerto/Pas./Prob.	f 5,75 p.	100 kg prompte levering franco Pas./Prob./Modjokerto.

Verkoopers houden voor levering Pasoeroean/Probolinggo uit den nieuwen oogst (Aug./Sept.-levering) op f 5,18 per 100 kg. De markt is zeer stil.

Koffie.

In de afgelopen verslagperiode heerschte op de koffietermijnmarkt te New-York een kalme stemming met een vasten onderton.

Voor den Juli-termijn voor „Rio 7” was het verloop te New-York als volgt:

16 Februari	4,32	d.c.	per lb.
18 „	4,32	„	„ „
20 „	4,27	„	„ „
23 „	4,28	„	„ „
25 „	4,31	„	„ „
27 „	4,26	„	„ „
1 Maart	4,28	„	„ „
3 „	4,26	„	„ „
4 „	4,18	„	„ „

De koffiemarkt in Nederlandsch-Indië was uiterst stil, exporteurs en handelaren toonden niet de minste belangstelling. Een gering aanbod reeds oefende terstond een druk op de prijzen uit. De prijzen voor exportkwaliteit waren wederom iets lager.

	18 Febr.	25 Febr.	4 Maart
Ready exportkwaliteit te Soerabaia.....	f 18,75	f 18,50	f 18,75
Palembang Robusta B-kwaliteit te Soerabaia ..	f 12,52	f 12,52	f 12,52
Lamong Robusta (15%) e.k. Telok Betong.....	f 11,60	f 11,25	f 11,37½

Aangezien de Philippijnen een niet onbelangrijk afzetgebied vormen voor Java-robusta — in 1938 werd 1.956 ton ter waarde van f 410.000 rechtstreeks naar Manila geëxporteerd, terwijl ook via Singapore een hoeveelheid Nederlandsch-Indische koffie, ongeveer 800 ton, in het afgelopen jaar een weg heeft gevonden naar deze eilanden — moge het volgende worden ontleend aan enkele mededeelingen van den Consul-Generaal der Nederlanden te Manila, inzake de koffiecultuur en den koffie-import in de Philippijnen.

De koffiecultuur in de Philippijnen is een bevolkingscultuur, welke jaarlijks een totale productie van 900 à 1.000 ton Robusta-koffie van middelmatige kwaliteit oplevert. De twee belangrijkste centra dezer cultuur zijn Ilo Ilo en Cavita.

Uiteraard is de geheele oogst bestemd voor de binnenlandsche consumptie, terwijl er voorts een koffie-import bestaat, welke ongeveer het vijfvoudige bedraagt van de binnenlandsche productie en in de eerste 11 maanden van het afgelopen jaar circa 4.300 ton beliep.

De invoer omvat een kleine hoeveelheid gemalen koffie, gebrand en in blik verpakt, voornamelijk uit de V.S. van Amerika afkomstig, welke vrijwel uitsluitend door de kleine groep van kapitaalkrachtige Westelingen wordt geconsumeerd en voorts de ongebrande koffie.

Van den totalen import in 1938 (11 maanden) ad circa 4.300 ton van deze laatste soort, was ruim 2.750 ton uit Nederlandsch-Indië afkomstig en 1.500 ton van Hawaï, terwijl uit de V.S. van Amerika 26,6 ton werd ingevoerd.

De invoer uit de V.S. van Amerika, die in 1937 slechts 5,5 ton beliep, vertoont dus een niet onbelangrijke stijging.

De import van Amerikaansche gemalen koffie geschiedt vooral door een drietal Westersche importfirma's; die van ongebrande koffie vindt voornamelijk door Chineesche importeurs plaats, doch ook door enkele Engelsche importfirma's. De ongebrande koffie wordt aan grossiers verkocht, die ten deele zelf branders zijn, ten deele de koffie ongebrand in kleine hoeveelheden verkoopen.

Groote branderijen bestaan in Manila niet; het branden geschiedt geheel door kleine firma's, welke vaak ook het gebrande product aan den consument verkoopen. De menging van de ruwe koffie — het gebruikelijke systeem hierbij is de menging van Java-koffie (vooral Robusta) met tweede soort Hawaii en in den laatsten tijd ook met Braziliaansche koffie — vindt plaats in den tusschenhandel, tevens koffiebranderij. Invoer door branderijen vindt niet plaats; de branders koopen slechts van de importeurs of van den tusschenhandel en zij leveren de koffie, hetzij in papier, hetzij in blik verpakt, in hun eigen winkels of door middel van andere winkeliers aan het publiek.

Sinds Augustus van het afgelopen jaar heeft ook invoer van ongebrande Braziliaansche koffie plaats; geleidelijk aan zijn een 10.000 zakken (à 60 kg) van deze koffie in Manila geïmporteerd.

De eerste zending van 3.000 zakken was afkomstig van Singapore en werd via Hongkong naar Manila verscheept. De beide volgende zendingen, onderscheidenlijk groot 3.000 en 4.000 zakken, werden te Kobe herwaarts overgescheept. Van deze hoeveelheid zou niet minder dan de helft nog onverkocht zijn.

Blijkens onlangs ontvangen inlichtingen, wordt niettemin thans wederom een zending Braziliaansche koffie verwacht, bestaande uit 20.000 zakken. Voorts is overgegaan tot de oprichting van de „Brazil Coffee Sales and Propaganda Company”, welke maatschappij een intensieve reclamecampagne, o.a. door middel van radio-propaganda, heeft ingezet.

Aangezien het tot nu toe met den afzet van Braziliaansche koffie weinig vlotte, is het waarschijnlijk, dat getracht zal worden, mede door prijsconcessies, den verkoop van deze koffiesoort te stimuleeren.

Aangezien de Philippijnen, zooals hierboven reeds werd opgemerkt, voor de Nederlandsch-Indische koffie een niet te verwaarloozen afzetgebied vormen, is het van groot belang, dat wordt nagegaan, of het wellicht noodzakelijk is den afzet van Nederlandsch-Indische koffie in de Philippijnen te beschermen, resp. te verruimen.

Rijst.

De Java-markt bleef ook in de afgelopen weken zeer flauw gestemd door den aanhoudenden grooten verkoopdrang in Oost-Java. De consumptieve vraag in dit gebied schijnt in tegenstelling met die in West-Java zeer teleurstellend te zijn.

Hierbij komt nog, dat de kwaliteit van de nog in Oost-Java aanwezige voorraden veel te wenschen overlaat. De groote hoeveelheden, die door West-Java te Soerabaia en in den Oosthoek werden gekocht, bestonden grootendeels uit vergeelde rijst.

Dit wijst erop, dat men bij den padi-opkoop niet voldoende aandacht heeft besteed aan het drogen der grondstof.

Den 27en Februari werd door het Persbureau „Aneta” het volgende communiqué gepubliceerd:

„Luidens van het Departement van Economische Zaken bekomen inlichtingen, heeft de Directeur van Economische Zaken aan de Regeering maatregelen voorgesteld ter verzekering van een geregelden afzet van de overschotten uit de komende rijst oogsten van de verschillende productiegebieden in Nederlandsch-Indië naar de op invoer van rijst aangewezen deelen der Buitengewesten.

De voorgestelde maatregelen houden in, dat in eenige invoergebieden, zooals de Oostkust van Sumatra, de Afdeeling Indragiri van de res. Riouw en Onderhoorigheden en in de W.A. van Borneo een nadere vergoeding zal worden geheven bij de afgifte van vergunningen voor den invoer van buitenlandsche rijst. De prijzen van de buitenlandsche rijst liggen thans n.l. ongeveer f 1,50 à f 2.— per 100 kg beneden het Java-niveau, dat correspondeert met de aangegeven padirichtprijzen van f 3,25 per 100 kg voor padi boeloe en f 2,90 per 100 kg voor padi-tjeree.

De uit de voorgestelde nadere vergoedingen verkregen gelden zullen worden benut om premies te verlenen op het vervoer van rijst van Java, Bali & Lombok en Zuid-Celebes naar de residenties Manado (met uitzondering van de Afdeelingen Donggala, Paloe en Toli-Toli) en de Molukken en van Java-rijst naar de residenties Djambi en de W.A. van Borneo.

De voor het eerste kwartaal geldende invoerregelingen voor de residenties Manado, de Molukken, Djambi en de W.A. van Borneo, waarbij invoer van buitenlandsche rijst in de drie eerstgenoemde gebieden geheel verboden is en in de laatste residentie slechts voor de helft van de invoerbehoefte is toegestaan, zullen ook in het tweede kwartaal gehandhaafd blijven. Ter Oostkust van Sumatra zal in de maanden April en Mei nog geen verplichting tot afname van Java-rijst worden opgelegd. Zoodra deze residentie wel tot afname van Java-rijst zal verplicht worden, zal ook voor dit gebied de toekenning van een vervoerspremie in overweging genomen worden”.

Op deze publicatie verbeterde de grondtoon van de markt aanmerkelijk, hoewel deze verbetering hoofdzakelijk gold voor de prijzen van leveringen uit den komenden oogst. De prijzen voor dichtbij-leveringen reageerden slechts weinig op dit bericht.

Eenige duizenden tons O.J.S.I levering September/December werden verhandeld naar Tegal tot f 120 à f 121 per 100 kg.

Ook werden aanzienlijke hoeveelheden Pektjiam Juni/Augustus-levering verkocht tot f 3,85 p.p. en lolosan tjeree van Indramajoe op denzelfden termijn tot f 3,75 p.p. franco Cheribon.

Batavia-speculanten hielden zich strikt afzijdig.

Buitengewesten.

De prijzen in Zuid-Celebes bleven in de afgelopen weken geheel onveranderd op f 6,62½ per 100 kg voor Bandar Paré-Paré No. 1 f.o.b. Paré-Paré. De afschepen naar Manado, de Molukken en naar de Z. & O. Afd. van Borneo waren belangrijk. Invoer van buitenlandsche rijst in Manado en de Molukken zal ook in het tweede kwartaal niet zijn toegestaan.

De prijzen van Palembang-rijst zijn wederom wat gedaald. Gedurende de laatste weken werden eenige duizenden tons Palembang-rijst naar Batavia verkocht met verder aanbod. De rijst oogst in de res. Palembang

moet in het afgelopen seizoen wel een groot beschoth hebben opgeleverd. De uitvoeren vormen een record.

Het verbod van invoer van buitenlandsche rijst in de residentie Djambi zal ook in het tweede kwartaal gehandhaafd blijven.

In de residentie Westerafdeeling van Borneo zal evenals thans is geregeld ook in het tweede kwartaal slechts de helft van de invoerbehoefte uit het buitenland mogen worden betrokken.

In de overige op invoer aangewezen gewesten zullen, tot nadere mededeeling zijdens het Departement van Economische Zaken, geen restricties ten aanzien van den invoer van buitenlandsche rijst worden toegepast.

De buitenlandsche markten waren vaster. De laatst ontvangen noteringen zijn als volgt:

AI Special Broken Rice	f 3,95	p. 100 kg fob. Bangkok
Siam White Rice		
25/30% br.	„ 5,50½	„ „ „
Saigon Longgrain		
Rice	„ 4,98	„ „ Saigon
Japan Quality	„ 4,80	„ „ „
Rangoon „Sioka”	„ 4,62½	„ „ Rangoon
Rangoon „Loon-zain”	„ 4,40	„ „ „

Suiker.

De stemming op de wereldsuikermarkt is in de periode 18 Februari—4 Maart iets verbeterd, ofschoon toch nog niet kon worden gesproken van een zich duidelijk afteekende stijgende prijstendenz. Zoowel te Londen als te New-York liepen de noteringen van den Mei-termijn voor suiker der vrije wereldmarkt omhoog, doch dit oploopen geschiedde nog slechts aarzelend met herhaaldelijk tijdelijk terugvallen van de prijzen. Het ware vertrouwen in de toekomst ontbreekt nog steeds.

De Engelsche raffinadeurs bleven zeer gereserveerd, kochten slechts mondjesmaat, ofschoon de berichten der groote suikermakelaars te Londen eenstemmig vermelden, dat de Engelsche raffinage-industrie niet beschikt over ruime ruwsuikervoorraden. De aanvoeren van „empire-suikers” waren echter voldoende om aan de onmiddellijke behoefte te voldoen; de toekomstige prijsontwikkeling werd blijkbaar nog te onzeker geacht om belangrijke voorraden te vormen ter verwerking in de komende maanden. De belangstelling voor andere dan „empire-suikers” bleef uit dien hoofde gering.

Anderzijds volhardden ook de verkoopers van suiker te Londen in hunne terughoudendheid op het huidige prijspeil suiker in groote hoeveelheden af te geven. De overweging, dat over enkele weken het „empire-season” ten einde zal zijn, zoodat dan de belangstelling zich weer op de suikers der vrije wereldmarkt zal richten, en dat de statistische positie van het product gunstig is, in het bijzonder met het oog op de te verwachten ontwikkeling van vraag en aanbod in de latere maanden van het tweede conventiejaar, stijft hen in deze houding.

Hieronder volgt een overzicht van het prijsverloop gedurende verslagperiode van:

- Actuals (Raws 96°) te Londen in shillings per cwt. c. & f. U.K.;
- den Mei-termijn (Raws 96°) te Londen in shillings per cwt. c.i.f. U.K.;
- den Mei-termijn (Cubans Raws, wereldcontract) te New-York in dollarcenten per lb. f.o.b. Cuba.

	a	b	c
18 Febr. 6/0¾ = business done..		6/0¼	1,09½
21 „ 6/2¼ sellers.....		6/1¼	1,12½
24 „ 6/2¼ sellers.....		6/1½	1,13½
27 „ 6/2¼ sellers.....		6/2	1,13
2 Mrt. 6/3 sellers.....		6/2¼	1,14
4 „ Geen notering bekend.		6/2¼	1,15

Cuba, de grootste concurrent van Java in ten Westen van Suez gelegen gebieden, heeft half Januari j.l. de nieuwe campagne ingezet. Het Cubaansche Suiker Instituut adviseerde een productiebeperking tot 2.696.517 Spaansche tonnen (vorig jaar werden in totaal geproduceerd 2.975.638 Spaansche tonnen). Cuba zal zeker zijn exportquotum voor het tweede conventiejaar vullen, het beschikte immers per 1 Januari 1939 nog over een voorraad van 772.405 Spaansche tonnen. De sterke vermeerdering van dezen voorraad in het jaar 1938 — per 1 Januari 1938 bedroeg de voorraad slechts 456.072 Spaansche tonnen — is de voornaamste aanleiding tot de verdere beperking der productie. Ook langs anderen weg tracht Cuba tot een vermindering van dien voorraad te komen, n.l. langs den weg van afzetvergroting. Bekend is, dat Cuba sterk aandringt op een verlaging van het invoerrecht op zijn suiker in de V.S. van Amerika welke mogelijkheid door de Regeering der V.S. van Amerika ook in overweging is genomen. Hoewel verlaging van dit recht den uitvoer van Cuba-suiker naar de V.S. van Amerika financieel voordeliger zal maken, is daarvan echter in verband met de in de V.S. van Amerika bestaande invoerquotaregeling geen belangrijke afzetvergroting voor Cuba te verwachten. Tevens voert Cuba onderhandelingen met Frankrijk over export van suiker naar dat land (omstreeks 100.000 ton) tegenover aankoop van Fransche producten door Cuba.

Deze concurrentie van Cuba op de ten Westen van Suez gelegen markten heeft voor Java voorloopig minder beteekenis, nu het Oosten weer op veel belangrijker schaal Java-suiker is gaan koopen. Er bestaat momenteel voor Java zeker geen drang tot verkoopen naar ten Westen van Suez gelegen gebieden en voorloopig zal zulk een drang ook wel niet optreden. Immers, reeds nu is de benutting van het overgrote gedeelte van Java's exportquotum voor het tweede conventiejaar reeds verzekerd, zoodat zeker geen herhaling behoeft te worden gevreesd van het verschijnsel, dat zich verleden jaar voordeed, n.l. dat in de tweede helft van het conventiejaar de verkoopen naar ten Westen van Suez gelegen afzetgebieden moesten worden geforceerd om de vulling van het uitvoerquotum te bewerkstelligen. Momenteel hebben zelfs reeds verkoopen plaats gevonden voor levering in het derde conventiejaar.

De Nivas verhoogde de exportlimites voor Britsch-Indië op 24 Februari met 5 cts. per quintaal, terwijl eenige dagen later een nieuwe verhooging dezer limites — eveneens met 5 cts. per quintaal — werd gemeld ¹⁾. De prijzen in de tweede hand voor levering naar Britsch-Indië trokken aan, zij waren ongeveer aan de Nivas-limites gelijk, doch zij hadden betrekking op dichterbij

1) Na het afsluiten van dit verslag werd bekend, dat de Nivas op 6 Maart de exportlimites voor Britsch-Indië andermaal met 10 cts. per quintaal verhoogde.

gelegen leveringstermijnen dan de Nivasverkoop. Voor destinaties, gelegen in het Verre Oosten, waren koopers geïnteresseerd op een prijspeil, dat 15 cts. beneden de desbetreffende Nivaslimites lag, doch verkoopters wenschten op dit niveau geen zaken te doen.

De Nivas maakte aan tot stand gebrachte verkoopen in de periode van 15 Februari—1 Maart een hoeveelheid van $\pm$ 92.530 ton bekend, waarvan $\pm$ 84.340 ton voor export en $\pm$ 8.190 ton voor locale consumptie. Ofschoon de meeste verkoopen voor export als bestemming Britsch-Indië hadden, mag worden vermeld, dat van dit kwantum 20.000 ton bestemd was voor Hongkong.

Volgens de cijfers van het Proefstation voor de Suikerindustrie heeft oogst 1938 uiteindelijk opgebracht 1.400.340 ton suiker, dat is 1.400 ton meer dan de laatste opgave van de Nivas aangaf. Te voorzien is wel, dat van dezen oogst bij het beschikbaar komen van suiker uit campagne 1939 nog slechts een geringen voorraad aanwezig zal zijn.

Omtrent het te velde staande riet werd uit Midden-Java en van de Noordkust van West-Java gemeld, dat last werd ondervonden van zware regens, waarvan vooral de bibittuinen leden. Op vele plaatsen werden de eerste bloeiverschijnselen gemeld, de groei was matig. Topboorders en fusariumtoprot blijven de aandacht vragen, evenals op verschillende ondernemingen gele-strepenziekte en geelvlekkenziekte. Bij de steekbrixbepalingen werden vele hoge waarden gevonden.

Thee.

De theemarkt is in de afgelopen verslagperiode in afwachting geweest van de vaststelling van het uitvoerpercentage door de Internationale Thee Commissie. De prijzen hebben dan ook betrekkelijk weinig veranderingen ondergaan:

Doorsnee veilingsopbrengsten te Londen (d. per lb.).

Landen v. herkomst	2/2-'39	9/2-'39	16/2-'39	23/2-'39	2/3-'39
N.-Br.-Indië	13,20	13,12	13,36	12,97	12,99
Z.-Br.-Indië	13,44	13,83	13,97	13,96	14,08
Ceylon	15,04	15,04	15,11	15,08	15,20
Java	12,21	12,04	11,60	12,49	12,16
Sumatra	10,53	10,96	11,21	10,62	10,55

Omtrent de ontwikkeling van de statistische positie geven de onderstaande cijfers (ontleend aan de Februari-afl levering van het Monthly Bulletin van de Internationale Thee Commissie) een overzicht, waaruit blijkt, dat de totale uitvoer het wereldverbruik in 1938 met niet minder dan 44 mill. lbs. heeft overschreden.

Thee-uitvoer en -verbruik in 1938 (in 1000 lbs.).

Periode	Uitvoer			Verbruik		
	Restric-tie-landen	Out-siders	Totaal	Groot-Britan-nië	Andere landen	Totaal
1e kwartaal	127.308	28.500	155.808	120.884	103.009	223.893
2e "	162.433	30.442	192.875	100.932	100.637	201.569
3e "	233.256	62.998	296.254	109.801	113.164	222.965
4e "	212.139	54.804	266.943	100.263	118.632	218.895
Totaal 1938	735.136	176.744	911.880	431.880	435.442	867.322
" 1937	691.474	190.857	882.331	434.617	447.209	881.826
" 1936	685.362	158.878	844.240	438.193	419.071	857.264

Het valt dan ook niet te verwonderen, dat op 2 Maart j.l. te Londen het thee-restrictiepercentage met 2½% werd verhoogd en daarmee op 10% werd gebracht. Een toegestane uitvoer van 90% beteekent voor de restringeerende landen in 1939 een uitvoer van 725 miljoen lbs. Een voorzichtige raming voor den export van de „outsider“-landen levert een hoeveelheid op van 175 miljoen lbs.

Tegenover dezen totalen uitvoer van 900 miljoen lbs. kan een totaal wereldverbruik van 870 miljoen lbs. worden verwacht. De theoretische voorraadvermeerdering zou dus $\pm$ 30 miljoen lbs. bedragen, hetgeen — gezien het feit, dat tegenwoordig, in verband met politieke factoren grootere voorraden aannemelijk worden geacht — waarschijnlijk weinig invloed op de prijzen zal hebben.

Opgemerkt dient echter te worden, dat bovenstaande cijfers mede ruwe taxaties bevatten; in de theepositie zijn n.l. tal van onzekere elementen aan te wijzen, waardoor de werkelijkheid wel eens sterk van het bovenstaande beeld zou kunnen afwijken.

In de eerste plaats valt — in verband met de Japansche penetratie in China — over de naaste toekomst van den Chineeschen thee-uitvoer weinig met zekerheid te zeggen. Weliswaar is de achterstand, welke in den aanvang van 1938 in den Chineeschen export was ontstaan, gedurende de laatste helft van dat jaar geleidelijk ingehaald, doch of de mogelijkheid van verscheping via Hongkong zal blijven bestaan, zal geheel afhangen van de ontwikkeling der krijgsvorrichtingen in China. Dit valt te meer in het oog indien men bedenkt, dat een groot gedeelte van de hoeveelheid van ruim 52 miljoen lbs., welke in 1938 via Hongkong werd geëxporteerd (bij een totalen uitvoer van 91 miljoen lbs.) reeds ter plaatse was aangevoerd vóór den val van Hankow en de bezetting van Kanton.

Een tweede punt van onzekerheid vormen de Japansche uitvoeren in 1939. Van den Japanschen oogst 1939 mag men n.l. een zeker herstel verwachten, nadat in 1938, tengevolge van den in 1937 plaatsgevonden groven pluk, een ernstige inzinking is voorgekomen. De Japansche uitvoeren zijn den laatsten tijd reeds iets ruimer en bewegen zich op een peil van een kleine 5,5 miljoen lbs. In welke mate dit herstel verderen voortgang zal vinden zal echter eerst per medio 1939 met eenige nauwkeurigheid kunnen worden benaderd.

In de derde plaats heeft, zooals reeds in een der vorige nummers werd vermeld, de uitvoer van zwarte theeën uit Formosa in 1938 een belangrijke stagnatie vertoond. Van den totalen thee-uitvoer uit Noord-Formosa van 22,9 miljoen lbs. in 1938 en 22,5 miljoen lbs. in 1937 bestond respectievelijk 9,1 en 11,2 miljoen lbs. uit zwarte theesoorten. Hiervan werden op de markten van Mandsjoerije en Kwantoeng achtereenvolgens 4,3 en 1,0 miljoen lbs. afgeleverd. Deze laatste stijging moet op rekening worden gebracht van de groote partijen, welke in bovenstaande gebieden in consignatie zijn gegeven en daar voor een belangrijk deel onverkocht schijnen te zijn gebleven. Dat men tot dit middel is overgegaan, is hoofdzakelijk een gevolg van het feit, dat de V.S. van Amerika (de voornaamste afnemers van zwarte Formosaansche thee) in 1938 slechts 1,9 miljoen lbs. afnamen, hetgeen een daling van 2,6 miljoen lbs. ten opzichte van het voorafgaande jaar beteekent. De minderwaardige

kwaliteit van het product is hiervan de voornaamste oorzaak geweest. Het is dan ook zeer wel mogelijk, dat Formosa weer op groene theebereiding zal moeten overschakelen, doch anderzijds moet men rekening houden met de mogelijkheid van een eventuele verbetering van de kwaliteit der zwarte theeën. Een soortgelijke inzinking in 1936 is men b.v. in Formosa zeer snel te boven gekomen.

Voor de theerestrictie is de oplossing van dit vraagstuk van zeer veel belang, daar de Formosaansche zwarte theeën veel meer in directe concurrentie treden met het product van de restringerende landen dan de groene theeën.

In de vierde plaats is ook het totale wereldverbruik hoogst onzeker. Zal eenerzijds de verbetering van den algemeenen economischen toestand tot meerder verbruik aanleiding kunnen zijn, anderzijds dient niet te worden vergeten, dat in tal van landen (b.v. op het Europeesche Continent) in 1938, tengevolge van oorlogsdreiging, groote voorraden zijn opgeslagen. Toch zijn de laatst bekende gegevens niet ongunstig. De invoer

tot verbruik beliep b.v. in Groot-Britannië gedurende Januari 38 miljoen lbs. tegen 34 miljoen in November en December; in Nederland bedroeg het Januari-cijfer 2 miljoen tegen 1,4 miljoen in de beide voorafgaande maanden. Ook de daling van de Londensche voorraden gedurende Januari van 231 tot 216 miljoen is stellig niet onbevredigend.

Van de genoemde, onzekere factoren is de eerstgenoemde wel van het meeste belang, daar het hier om een meerderen of minderen uitvoer van eenige tientallen miljoenen lbs. kan handelen.

De Internationale Thee Commissie heeft de restrictie slechts in zoo geringe mate verscherpt, dat de voorziening van de wereldmarkt met thee praktisch veilig is gesteld. Bovendien is tegenwoordig de mogelijkheid om het uitvoerpercentage tusschentijds te herzien ook officieel vastgelegd, zoodat het dus bij onverwachte gebeurtenissen in China mogelijk zal zijn, om tijdig door een verdere verhooging of door een verlaging, het restrictiepercentage hiermede in overeenstemming te brengen.

Aanteekeningen.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Groothandelsprizen exportproducten.

Indexcijfers, gewogen met uitvoerhoeveelheden in 1935
(1929=100).

(Voorloopige cijfers)

Sept. 1936	39,7	19 Dec. 1938	— 24	Dec. 1938	45,5
Dec. " "	56,6	26 " " "	— 31	" " "	45,6
Mrt. 1937	63,5	2 Jan. 1939	— 7	" " "	45,5
Juni " "	55,8	9 " " "	— 14	Jan. 1939	45,4
Sept. " "	52,6	16 " " "	— 21	" " "	45,4
Dec. " "	44,8	23 " " "	— 28	" " "	44,5
Mrt. 1938	40,7	30 Febr. 1939	— 4	Febr. 1939	44,2
Juni " "	40,2	6 " " "	— 11	" " "	44,3
Sept. " "	44,5	13 " " "	— 18	" " "	45,1
Dec. " "	45,1	20 " " "	— 25	" " "	46,0
Febr. 1939	45,2	27 " " "	— 4	Mrt. " "	46,8

(Centraal Kantoor voor de Statistiek).

AUSTRALIË.

Import en export van thee in de maanden December 1937 en 1938.

Landen van herkomst	December 1937		December 1938	
	lb.	£stg.	lb.	£stg.
Ceylon	812.660	50.808	1.030.797	65.401
Britsch-Indië	328.442	20.933	141.558	8.025
China	88.984	2.683	102.383	2.913
Japan	93.001	3.107	57.395	1.881
Ned.-Indië	2.019.925	106.381	2.189.691	105.664
Totaal	3.343.012	183.912	3.521.824	183.884

Export.

Periode	lb.	£A.
December 1937	43.536	3.678
December 1938	37.593	3.150

Import van koffie, „Raw and Kiln dried”, in December 1938.

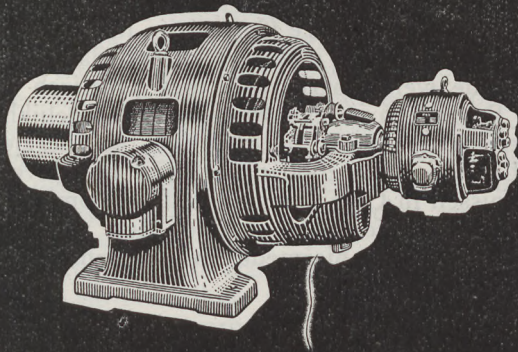
	lbs.	£stg.
Britsch Oost-Afrika	6.730	151
Britsch-Malaya	72	—
Papua	44.800	1.096
Nieuw-Guinea	6.862	233
Abessinië	2.520	68
Arabië	17.672	544
Costa Rica	6.647	202
Columbia	2.232	64
Hawaii	2.186	64
Guatemala	12.126	304
Italië	10	1
Ned.-Indië	117.082	1.393
San Salvador	903	26
V.S. van Amerika	2.264	69
Totaal	222.106	4.215
Herexport	8.944 lb.	158 £A

Import van „crude rubber” in December 1938.

Landen van herkomst	Cwt.	£stg.
Britsch-Borneo	200	770
Britsch-Malaya	3.747	15.468
Ceylon	4.729	19.304
Papua	1.604	6.569
Nieuw-Guinea	154	588
Brazilië	122	494
Ned.-Indië	2.381	9.710
V.S. van Amerika	8	—
Totaal	12.945	52.903

ASEA GENERATOREN

Gebr. van Swaay
SOERABAIA-BATAVIA-BANDOENG-MEDAN

Import van rubber, „waste, masticated, powdered or reclaimed rubber”, in December 1938.

Landen van herkomst	Cwt.	£stg.
Groot-Britannië	106	233
Duitschland	5	25
V. S. v. Amerika	1.174	1.528

(8899/39).

(Mededeeling van het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Sydney).

GROOT-BRITANNIË.

Buitenlandsche handel in 1938.

De handelsbalans van Groot-Britannië over 1938 vergeleken met 1937 luidde als volgt (in mill. £) :

	1938	1937
Invoer	920,4	1.027,8
Uitvoer, incl. wederuitvoer ..	532,5	596,5
Invoersaldo	387,9	431,3

Blijkens deze gegevens daalde de invoer met 10,4%, de uitvoer met 10,7%. Het handelsverkeer van Groot-Britannië met Nederland vindt zijn uitdrukking in de volgende cijfers (in mill. £) :

	1938	1937
Invoer uit Nederland	29,34	32.010
Uitvoer, incl. wederuitvoer naar Nederland	14,80	17,084
Invoersaldo	14,54	14,93

Het aandeel van Nederland in den totalen Britschen import bedroeg in 1938 3,2% (v.j. 3,1%) en in den Britschen export 2,8% (v.j. 2,9%).

Onder de niet tot het Britsche Rijk behorende landen, nam Nederland in 1938 wat den invoer betreft, de 5e plaats in en wat den uitvoer aangaat de 7e plaats in.

(Med.E.V. 655/39).

INTERNATIONAAL.

Wereld-graanproductie.

Het Departement van Landbouw in de V.S. van Amerika schat de graanoogst 1938—'39 voor 43 landen (zonder Rusland en China) in totaal op 4.354 miljoen bushels tegen 3.686 miljoen in het jaar tevoren. De gemiddelde productie van dezelfde landen gedurende de 5 oogstjaren van 1925—'26 tot 1929—'30 bedroeg 3.549 miljoen bushels. Aanzienlijke toename wordt voor bijna alle belangrijke productiegebieden gemeld, behalve voor Australië, Italië, Spanje en de Noord-Afrikaansche landen, terwijl de grootste toename zich voordoet in Canada, waar de oogst met 350 miljoen bushels bijna het dubbele zal bedragen van een jaar geleden. De oogst in de V.S. van Amerika (931 miljoen bushels) zal 6% grooter zijn dan verleden jaar, terwijl Frankrijk een toename van 34% en Duitschland van 20% zal vertoonen. De Italiaansche oogst wordt gelijk aan dien van het vorige jaar geschat, en die in het Donaubekken op 469 miljoen bushels of 30% meer dan in het oogstjaar 1937—'38. In Argentinië wordt een oogst verwacht van 316 miljoen bushels, hetgeen een stijging beteekent van 71%. Australië met een geschatten oogst van 145 miljoen bushels vertoont een daling met 23%.

(„Fairplay”, 23 Februari 1939)

ITALIË.

Bevoordeeling nationaal product.

Bij wet van 9 Januari jl. zijn nieuwe bepalingen vastgesteld met betrekking tot de bevoordeeling van het nationale product. De bestaande, in 1926 en 1928 afgekondigde, bepalingen zijn ingetrokken.

Bepaald is thans, dat de burgerlijke en militaire administraties, de provinciën en de gemeenten, de instellingen en lichamen, welke onder toezicht van de overheid staan, of door de overheid gesubsidieerd of op andere wijze gesteund worden, alsmede de concessiehouders van openbare goederen of diensten bij hun aanschaffingen en de te hunner behoefte uitgevoerde werkzaamheden verplicht zijn aan het Italiaansche product de voorkeur te geven.

Italiaansch zijn die producten, welke in binnen het Koninkrijk gelegen bedrijven geproduceerd zijn met gebruikmaking van grondstoffen, halffabrikaten, arbeids-

kracht, octrooien en merken, die tezamen een waarde van nationalen oorsprong vertegenwoordigen, welke tenminste 60% van de productiekosten van het eindproduct bedraagt.

Niet als Italiaansch product kunnen worden beschouwd, die producten, welke a) zijn geproduceerd in bedrijven, waar de technische en administratieve leiding niet is toevertrouwd aan Italiaansche staatsburgers; b) zijn gemonteerd uit onderdelen van buitenlandsche herkomst, zelfs indien integreerende of accessoire bestanddeelen in Italië geproduceerd zijn; c) zijn samengesteld uit een hoofdbestanddeel van vreemden oorsprong, welke ook de waarde is.

De verplichting Italiaansch product te gebruiken, bestaat niet, wanneer het onmogelijk is, Italiaansche producten van gelijke kwaliteit of kwantiteit of op gelijken leveringstermijn te verkrijgen, zulks ter beoordeling van het Ministerie van Corporaties.

De wet bevat voorts bepalingen ten aanzien van verplichte voorafgaande mededeelingen aan het Ministerie, dat de controle op de buitenlandsche betalingen en de wisselkoersen uitoefent, t.a.v. in het buitenland te plaatsen bestellingen; de verplichting van de firma's, die opdracht hebben gekregen tot levering van materialen of het tot stand brengen van werken, ten behoeve van bovenbedoelde instanties, om uitsluitend Italiaansche producten te gebruiken, alsmede omtrent het toezicht op de naleving der bepalingen dezer wet, door vertegenwoordigers der lichamen, die de bestellingen plaatsen.

Tenslotte bepaalt de wet, dat de voorkeur moet worden gegeven: 1e aan producten van ondernemingen, welke geschikte technici in dienst hebben of beschikken over installaties voor onderzoek en beproeving voor de bestudeering en bewerking van de ontworpen fabrieken; 2e aan producten, welker fabricage niet ten gevolge heeft, dat betalingen of credieten in het buitenland gedaan of verleend moeten worden op grond van octrooi- of markverplichting.

(Med.E.V. 652/39).

JAMAICA.

Tabak.

Met ingang van 30 December 1938 zijn eenige wijzigingen aangebracht in het douanetarief van Jamaica, waarvan o.a. genoemd mag worden (tusschen haakjes de oude rechten):

32 a. onbewerkte tabak

alg. tar. 5 sh. 3 d. (5 sh. 8 d.) per lb.

Br. Pref. tar. 5 sh. 3 d. (4 sh. 3 d.) per lb.

(Med.E.V. 656/39).

JOHORE.

Gelooide huiden en vellen.

Met ingang van 1 Januari 1939 is het invoerrecht op gelooide huiden en vellen verlaagd van 15% tot 5% van de waarde. Onder Britsch preferentieel tarief ingevoerde huiden zijn vrij van rechten.

(Med.E.V. 656/39).

„RADICON” WORM- EN TANDWIELKASTEN

FABR. DAVID BROWN HUDDERSFIELD

- MODERNE UITVOERING
- HOOG NUTTIG EFFECT

DOOR SERIEBOUW LAGE PRIJS

SERIE VAN 13
„RADICON”
WORMKASTEN
VOOR NED.-INDIË

HANDEL MIJ. VAN LELYVELD & Co. N.V. SOERABAJA

Machinefabriek NIO PENG LONG, Batavia-C.

Uw speciaal adres voor:

Complete Tapioca-installatie,
Sheets en Crêpe Rubbermangel,
Rijst-dorschmachine—Thee-roller,
Complete serehketel,
Stoomketels en riemschijven.

Verder:

Ijzerconstructie en reparaties
van alle mogelijke machines.

KEDAH.

Gelooide huiden en vellen.

Ingaande 28 December 1938 is het invoerrecht op gelooide huiden en vellen verlaagd van 10% tot 5% van de waarde. Britsch product kan vrij worden ingevoerd.

(Med.E.V. 656/39).

MEXICO.

Wisselverkeer.

De „Banco de Mexico”, de centrale Mexicaansche bankinstelling, welke sinds de onteigening der petroleumbedrijven op 18 Maart 1938 niet meer officieel de wisselkoersen regelde, heeft bekend gemaakt, dat zij van 2 Februari jl. af weer haar tusschenkomst in het wisselverkeer verleent en dollarwissels koopt tegen den koers van 498½ en deze zal verkoopen tegen 499 Mex. peso voor 100 Amerikaansche dollars.

(Med.E.V. 653/39).

SOVJET-RUSLAND.

Handel met de V.S. van Amerika en Frankrijk.

De uitvoer van de V.S. van Amerika naar Sovjet-Rusland bedroeg gedurende de eerste 11 maanden van

1938 62,4 millioen dollar tegen 36,9 millioen dollar gedurende hetzelfde tijdvak van 1937. Geïmporteerd werd door de V.S. van Amerika uit Sovjet-Rusland gedurende de eerste 11 maanden van 1938 voor een waarde van slechts 22,5 millioen dollar tegen 29,0 millioen dollar in het overeenkomstige tijdvak van 1937. De V.S. van Amerika hadden derhalve over de eerste 11 maanden van 1938 in het handelsverkeer met Sovjet-Rusland een uitvoersaldo van 39,9 millioen dollar.

Ondanks de bemoeiingen van Russische zijde om den uitvoer naar Amerika te vergrooten, ontwikkelde zich de handel met dit land in voor Sovjet-Rusland ongunstigen zin.

Ook de handelsbetrekkingen tusschen Frankrijk en de Sovjet-Unie hebben in het afgelopen jaar niet tot vermeerdering van den Russischen uitvoer naar eerstgenoemd land geleid. Eenerzijds steeg de Fransche machine-uitvoer — die op zichzelf wel niet zoo groot is — naar Sovjet-Rusland met het viervoudige, terwijl aan den anderen kant de Russische invoer in Frankrijk van aardolieproducten en hout achteruit liep. Dit laatste is echter, naar kan worden aangenomen, meer een gevolg van economische moeilijkheden, die in Rusland zelf moeten worden gezocht.

Doordat het handelsaccord tusschen Frankrijk en de Sovjet-Unie op 30 December 1938 ongewijzigd verlengd werd, kan worden verwacht, dat de Sovjet-Republiek wederom bestellingen van grooteren omvang bij de Fransche industrie zal plaatsen, ofschoon Rusland zich niet bereid verklaarde eenige waarborg in deze te geven voor een minimum-afname.

(Med.E.V. 657/39).

URUGUAY.

Deviezencontingent Februari 1939.

Het voor Nederland en zijn overzeesche gebiedsdeelen beschikbare deviezencontingent heeft de Uruguayansche Regeering voor de maand Februari 1939 vastgesteld op £ 16.000 (voor Januari £ 32.000).

(Med.E.V. 657/39).

ASK FOR

“King George IV”
Whisky

THE “SCOTCH” OF GOOD TASTE

Boeken en Tijdschriften.

Economische Voorlichting No. 8, 1939.

Van *Economische Voorlichting*, het weekblad van de gelijknamige afdeling der Directie van Handel en Nijverheid van het Ministerie van Economische Zaken te 's-Gravenhage, werd No. 8 ontvangen, gedateerd 24 Februari 1939.

O.m. worden daarin aangetroffen artikelen over Exportcredietgaranties in Engeland en den economischen toestand van Ierland. Wat dit laatste onderwerp betreft worden hier landbouw en veeteelt behandeld, terwijl nijverheid en buitenlandsche handel in een volgend nummer onderwerp van bespreking zullen uitmaken.

De rubriek „Handel en Nijverheid” brengt eerst een bespreking van den Nederlandschen uitvoer naar Zuid-Slavië, waarna berichten over eenige landen volgen, o.a. Curaçao, Duitschland, Litauen, Palestina, Venezuela en Zwitserland.

Onder „Economische Propaganda” is de gebruikelijke kalender opgenomen van internationale jaarbeurzen, congressen en tentoonstellingen, waarvan de Leipziger Voorjaarsbeurs en de jaarbeurs te Helsinki afzonderlijk besproken worden.

In de rubriek „Economische Politiek” wordt o.a. melding gemaakt van verdragen en overeenkomsten, gesloten tusschen Chili—Groot-Britannië, Duitschland—Italië, Frankrijk—Zuid-Slavië en Griekenland—V.S. van Amerika.

*

De toepassingen van soja.

De sojaboon, die de eeuwen door vrijwel uitsluitend in Oost-Aziatische landen van groot belang is geweest als voedingsmiddel, heeft sedert een twintigtal jaren als zoodanig over de geheele wereld een steeds groeiende beteekenis verkregen, terwijl vooral sinds 1933 de uiteenlopende mogelijkheden als industriële grondstof de aandacht op dit product hebben gevestigd. De vele variëteiten van dit gewas, welke onder verschillende klimatologische en bodemomstandigheden kunnen gedijen, leveren als product de sojaboon — hier te lande o.a. bekend onder den naam katjang kedelee — terwijl blad en stengels als veevoeder worden aangewend.

De te Parijs maandelijks gepubliceerde „Revue Internationale des Produits Coloniaux”, welke als ondertitel den naam draagt van „Organe de l'exportation des

possessions françaises et des pays tropicaux, Revue de la coopération coloniale internationale”, wijdt de aflevering van Februari 1939 geheel aan de cultuur en de aanwending van soja. Daaruit blijkt, hoezeer de beteekenis van dit product in de laatste jaren is toegenomen, vooral in het licht van de technologische ontwikkeling, welke de soja door haar vele industriële toepassingsmogelijkheden doormaakt.

De inleidende bijdrage in genoemde aflevering beziet de sojacultuur in het bijzonder van Fransch standpunt, hetwelk, aangezien het ook voor andere landen van belang is, niet onvermeld mag blijven. De schrijver van die bijdrage, E. P. Cheron, president van de Fransche organisatie ter propageering van de sojacultuur, vestigt de aandacht op de onvoldoende belangstelling voor de soja in de Fransche overzeesche gebiedsdeelen en voor de verwerking van het product in de moederlandsche industrie en is van meening, dat op dit gebied een belangrijke achterstand dient te worden ingehaald.

Deze meening is van bijzonder belang in verband met de huidige ontwikkeling van de economische betrekkingen tusschen moederland en overzeesche gebieden, waarbij Frankrijk streeft naar het tot stand brengen van een hechtere economische eenheid, o.m. door het verleen van voorkeursbehandeling op tariefgebied ten behoeve van koloniale producten. Soja neemt in dezen een gunstige positie in, daar de ontwikkeling van de cultuur in Fransch territoir op den duur meer-voudige voordeelen biedt. In de eerste plaats beteekent de productie voor de cultuurgebieden nieuwe mogelijkheden, evenals voor de sojaverwerkende industrie in Frankrijk zelve. Voorts wordt erop gewezen, dat de vele toepassingen van het product een deviezenbesparing beteekenen in zooverre de import van katoen, wol, lécithine, plastische materialen en van diverse oliën kan worden beperkt.

Naast de vooralsnog belangrijkste aanwending van soja voor consumptiedoeleinden, o.m. waar het product in den vorm van sojaboonolie en soja-caseïne als grondstof wordt gebezigd voor tal van hoogwaardige voedingsmiddelen (meel- en meelproducten, sausen, plantaardige melk, sojakaas enz.), wordt mede aandacht geschonken aan de perspectieven op industrieel gebied.

De uit sojaboonen geperste olie vindt, behalve in de

BANKZAKEN

EFFECTENZAKEN

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N. V.

FACTORIJ BATAVIA
en hare kantoren in Nederl.-Indië, Br-
Indië, Burma, Str. Settl., China en Japan

EFFECTENBELEENINGEN
PRODUCTENBELEENINGEN

HELMHOEDENFABRIEK YO TEK LIONG
PASSAR BAROE 114 — BATAVIA-CENTRUM

ACCOUNTANTSKANTOOR
E. F. JAHN
BATAVIA

Lid v.h. Nederlandsche Instituut v. Accountants

Voor:

ACCOUNTANCY
ADMINISTRATIES en
BELASTINGZAKEN

KALI BESAR W. 40-TEL. 109 BT.

LEDERFABRIEK „WONOTJOLD“

SOERABAJA
Directie:
MAINTZ' PRODUCTEN HANDEL N.V.

ALLE SOORTEN LEDER VOOR SCHOEN-FABRICAGE, BENEVENS LEDER VOOR INDUSTRIEELE DOELEINDEN.

voedingsmiddelen- en conserven-industrie, ook reeds lang aanwending in de verf- en vernisnijverheid. Sojaboonolie behoort tot de zgn. halfdrogende oliën, welke in de verfindustrie een belangrijke plaats innemen. Voorts speelt het ook een rol bij de bereiding van zachte

zeepsoorten en in de industrieën van waterproofartikelen, springstoffen (glycerine), linoleum en inkten. Bij de meeste der genoemde industrieële toepassingen ondervindt de sojaboonolie de concurrentie van andere oliën en vetten, doch de omstandigheid, dat de mogelijke toepassingen uiteenloopen, versterken de marktpositie van het product somtijds in aanzienlijke mate.

Enkele nieuwere industrieële toepassingen, waarbij soja voorsnog geen of weinig concurrentie van andere oliën en vetten ondervindt, mogen hierbij worden vermeld. Kunstwol werd voor het eerst tijdens de sanctieperiode in Italië uit pulp van sojamelk vervaardigd volgens het systeem-Ferreti. Licenties voor dit fabricageproces zijn sindsdien door tal van landen verworven. Vooral ook Japan toont op dit terrein groote activiteit; te Kaiyuan in Mandsjoekwo is voor de verwerking van sojamelk tot rayon en kunstwol een bedrijf gesticht, dat thans 200.000 tons pulp per jaar verwerkt, doch een toekomstige capaciteit zal bezitten ter verwerking van 600.000 tons. Daar het nieuwe textielproduct o.m. een substituuat is van ruwe katoen, is de nieuwe industrie, vooral uit deviezenoogpunt, voor Japan van beteekenis.

Behalve voor de fabricage van textielproducten, wordt soja aangewend voor de verwerking tot plastische materialen, substituten van celluloid, isolatiemateriaal, hetwelk evenals knopen, valt onder de categorie galalithe-producten en voorts worden op steeds grootere schaal stoffen geproduceerd, welke ter vervanging van rubber kunnen dienen. De mogelijkheden en de consequenties op dit gebied zijn nog moeilijk in hun geheel te overzien, vooral daar de grondstof in groote hoeveelheden eveneens buiten de tot dusverre belangrijke productiegebieden, o.a. Mandsjoekwo, China en Japan, kan worden voortgebracht. In het bijzonder valt te wijzen op de V.S. van Noord-Amerika, waar de productie van sojaboonen steeg van 260.000 tons in 1924 tot 491.000 tons in 1934 en 1.098.000 tons in 1937. Voorts schijnt de technologie van dit product nog tal van mogelijkheden te bieden, waarvan echter moet worden afgewacht of rendabele exploitatie daarvan op korten termijn kan worden tegemoet gezien.

In verband met de genoemde factoren wordt in de besproken aflevering van de „Revue Internationale des Produits Coloniaux” o.m. de vraag onder de oogen gezien, of de sojacultuur in de Belgische Congo, waar tot op heden geen aanplant van beteekenis aanwezig is, met kans op succes kan worden geëntameerd. De betreffende proeven hebben, zoowel in de Congo in Roenda-Oeroendi een gunstig verloop gehad, zoodat het niet uitgesloten is, dat tot exploitatie op grootere schaal zal worden overgegaan, temeer daar in België verschillende fabrieken sojaboonen en -olie verwerken.

Volledigheidshalve moge worden vermeld, dat Nederlandsch-Indië, dat tot 1934 nog belangrijke hoeveelheden sojaboonen importeerde, sinds dat jaar exporteert. Tot goed begrip van de positie van Nederlandsch-Indië in dezen, zij opgemerkt, dat de kedeleecultuur uitsluitend bevolkingscultuur is. Van de rond 260.000 tons boonen, in 1937 geproduceerd, werden rond 250.000 tons voor binnenlandsche consumptie bestemd. De export in 1938 ten bedrage van 9.000 tons is dus te beschouwen als een gering overschot op den door de bevolking verkregen oogst. Deze overschotten kunnen evenwel van grootere beteekenis worden, naarmate op grond van nieuwe toepassingsmogelijkheden de vraag naar dit product wordt gestimuleerd.

Diverse Berichten.

Mededeeling.

Belanghebbenden hier te lande wordt in overweging gegeven, alvorens zich met verzoeken om inlichtingen tot Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland te wenden, zich in verbinding te stellen met het Hoofd van het Bureau voor Buitenlandsche Handelsvoorlichting en Propaganda van het Kantoor voor den Handel te Batavia-C., aangezien in vele gevallen door genoemd bureau over de gewenschte gegevens wordt beschikt, waardoor niet onbelangrijke tijdsbesparing kan worden verkregen.

Indien blijkt, dat de verzochte gegevens hier te lande niet beschikbaar zijn, verleent het bureau gaarne zijne bemiddeling tot het verkrijgen daarvan bij de betrokken instanties in het buitenland.

Het verdient voorts aanbeveling, aanvragen tot vestiging van handelsrelaties in het buitenland vergezeld te doen gaan van volledige bijzonderheden betreffende de artikelen waarop de aanvraag betrekking heeft, alsmede van bank- en/of andere referenties nopens den aanvrager.

Prijsverschillen bij invoer van tot veevoeder verwerkte oliehoudende zaden, pitten en noten.

De Nederlandsche Meelcentrale maakt bekend :

Het gedeelte van het prijsverschil per 100 kg voor den invoer van veekoeken (in den zin van artikel 1, lid 1, onder 11° van het Crisis-Akkerbouwbesluit 1934) als bedoeld in artikel 8, b, onder 2°, van de Crisis-Akkerbouwbeschikking 1934 I is als volgt vastgesteld :

	Inklaring van 20 Febr. af t/m 30 April 1939:	Inklaring van 1 Mei af t/m 31 Aug. 1939:
voor lijnkoeken	f - ,45	f - ,50
voor lijnzaadschilfers	„ - ,80	„ - ,55
voor soyaschroot	„ - ,60	„ - ,60
voor soyakoeken	„ - ,90	„ - ,80
voor grondnootkoeken	„ - ,85	„ - ,85
voor grondnootschroot	„ - ,95	„ - ,95
voor grondnootschilfers	„ 1,15	„ 1,15
voor grondnootmeel	„ 1,15	„ 1,15
voor cocoskoeken	„ 1,50	„ 1,50
voor Ned. Oost-Indische cocoskoeken	„ 1,50	„ 1,50
voor maïsveekoeken e.d.	„ 1,20	„ 1,20
voor sesamkoeken	„ - ,75	„ - ,75
voor palmpitkoeken	„ - ,95	„ - ,85
voor babassukoeken	„ - ,95	„ - ,85
voor alle andere niet ge- noemde soorten vee- koeken (al dan niet verwerkt met bijpro- ducten en/of afvallen)	„ - ,10	„ - ,10

Voor de goede orde wordt opgemerkt, dat in deze bedragen niet is begrepen het in artikel 8, b, onder 1°, van voornoemde beschikking bedoelde gedeelte van het prijsverschil.

Indien men zijn import op verderen termijn nu reeds

wenscht vast te leggen tot bovengenoemde prijsverschillen gelieve men zich daarover met de Stichting Nederlandsche Meelcentrale te 's-Gravenhage in verbinding te stellen.

's-Gravenhage, 18 Februari 1939.

No. 205.

*

Besluit Rubberrestrictie.

Bij besluit van den Directeur van Economische Zaken van 6 Maart 1939 No. 1004/L/O is bepaald :
dat de tweede licentieperiode van het restrictiejaar 1939 zal omvatten de maanden April t/m Juni 1939 ;
dat het exportpercentage voor deze licentieperiode wordt vastgesteld op 50 (vijftig) ;
dat het exportquotum voor ondernemingsrubber voor deze licentieperiode wordt vastgesteld op 40.383.000 kilogrammen droge rubber.

Personalia.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 23 Februari 1939 No. 31, is goedgekeurd, dat de heer R. J. Veth gedurende de afwezigheid van den heer F. F. Anema, met ingang van 1 Maart 1939 belast is met de waarneming van het Consulaat van Zweden te Padang.

(8924/39).

Stand der clearing met Duitschland.

Volgens mededeeling van den Agent in Ned.-Indië van het Nederlandsch Clearinginstituut was de stand der clearing met Duitschland op 28 Februari 1939 als volgt:

<i>Stortingen in Nederland:</i>	f 45.859m/
Waarvan bestemd voor achterstallige vorderingen, rentedienst en vrije reke- ning Reichsbank	f 5.311m/
Bestemd voor nieuwe vorderingen	f 40.548m/
<i>Stortingen in Duitschland:</i>	f 75.734m/
Uitbetalingen in Neder- land op nieuwe vorder- ingen	f 39.425m/
Achterstand	f 35.200m/

Handelsbetrekkingen.

No. 10 Nederland. De Vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat” te 's-Gravenhage zoekt ten behoeve van Nederlandsche fabrikanten contact met importeurs hier te lande van gresbuizen en heeren- en jongensschoenen.

No. 398954.

Nieuwe Maatschappijen.

Javasche Courant van 3/3—1939 No. 18.

Bijvoegsel No. 30. Naamlooze Vennootschap : „Cultuur Maatschappij Whay Sekampong”, gevestigd te Bandoeng. Kapitaal f 50.000.—, verdeeld in 50 aandelen van f 1.000.—.

Marktberichten.

(BATAVIA EN SOERABAIA).

Verslag over de periode 27 Februari t/m 4 Maart 1939.
Prijzen per 100 kg, tenzij anders vermeld.

SUIKER.

Soerabaia.

De Nivas verhoogde de export-limites voor Britsch-Indië in de afgelopen week wederom met f 0,05 (14 Febr.).

Sindsdien is bekend geworden, dat deze limites andermaal met f 0,10 zijn verhoogd (6 Maart).

Ook in de tweede hand trokken de prijzen voor Britsch-Indië aan. Voor destinaties in het Verre Oosten toonden koopers belangstelling op een prijspeil, dat f 0,15 beneden de desbetreffende Nivas-limites lag; belangrijke zaken kwamen niet tot stand.

Naar Britsch-Indië werden evenwel belangrijke hoeveelheden door de Nivas verkocht.

Voorts werd er 8.000 ton overeenkomstig de bestaande steunregeling naar Nederland verkocht, en 8.000 ton naar Nieuw-Zeeland.

Na de belangrijke verkoopen, welke in de laatste maand hebben plaats gehad, is het uitvoerquotum voor Java voor het tweede conventiejaar door de Nivas nagevoegd gevuld. Verkoopen voor levering in dit tweede conventiejaar kunnen dus slechts plaats vinden door de tweede hand.

De Londen- en Fob-Cuba-noteringen waren resp. op 27/2 en 4/3 als volgt:

Londen-notering (in sh. per cwt.):			
Mei 1939	6/2	6/2 ¹ / ₄	
Aug. "	6/1 ³ / ₄	6/2 ¹ / ₄	
Dec. "	6/—	6/— ¹ / ₄	
Maart 1940	6/— ³ / ₄	6/1	
Actual:	6/2 ¹ / ₄ sellers		
	6/1 ¹ / ₂ buyers		

Fob-Cuba-noteringen (in dc. per lb.):			
Mei 1939	1,13	1,15	
Juli "	1,13 ¹ / ₂	1,15	
Sept. "	1,12	1,14	
Maart 1940	1,16	1,15 ¹ / ₂	

THEE.

Batavia.

Het aanbod van ready-thee aan de markt gebracht, bedroeg gedurende afgelopen week totaal 8.940 kisten tegen 8.100 kisten in de voorgaande week. De kwaliteit vertoonde zoo nu en dan een lichte verbetering.

Onderstaande prijzen per 1/2 kg verstaan zich op basis: „uitvoerrecht voor koopers rekening”.

		Laagste	Prompt:	Hoogste
Oranje Pecco	{ fijnste	f 0,46	— f	0,47
	{ fijne	„ 0,44	— „	0,45
	{ gew.	„ 0,42 ¹ / ₂	— „	0,43 ¹ / ₂
Pecco		„ 0,40	— „	0,42
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,38 ¹ / ₂	— „	0,40 ¹ / ₂
Broken Oranje Pecco	{ fijnste	„ 0,42	— „	0,46
	{ fijne	„ 0,38	— „	0,39 ¹ / ₂
	{ gew.	„ 0,35	— „	0,36
Broken Pecco		„ 0,34 ¹ / ₂	— „	0,35 ¹ / ₂
Broken Tea		„ 0,33 ¹ / ₂	— „	0,34 ¹ / ₂
Fannings		„ 0,34 ¹ / ₂	— „	0,35 ¹ / ₂
Stof & Small Fannings		„ 0,32 ¹ / ₂	— „	0,33

RUBBER.

Batavia.

De markt was in de afgelopen verslagperiode prijshoudend met kleine verschillen. Standard Sheets werden afgedaan oplopend van 29⁵/₈ tot 30 cent; het slot lag op 29³/₄ cent per 1/2 kg.

Voor Standard Crêpe was in het begin van verslagperiode goede belangstelling op basis van 31¹/₄ à 31³/₈ cent, waarvoor eenige transacties tot stand kwamen. Later was het iets stiller met koopers op ± 31¹/₈ ct. per 1/2 kg.

Licenties:

De licentie-markt was eveneens prijshoudend met koopers voor het 2e kwartaal op 50¹/₂ cent en voor het 3e en 4e op kwartaal 50 ct. per kg.

Het aanbod was echter gering, zoodat niet veel zaken tot stand kwamen.

IFFA - MINIMAX / beschermt ze!

de groote gebouwen en hun veelal kostbaren inhoud. Brengt ze aan op vaste plaatsen in ieder gebouw. IFFA-MINIMAX is de oudste en grootste onderneming op het gebied der fabricatie van brandblusch-apparaten.

ALLEENVERTEGENWOORDIGERS

LINDETEVES-STOKVIS

U.K. Stockcijfers:

Londen 48.489 — 52 tons
 Liverpool 26.280 — 951 tons
 een vermindering van 1.003 tons.

Marktnoteringen:

Datum	Londen		New York		Singapore		Batavia	
	Std.Sheet	per lb.	Std.Sheet	per lb.	Med. Bl.	Std.Sheet	Java	Java
27-2-'39	d. 8 $\frac{1}{4}$	\$ 0,16 $\frac{1}{16}$	\$ 0,28 $\frac{1}{2}$	\$ 0,26 $\frac{3}{4}$	f 0,29 $\frac{3}{8}$	f 0,31 $\frac{3}{8}$	f 0,29 $\frac{3}{8}$	f 0,31 $\frac{3}{8}$
28-2-'39	„ 8 $\frac{1}{4}$	„ 0,16 $\frac{9}{16}$	„ 0,28 $\frac{5}{8}$	„ 0,26 $\frac{3}{4}$	„ 0,29 $\frac{5}{8}$	„ 0,31 $\frac{1}{4}$	„ 0,29 $\frac{5}{8}$	„ 0,31 $\frac{1}{4}$
1-3-'39	„ 8 $\frac{1}{4}$	„ 0,16 $\frac{9}{16}$	„ 0,28 $\frac{3}{4}$	„ 0,27	„ 0,30	„ 0,31 $\frac{1}{2}$	„ 0,27	„ 0,31 $\frac{1}{2}$
2-3-'39	„ 8 $\frac{3}{16}$	„ 0,16 $\frac{1}{2}$	„ 0,28 $\frac{5}{8}$	„ 0,26 $\frac{3}{4}$	„ 0,29 $\frac{3}{4}$	„ 0,31 $\frac{1}{4}$	„ 0,29 $\frac{3}{4}$	„ 0,31 $\frac{1}{4}$
3-3-'39	„ 8 $\frac{1}{4}$	„ 0,16 $\frac{5}{8}$	„ 0,28 $\frac{5}{8}$	„ 0,26 $\frac{1}{8}$	„ 0,29 $\frac{1}{2}$	„ 0,31	„ 0,26 $\frac{1}{8}$	„ 0,31
4-3-'39	„ 8 $\frac{5}{16}$	„ 0,16 $\frac{5}{8}$	„ 0,28 $\frac{7}{8}$	„ 0,27	„ 0,30	„ 0,31 $\frac{1}{2}$	„ 0,27	„ 0,31 $\frac{1}{2}$

Soerabaia.

De prijzen op de rubbermarkt konden zich de afgelopen week iets verder verbeteren. Standard Sheets werden afgedaan met als laagsten prijs 30 $\frac{1}{4}$, terwijl voor Standard Crêpe tot 31 $\frac{3}{4}$ ct. per $\frac{1}{2}$ kg werd betaald. Tenslotte was de markt iets flauwer en waren de prijzen nominaal als volgt:

Standard Sheets 30 ct.
 Standard Crêpe 31 $\frac{1}{2}$ ct.

KOFFIE.

Batavia.

Lampung-Robusta en W.I.B. Robusta-koffie. De N.-York-noteringen fluctueerden in de afgelopen verslagperiode weer iets om op lager niveau te sluiten. De levering Maart noteerde 4,18 dc. per lb. Voor Soerabaia export-kwaliteit bestond vrijwel geen belangstelling. De notering bleef voor deze koffie de geheele week onveranderd als volgt:

Ready-levering vraag f 18,75 aanbod f 19.—
 Aug./Oct. „ „ „ 18,75 „ „ 19.—
 Oct./Dec. „ „ „ 18,87 $\frac{1}{2}$ „ „ 19,12 $\frac{1}{2}$

Lampung Robusta-koffie 15%. Er vonden nog enkele dekkings-transacties plaats voor dichtbij-leveringen tot een prijs van f 11,70 en f 11,75. Belangstelling van exportzijde voor verderaf-levering bleef voor dit product bestaan, waarbij echter verkoopers nog te hoog hielden.

Soerabaia.

De koffiemarkt bleef zeer verlaten. Slechts een klein kwantum goede ondernemingskoffie werd tegen f 19,12 $\frac{1}{2}$ afgedaan, doch koopers toonden zich nog steeds niet geïnteresseerd.

Exportkwaliteit werd in het geheel niet verhandeld. Maart- en Maart/April-levering werden aangeboden tot f 18,75, doch koopers wilden niet meer betalen dan f 18,50.

Ready f 18,62 $\frac{1}{2}$ — f 18,87 $\frac{1}{2}$
 Aug./Oct. „ 18,75 — „ 19,12 $\frac{1}{2}$
 Oct./Dec. „ 19.— — „ 19,25

PEPER.

Batavia.

Zwarte Lampung-peper. De Londen-notering verbeterde met 1/16, en werd dus 2 $\frac{5}{16}$ d. per lbs. buyers. Telok Betong gaf ons de volgende noteringen:

25/2- levg. Feb./Mrt. vraag aanbod f 12,50 f 12,75
 27/2- „ „ „ 12,35 „ 12,60

DIT SLAGSCHIP
 wordt niet alleen bedreigt door vliegtuigen en onderzeeërs, doch tal van jaren blootgesteld aan het grootste gevaar: **ROEST. BITUMASTIC**, de ROESTWERENDE VERF beschermt dit kostbare schip afdoende.

Alleenvertegenwoordigers voor Ned.-Indië
FIRMA W. H. HILL, Ingenieurs
 Telegramadres: „BRIDUCO“
 Soerabaja — Telefoon No. 899 en 999 Noord.

“BITUMASTIC”
 THE MATERIAL APPLIED TO THE WORLD'S LARGEST STEEL STRUCTURES

28/2-	„	Mrt./Apr.	„ 12,60	„ 12,80
1/3-	„	„	„ 12,50	„ 12,70
2/3-	„	„	„ 12,60	„ 12,80
3/3-	„	„	„ 12,50	„ 12,75

De markt werd voor dichtbij vaster en werd door de tweede hand gekocht van f 12,60 tot f 12,75 e.k. Telok. Exporteurs hadden op bovengenoemd prijsniveau geen belangstelling. De Aug./Oct.-levering werd gedaan tot f 12,10, waarbij door exporteurs werd gekocht, hetgeen echter ook indekkingen zijn. De prijs voor dit product in Amerika schijnt inderdaad $\pm$ f 0,50 tot f 0,75 lager te liggen. De markt bleef stil.

Londen-voorraad: 1.256 tons.

Witte Muntok-peper. In de afgelopen verslagperiode hadden exporteurs betere biedingen; er werd afgedaan voor Maart-levering tot f 21,50 en f 21,30. Daarna bleven echter verdere biedingen op die basis achterwege en daar verkoopers onveranderd op f 21,75 hielden, waren verdere zaken niet mogelijk. De markt voor dit product sloot ook stil.

Londen-voorraad: 9.240 tons.

CITRONELLA-OLIE.

Batavia.

Citronella-olie contract A werd olopend gedaan van f 0,78 tot f 0,80 per kg alle leveringen 1938. In 38% en 40% oliën kwamen voor levering Juli/Dec. transacties tot stand tot resp. f 0,81 en f 0,83 per kg, terwijl 45% olie levering Maart/Juli werd gedaan tot f 0,97.

Voor een geringe premie
draagt **KIAN GWAN**
voor U alle schade
tengevolge van
auto-ongelukken; ook
schade aan derden.

KIAN GWAN
OEI TIONG HAM CONCERN
Alle soorten van Assurantieën
HOOFDKANTOOR SEMARANG Solide en Coulant

KAPOK.

Soerabaia.

Exporteurs toonden belangstelling voor C-kwaliteiten, welke in beperkte hoeveelheden afgedaan werden.

KAPOKPITTEN.

Soerabaia.

Oliefabrieken handhaafden hun prijzen voor dit artikel op f 1,30, waartoe zaken gedaan werden. Exportvraag bleef ook gedurende de afgelopen verslagperiode uit.

COPRA.

Soerabaia.

De markt was aanvankelijk nog vast, echter met een scherpe reactie aan het eind dezer week. Als hoogste prijs werd voor N.I.F.M.S. f 6,51 bedongen, waarna de prijs geleidelijk daalde; aan het eind betaalden exporteurs niet hoger dan f 6,12½ fobnug voor April-afschep.

GAPLEK.

Soerabaia.

De exportmarkt van dit product was geheel verlaten. De nominale notering was f 1,20 e.k. Soerabaia.

GAPLEKMEEL.

Soerabaia.

Levering Maart/Mei werd aanvankelijk gedaan tot f 1,58 fob. Soerabaia, met verder aanbod tot dien prijs,

zonder dat koopers een hogere indicatie gaven dan f 1,54. Later verplaatste zich de belangstelling geheel naar de leveringstermijnen Juni/Juli en Aug./Oct., waarvoor resp. f 1,70 en f 1,74 fob. Soerabaia werd geboden.

TAPIOCA.

Batavia.

Met uitzondering van de betere soorten, waarvoor hier en daar hogere prijzen werden gevraagd, ondergingen de vraagprijzen van deze producten geen verandering.

Noteeringen :

f.f. flake	f 5.—
seeds A.	f 5.—
Pearl A.	/ 5,25
fabrieksmeel	kwaliteit A f 3,75, kwaliteit AA
	f 4,10
B III meel	f 1,95

MAIS.

Soerabaia.

De markt was vast. Door gebrek aan aanbod en door een goede indekkingsvraag voor Maart-levering konden de prijzen vanaf f 3,02½ oplopen tot f 3,20 e.k. Soerabaia.

Exporteurs traden veelal als verkoopters op, terwijl speculanten en producenten hun loopende contracten indekten.

RIJST.

West-Java.

De rijstmarkt was gedurende de afgelopen verslagperiode een ietsje beter. Tegal en Omstreken kochten voor den nieuwen oogst ± 4.000 tons rijst.

OJS/I Juni/Sept.-levg.	gedaan tot f 118.—	per koyang
OJS/I Oct./Dec.-	„ „ „ f 120.—	„ „
Kretek Juni/Aug.-	„ „ „ f 6,27	„ „ 100 kg
I.T.L. Juni/Aug.-	„ „ „ f 6,07	„ „ „
Pektjiam Juni/Aug.-	„ „ „ f 6,27½	franco wagon Semarang.

Noteeringen :

Huller	Boeloe	f 7,36½
„	Tjeree	„ 6,80
Lolosan	Tjeree	„ 6,39½
Petjakoelit	Tjeree	„ 6,15½

Oost-Java.

In deze afgelopen week werd door het Gouvernement bekend gemaakt, dat met ingang van 1 April een nader te bepalen vergoeding zal worden geheven bij afgifte van vergunningen voor den invoer van buitenlandsche rijst in S.O.K., Indragiri en de W.A. van Borneo. Het ligt in de bedoeling deze gelden aan te wenden om vervoerspremies toe te kennen bij den export van rijst van Java, Bali, Lombok en Zuid-Celebes naar Manado en de Molukken, en van Java-rijst naar Djambi en W.A. van Borneo. Verder blijven de gewesten Manado, Molukken en Djambi voor 100% en de W.A. van Borneo voor 50% ook voor het tweede kwartaal voor buitenlandsche rijst gesloten, terwijl S.O.K. voor de maanden April en Mei nog geen verplichting tot afname van Java-rijst zal

worden opgelegd. Mocht mettertijd verplichting ook voor dit gebied volgen, dan zal een vervoerspremie in overweging genomen worden.

Aanvankelijk reageerde de markt gunstig op deze maatregelen, en enkele handelaren in Oost-Java, maar speciaal in Midden-Java, achtten het moment gunstig om forward-leveringen te koopen. Later flauwde de markt ietwat af. Afgedaan werd :

OJS/I Juni/Aug.	f 6,34	tot f 6,28½
„ Juni/Sept.	„ 6,37	„ „ 6,34
„ Oct./Dec.	„ 6,47½	met verder koop- pers f 6,53
OJS/II Mei/Juli	„ 6,40	franco Banjoewangi
Kretek 30% Juni/ Aug.	„ 6,27½	franco Soerabaia.

Oude oogst bleef onveranderd flauw, en de prijzen zakten wederom verder: OJS/I werd gecancelld voor Maart-levering op f 6,23½, terwijl van de zijde der fabrieken aanbod bestaat tot f 6,26.

De noteeringen zijn :

		Maart.	
Banjoewangi	OJS/AA	f 7,88	fr. fabriek
„	OJS/H	„ 6,60	„
„	OJS/II	„ 6,31½	„
Djember	OJS/I	„ 6,23½	„
Kretek 30%		„ 6,23½	fr. wg. Soerabaia.
Petja Koelit		„ 5,75	„

GRONDNOTEN.

Batavia.

Cheribon gepelde, e.k. Cheribon Maart '39 vraag f 8,30 inclusief zak.

COCOSKOEKEN.

Batavia.

E.k. Tjilatjap Maart '39 aanbod f 2,59.

DAMAR.

Batavia.

Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5):

Sumatra A/E	aanbod f 25,10
Sumatra E	f 10,95 nominaal
Pontianak A/E	f 22.— nominaal
Pontianak E	f 8,50

HUIDEN.

Batavia.

Buffel nat:	f 12.—
Koe nat:	f 21,50
Buffel droog (1-11 kg):	I f 38.—; II f 31.—; III f 23,50
(11-13 kg):	I f 48,50; II f 38.—; III f 25,50
(13 kg en hooger):	I f 52,50; II f 46.—; III f 31.—
Koe droog (1-7 kg):	I f 84,50; II f 76,50; III f 64,50
(7-9 kg):	I f 68.—; II f 63.—; III f 57.—
(9 kg en hooger):	I f 64,50; II f 60.—; III f 52,50

GEITEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 35 kg per 100 st.): I f 0,72; II f 0,44.

SCHAPEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 50 kg per 100 st.): I f 0,53; II f 0,25½.

CACAO.

Batavia.

E.k. Batavia prompt f 25.— nominaal.

TIN.

Batavia.

± f 190.—.

PUBLICATIES VAN HET CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK

MAANDSTATISTIEKEN

BETREFFENDE DEN IN- EN UITVOER DER BELANGRIJKSTE HANDELSARTIKELEN VAN JAVA EN MADOERA EN DE BUITENGEWESTEN

PRIJS INCLUSIEF PORTO VOOR HET BINNENLAND

	per jaarg.	per aflev.		per jaarg.	per aflev.
(1) Uitvoer Java en Madoera	f 3,50	f 0,35	(9) Uitvoer Buitengewesten	f 7,50	f 0,75
(2) Invoer Java en Madoera	" 8,-	" 0,80	(10) Invoer Buitengewesten	" 7,50	" 0,75
(3) Uitvoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	" 5,-	" 0,50	(11) In- en uitvoer Menado	" 2,50	" 0,25
(4) Invoer van Garenen en Manufacturen van Java en Madoera. (begrepen in No. 2)			(12) Invoer van Garenen en Manufacturen in de Buitengewesten ...	(begrepen in No. 10)	
(5) Invoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	f 18,-	f 1,80	(13) Automobieltatistiek	f 10,-	f 1,-
(6) Uitvoer Sumatra's Oostkust (incl. havenstatistiek)	" 3,50	" 0,35	Maandstatistiek van de Intergewestelijke Handelsbeweging der Buitengewesten.		
(7) Invoer Sumatra's Oostkust (Belawan)	" 6,-	" 0,60	No. 21 (Handel van de Gewesten van Sumatra met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
(8) Havenstatistiek: In- en uitvoer Padang, Makassar en Palembang	" 15,-	" 1,50	No. 22 (Handel van de Gewesten van Borneo en de Groote Oost met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
			Een jaarabonnement op beide nummers: ..	3,50	0,35

JAARABONNEMENT OP DE NUMMERS:

	BINNENLAND	BUITENLAND
1 t/m 5	f 30,-	f 35,-
6 " 12	" 35,-	" 40,-
1 " 12	" 65,-	" 75,-

Verschenen:

Indisch Verslag 1936. Deel I. TEKST VAN HET VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NED.-INDIE over het jaar 1935. Prijs f 3.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 146. PRIJZEN, INDEXCIJFERS EN WISSELKOERSEN OP JAVA gedurende het jaar 1913-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 147. ONDERWIJS-STATISTIEK Schooljaar 1935-1936. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 148. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het eerste halfjaar 1937. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 154. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het tweede halfjaar 1937. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 152. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1936, dl. IV (Gewestelijke Statistiek Buitengewesten). Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 153. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. III (Voorloopige Cijfers). Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 155. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. I (Java en Madoera). Prijs f 4.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 159. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. II (Buitengew.). Prijs f 5.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 156. STATISTISCH ZAKBOEKJE VOOR NEDERLANDSCH-INDIE 1938, betreffende het jaar 1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 157. DE LANDBOUWEXPORTGEWASSEN VAN NED.-INDIE in 1937. (Holl. & Eng. Tekst). Prijs f 3.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 160. HANDELSSTATISTIEK VAN JAVA EN MADOERA gedurende het jaar 1825-1873. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 168. DE EERSTE INDISCHE HANDELSHUIZEN. Prijs f 1.-.

Korte Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 15. ENKELE OPMERKINGEN OVER DE UITKOMSTEN VAN DE STATISTIEK DER PERSONEELE BELASTING gedurende 1929-1936. Prijs f 0.50.

Korte Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 16. TROPISCH AFRIKA ALS PRODUCENT VAN LANDBOUWEXPORTGEWASSEN. Prijs f 0.75.

Korte mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 18. PRIJSNIVEAU NED.-INDIE 1929 - Mei 1938. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 29. DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Prijs f 0.50.

In bewerking:

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 158. ONDERWIJS-STATISTIEK Schooljaar 1936-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 169. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. III. (Landen van herkomst en bestemming). Prijs f 3.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 161. HANDELSSTATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1874-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 162. HANDELSBETREKKINGEN MET SINGAPORE gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 163. HANDELS- EN SCHEEPVAARTBETREKKINGEN MET NEDERLAND gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 164. SCHEEPVAART-STATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 165. DE CULTURES VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1840-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 166. HISTORISCHE PRIJZEN IN NEDERLANDSCH-INDIE sedert het jaar 1825.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 167. DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1823-1937.

Indisch Verslag 1938. Dl. II. STATISTISCH JAAROVERZICHT VAN NEDERLANDSCH-INDIE over het jaar 1938. Prijs f 5.-.

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

Statistische Mededeelingen

bijvoegsel van No. 10 van den 8en Jaargang

10 Maart 1939

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Japan.

(excl. goud en zilver)

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds	1000 kg bruto	1000 glds
1/21	Groep I. Dieren en planten	5	2	1	0
22/162	Groep II. Eetwaren en genotmiddelen	16.336	3.187	8.962	1.719
	waarvan :				
23	Bereide agar-agar	209	312	112	212
42	Chocolade in koekjes of tabletten	133	63	27	15
61	Tarwemeel	823	77	1	0
89	Suikerwerk	527	175	83	28
100	Sardines in blikken	9.723	1.456	7.013	1.066
101	Visch in blikken, bussen, flesschen, potten of dergelijke	894	140	88	19
132	Afgetapt bier, ander dan stout	1.135	196	425	68
163/224	Groep III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	1.295	257	558	130
	waarvan :				
168	N.a.g. technische, dierlijke oliën en vetten	818	124	159	20
225/279	Groep IV. Mineralen	88.820	1.383	98.671	1.412
	waarvan :				
251	Portlandbouwcement	79.660	1.022	92.093	1.184
266	Porseleinaarde	1.274	30	570	13
276	Geraffineerde zwavel	1.265	99	181	13
280/3422	Groep V. Chemische voortbrengselen, enz.	30.569	4.191	12.777	2.001
	waarvan :				
307	Aluin	2.545	166	188	13
2.319	Loodarsenaat	640	201	150	45
324	Salpeterzuur	214	14	31	3
326	Gecalceïneerde soda en sodaäsch	815	44	56	3
328	Caustische soda	864	71	38	3
329	Ruwe zoutzuur	995	44	514	22
331	Ruwe zwavelzuur	681	39	351	21
334	Andere n.a.g. chemicaliën	667	144	251	53
357	Superphosphaten	3.152	182	1.085	78
368	Koolteer	2.779	120	965	42
370	Pek	1.104	31	541	15
390	Droge loodmenie	582	111	30	7
393	N.a.g. droge verf- en kleurstoffen, voor den verkoop in het groot verpakt	903	96	504	48
399	N.a.g. natte verf, 5% en minder dan 5% alcohol bevattend	1.398	331	516	128
403	Calciumcarbide	2.256	213	1.751	150
1.422	Cellophaanpapier	470	307	345	243
2.422	Waterglas	4.019	259	2.301	143
423/465	Groep VI. Aardewerk en porselein, enz.	24.901	2.465	16.588	1.895
	waarvan :				
	Fijn aardewerk en porselein :				
439	Gewone witte borden	4.932	487	3.623	403
440	Andere borden	2.897	362	1.779	249
443	Kopjes met schoteltjes	6.246	636	3.704	450
446	Ander fijn aardewerk en porselein	1.932	161	1.530	139
456	Asbestcementplaten	680	32	84	4
458	Aarden en porseleinen muur- en meubeltegels	2.248	181	1.283	119
466/489	Groep VII. Glas en glaswerk	21.774	2.525	19.792	2.106
	waarvan :				
466	Gewoon vensterglas, van een dikte van 2½ mm of minder	1.385	98	924	74
475	Ongekleurde waterglazen	2.604	377	1.171	184
476	N.a.g. waterglazen	1.844	284	956	156
477	Gewone limonade-, wijn- bier- en derg. flesschen	7.946	451	11.413	727
479	Gewone stopflesschen	2.336	221	1.330	129
483	Lampegglazen, andere dan van mica	1.690	295	858	160
490/528	Groep VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal, enz.	12.268	1.573	11.895	1.638
	waarvan :				
506—2.506	Triplexpakkisten	9.748	1.022	10.088	1.274
529/548	Groep IX. Huiden, vellen, pelswerk, leder en lederwerk	2.290	1.176	975	458
	waarvan :				
544	Schoenen, laarzen, pantoffels, andere dan geheel of gedeeltelijk van leder	1.945	899	827	369
549/606	Groep X. Garen, manufacturen, touw en touw- werk, kleederen en modewaren	76.767	81.685	45.296	47.303

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds	1000 kg bruto	1000 glds
	waarvan :				
549/551	Weefgarens	8.571	10.453	6.281	7.324
552/555	Naaigarens	246	351	117	167
556/560	Overige garens	770	742	604	621
561	Ongebleekte katoenen stoffen	12.584	12.389	6.672	6.227
562	Gebleeke idem	11.876	13.855	7.718	8.602
563	Geverfde idem	8.221	6.843	6.119	5.147
564	Gedrukte idem	7.882	7.872	3.132	2.658
565	Bontgeweven idem	8.539	6.876	4.838	4.007
575	Katoenen sarongs, kains pandjang, enz.	1.281	2.026	191	314
567/574-	Manufacturen van andere samenstelling en afgepas-				
576/581	te manufacturen van verschillende aard	7.508	10.397	4.472	6.322
588-589	Gebreide en tricotgoederen	4.070	5.045	2.973	3.685
607/654	Groep XI. Papier en papierwaren, schrijf-, kan-				
	toor-, school-, teeken- en schilderbehoeften	9.980	2.393	4.678	1.413
	waarvan :				
613	Bordpapier	1.489	97	624	46
622	N.a.g. schrijfpapier	1.360	242	352	71
624-625-					
2625	Sigarettenpapier	789	278	563	202
628	N.a.g. papier	1.759	327	884	195
659/662-	Groep XII. Metalen, v.a.s. excl. goud en zilver	61.676	10.905	23.768	4.960
666/817	waarvan :				
690	Gewalste, gesmede of geperste ijzeren platen	12.605	1.636	6.036	1.002
693	Staafigijzer	623	52	14	2
698	Spoorstaven, lasch- en verbindingsstukken voor				
	spoorwegen	518	49	9	2
703	Andere dan gegoten ijzeren buizen	1.247	146	129	42
708	Gegalvaniseerd dakijzer	13.888	2.200	6.896	1.305
718	Met onedele metalen overtrokken ijzerdraad	4.075	469	1.501	239
719	Stekel- of prikkeldraad	1.146	125	161	26
721	Draadvlechtwerk en weefsels	754	233	163	49
723/724	Draadnagels en spijkers in vaten of drums	11.204	1.226	3.307	464
737-738	Ijzeren hang- en sluitwerk	1.046	420	205	88
741	Gegoten kookpotten	864	185	107	25
742/747	Geëmailleerde artikelen	8.770	2.482	3.703	1.123
748	Grove werken van ijzer en ijzerlegeringen n.a.g. .	815	146	154	43
818/842	Groep XIII. Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen, enz.	7.388	4.624	3.197	2.316
	waarvan :				
833	Gewone rijwielen	461	293	297	162
834	N.a.g. deelen van en toebehooren tot rijwielen	6.353	4.082	2.800	2.102
843/958	Groep XIV. Machines, werktuigen, toestellen en				
	gereedschappen, enz.	12.047	4.588	5.824	2.232
	waarvan :				
875	Werktuigen en toestellen voor de textielnijverheid	2.510	825	2.382	648
883	Latex- en rubercups van aardewerk	1.041	71	1	0
885	Idem van aluminium	543	606	37	46
1894	Batterijen voor zak- en rijwiellantaarns	825	196	621	156
896	Electrische accumulatoren, andere dan stationnaire	352	91	120	33
920	Automatische aanstekers	248	310	56	74
936/939	Gewone petroleumlampen	2.561	563	623	170
959/1.002	Groep XV. Andere goederen	6.749	3.472	3.344	1.757
	waarvan :				
963	Buitenbanden voor gewone rijwielen	951	718	265	224
964	Binnenbanden voor idem	319	288	53	46
995	Speelgoed	2.029	679	925	324
999	N.a.g. kramerijen galanteriewaren	1.046	405	553	187
	Totaal	372.865	124.426	256.326	71.340

Uitvoer uit Nederlandsch-Indië naar Japan.

(Excl. goud en zilver; excl. opbrengst der geheven uitvoerrechten).

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds	1000 kg bruto	1000 glds
1/65	Groep I. Dieren en planten	1.166	214	901	174
	waarvan :				
11	Beenderen met inbegrip van hoornbeen	724	11	431	6
45	Troca- of lolaschelpen	159	107	207	88
71/84	Groep II. Caoutchouc en getah pertja	16.240	10.323	9.733	4.341
85/109	Groep III. Drogerijen en specerijen	433	342	522	832
	waarvan :				
92	Kinabast, andere dan pharmaceutische	348	297	453	414
93	Kinine, ook crudumkinine en kininezouten	—	—	29	403
158/171	Groep IV. Koffie, alle soorten	3.098	812	880	189
	waarvan :				
168	Gepelde Robusta koffie	3.081	805	878	187
179/204	Groep V. Olie- en vethoudende vruchten en zaden, plantaardige oliën en vetten	35.468	2.239	15.555	806
	waarvan :				
182	Djarakpitten	5.793	498	4.696	325
183	Kapokpitten	19.731	678	5.279	121
186	Katoenzaad	1.481	24	354	4
188	Copra	7.434	925	5.167	348
191	Sesamzaad	339	31	2	0
200	Palmolie	651	82	58	6
220/230	Groep VI. Suiker, alle soorten	178.229	7.962	14.913	755
	waarvan :				
222	Hoofdsuiker	175.505	7.847	13.993	715
231/238	Groep VII. Tabak, alle soorten	—	—	—	—
239/244	Groep VIII. Tapiokaproducten	22.312	448	834	20
	waarvan :				
239	Gaplek	20.592	407	735	17
244	Ampas	1.166	14	65	1
245/246	Groep IX. Thee	4	2	—	—
255/264	Groep X. Vezels, alle soorten	5.897	812	3.153	287
	waarvan :				
255	Harde touwvezels	1.682	282	118	12
258	Niet ontpitte kapok	738	87	582	56
259	Ontpitte kapok	197	82	138	54
260	Niet ontpitte kato	3.087	297	2.206	136
*)	Groep XI. Overige plantaardige voortbrengselen	260.765	6.581	141.446	2.919
	waarvan :				
115	Mais	167.396	5.201	61.631	1.901
129	Copal	746	113	730	107
132	Mata koetjing	350	39	272	38
133	Damar, stof	140	12	112	7
141	Ebbenhout	3.100	155	1.626	81
142	IJzerhout	1.104	17	1.462	8
143	Wildhout	68.720	294	70.433	410
172	Bakaubast	395	5	—	—
173	Plantaardige looistoffen, andere dan bakaubast	653	19	181	7
210	Boengkil katjang	697	19	—	—
212	Kapokpittenkoeken	10.998	182	785	16
1247	Kratokzaad	2.275	73	446	15
266	Onbewerkte rotting	1.883	154	1.972	167
1287	Iles-iles	697	48	420	33
289/312	Groep XII. Aardoliën, aardolieproducten, mine- rale brandstoffen	525.214	9.052	353.034	6.415
	waarvan :				
289/308	Aardoliën en aardolieproducten	525.214	9.052	353.034	6.415
313/336	Groep XIII. Cement, ertsen, onedele metalen, tras, zwavel	149.614	3.527	222.080	3.739
	waarvan :				
322	Oud ijzer en afval van ijzer	96.973	2.718	60.061	1.407
335	N.a.g. grondstoffen en halfabrikaten van mine- rale herkomst	50.089	253	159.851	1.106
337/376	Groep XIV. Goederen van verschillenden aard.	75	7	48	3
377/462	Groep XV. Buitenlandsche voortbrengselen	55	24	45	18
	Totaal	1.198.570	42.345	763.144	20.498

*) 66/70—110/157—172/178—205/219—247/254—265/288.

Stopzetten van den tap op de rubberondernemingen.

De hiernavolgende statistieken, waarvan de gegevens krachtens de Rubber-ordonnantie werden ingediend, zijn thans practisch volledig.

De met bevolkingsrubber gelijkgestelde ondernemingen zijn hierin niet opgenomen.

Volgens de thans beschikbare volledige gegevens bedraagt de buiten tap gehouden tapbare aanplant van de ondernemingen als volgt:

	A. over den geheelen aanplant		B. over een gedeelte van den aanplant		Totaal A en B	
	aant.	ha	aant.	ha	aant.	ha
West-Java	229	17.158	153	26.108	382	43.266
Midden-Java (incl. Vorstenlanden)	24	1.626	35	3.471	59	5.097
Oost-Java	43	8.585	82	11.142	125	19.727
Java en Madoera:						
Jan. '39..	296	27.369	270	40.721	566	68.090
Dec. '38.	299	27.963	258	40.728	557	68.691
Nov.	311	30.836	249	41.390	560	72.226
Oct.	332	38.647	231	39.978	563	78.625
Sept.	374	55.544	203	37.255	577	92.799
Aug.	397	68.210	206	34.985	603	103.195
Juli	352	50.569	216	39.784	568	90.353
Juni	292	30.873	239	36.479	531	67.352
Mei	256	21.107	259	34.427	515	55.534
April	247	19.080	256	32.668	503	51.748
Maart	231	18.314	217	24.295	448	42.609
Febr.	213	16.529	233	20.714	446	37.243
Jan.	193	12.568	229	15.121	422	27.689
Sumatra	130	33.490	194	80.243	324	113.733
Borneo	75	3.982	20	3.451	95	7.433
Groote Oost ...	7	445	6	720	13	1.174
Buitengewesten:						
Jan. '39..	212	37.917	220	84.423	432	122.340
Dec. '38..	216	40.182	219	94.985	435	135.167
Nov.	216	43.855	219	91.599	435	135.454
Oct.	212	43.305	223	93.673	435	136.978
Sept.	223	48.687	218	94.584	441	143.271
Aug.	211	41.367	230	100.297	441	141.664
Juli	212	44.094	226	96.199	438	140.293
Juni	187	28.637	239	89.405	426	118.042
Mei	169	18.902	255	87.712	424	106.614
April	165	26.026	243	81.319	408	107.345
Maart	149	22.451	246	71.516	395	93.967
Febr.	131	13.966	252	68.340	383	82.306
Jan.	121	9.127	252	57.037	373	66.164
Totaal Ned.-Indië:						
Jan. '39..	508	65.286	490	125.144	998	190.430
Dec. '38..	515	68.145	477	135.713	992	203.858
Nov.	527	74.691	468	132.989	995	207.680
Oct.	544	81.952	454	133.651	998	215.603
Sept.	597	104.231	421	131.839	1018	236.070
Aug.	608	109.577	436	135.282	1044	244.859
Juli	564	94.663	442	135.983	1006	230.646
Juni	479	59.510	478	125.884	957	185.394
Mei	425	40.009	514	122.139	939	162.148
April	412	45.106	499	113.987	911	159.093
Maart	380	40.765	463	95.811	843	136.576
Febr.	344	30.495	485	89.054	829	119.549
Jan.	314	21.695	481	72.158	795	93.853

Volgens de Rubber-Enquête, in 1938 gehouden, bedroeg de totale rubberaanplant van de ondernemingen exclusief verwaarloosde aanplanting en ficus, op ulto 1937: 593.625 ha (Java en Madoera: 229.286 ha en Buitengewesten: 364.339 ha).

Berekend op het areaal op ulto 1937, bedroeg de totale tapbare aanplant op ulto:

	Java en Mad.		Buitengew.		Ned.-Indië	
	ha	%	ha	%	ha	%
Januari 1939...	194.701	84,9	333.210	91,5	527.911	88,9
December 1938	195.171	85,1	332.952	91,4	528.123	89,0
November	195.718	85,4	332.820	91,3	528.538	89,0
October	195.830	85,4	333.074	91,4	528.904	89,1
September	195.738	85,3	333.296	91,4	529.034	89,1
Augustus	195.685	85,3	333.743	91,6	529.428	89,2
Juli	195.997	85,5	334.832	91,9	530.829	89,4
Juni	196.495	85,7	334.691	91,9	531.186	89,5
Mei	197.081	85,9	334.348	91,8	531.429	89,5
April	197.405	86,1	334.553	91,8	531.958	89,6
Maart	198.235	86,4	334.816	91,9	533.051	89,8
Februari	198.618	86,6	335.832	92,2	534.450	90,0
Januari	198.236	86,4	336.512	92,4	534.748	90,1

Berekend op het oppervlak van den tapbaren aanplant van de rubberondernemingen op het eind der betrokken maand besloeg het buiten tap gehouden oppervlak op ulto:

	Java en Madoera	Buitengewesten	Ned.-Indië
Januari 1939	35,0%	36,7%	36,1%
December '38	35,2%	40,6%	38,6%
November ..	36,9%	40,7%	39,3%
October ...	40,1%	41,1%	40,8%
September..	47,4%	43,0%	44,6%
Augustus ..	52,7%	42,4%	46,2%
Juli	46,1%	41,9%	43,5%
Juni	34,2%	35,2%	34,9%
Mei	28,2%	31,9%	30,5%
April	26,2%	32,1%	29,9%
Maart	21,5%	28,1%	25,6%
Februari ...	18,8%	24,5%	22,4%
Januari.....	14,0%	19,7%	17,6%

Betrokken op het buiten tap gehouden oppervlak bedroeg de jonge tapbare aanplant, welke nog nooit getapt is, op ulto:

	Java en Mad.		Buitengew.		Ned.-Indië	
	ha	%	ha	%	ha	%
Januari 1939...	9.627	14,1	16.569	13,5	26.196	13,8
December 1938	8.137	11,8	16.042	11,9	24.179	11,9
November	8.003	11,1	15.933	11,8	23.936	11,5
October	8.162	10,4	16.069	11,7	24.231	11,2
September	7.940	8,5	16.385	11,4	24.325	10,3
Augustus	7.897	7,7	16.966	12,0	24.863	10,2
Juli	8.053	8,9	17.053	12,2	25.106	10,9
Juni	7.902	11,7	16.720	14,2	24.622	13,2
Mei	8.435	15,2	17.215	16,1	25.650	15,8
April	8.266	16,0	16.098	15,0	24.364	15,3
Maart	8.215	19,3	15.538	16,5	23.753	17,4
Februari	8.433	22,6	15.508	18,8	23.941	20,8
Januari	8.047	29,1	15.465	23,4	23.512	25,1

Berekend op het oppervlak van den tapbaren aanplant van de rubberondernemingen op het eind der betrokken maand besloeg het oppervlak van den bovengenoemden jongen tapbaren aanplant op ulto:

	Java en Madoera	Buitengewesten	Ned.-Indië
Januari 1939	4,9%	5,0%	5,0%
December '38	4,2%	4,8%	4,6%
November ..	4,1%	4,8%	4,5%
October ...	4,2%	4,8%	4,6%
September..	4,0%	4,9%	4,6%
Augustus ..	4,0%	5,1%	4,7%
Juli	4,1%	5,1%	4,7%
Juni	4,0%	5,0%	4,6%
Mei	4,3%	5,1%	4,8%
April	4,2%	4,8%	4,6%
Maart	4,1%	4,6%	4,5%
Februari ...	4,2%	4,6%	4,5%
Januari.....	4,1%	4,6%	4,4%

De economische toestand van Ned.-Indië in het 4e kwartaal 1938.

TABEL I. Groothandelsrijzen der voornaamste landbouwproducten 1) (in guldens per 100 kg tenzij anders vermeld).

Producten	Jaargemiddelden						Maandgemidd. 1937			Maandgemiddelden 1938.								
							4e kwartaal			2e kwartaal			3e kwartaal			4e kwartaal		
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	Oct.	Nov.	Dec.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Rangoonrijst (Batavia) ²⁾ ...	6.47	4.97	4.69	5.56	5.77	6.99	7.51	7.—	6.78	6.66	6.92	6.90	6.95	7.02	6.84	6.82	6.22	5.88
Saigonrijst (Batavia) ²⁾ ...	5.93	4.61	3.75	4.63	5.34	6.79	6.81	6.35	6.51	—	6.73	6.53	6.55	6.67	6.67	6.63	6.23	5.49
Sojaboonen, Dairen (Semarang)...	5.84	4.94	4.75	5.15	6.78	7.84	7.60	7.19	6.97	6.86	7.59	*)8.20	7.72	7.07	6.99	7.15	6.73	7)
Mais, gepelde gele (Soerabaja) ³⁾ ...	3.12	2.07	3.12	2.89	2.77	3.65	3.35	3.30	3.43	3.55	3.56	3.75	3.65	3.66	3.76	3.48	3.45	3.45
Tapioca, prima (Batavia)...	7.32	7.94	6.79	7.77	6.80	6.25	5.80	5.81	5.61	4.91	4.86	4.54	4.58	4.54	4.50	4.40	4.61	4.99
Gaplek (Soerabaja)...	1.60	1.58	2.44	2.64	1.96	2.34	2.42	2.31	2.25	2.26	2.34	2.31	2.24	2.14	1.97	1.88	1.51	1.58
Aardnoten, gepeld Toeban (Soerabaja)...	11.64	7.53	7.06	8.61	9.—	10.90	11.29	10.93	10.32	10.80	10.72	10.32	10.20	10.08	9.18	8.26	7.85	7.85
Djarakpitten (Semarang)...	8.16	6.09	5.43	6.90	8.19	8.66	7.85	7.12	7.29	5.12	5.38	5.67	5.26	6.25	6.52	5.79	5.79	6.07
Citronella ⁴⁾ (Batavia)...	2.09	1.45	0.84	0.69	0.84 ⁵⁾	1.48	1.56	1.42	1.36	1.11	1.10	1.09	1.15	1.11	1.05	1.03	0.99	0.89
Suiker, superieur (S.H.S.) ⁶⁾ ...	6.10	4.88	3.67	3.88	4.04	5.99	+5.52	+5.94	+6.52	+5.20	+5.11	5.27	5.65	5.97	5.97	5.97	6.12	6.47
Rubber sh. en cr. (Batavia/Soerabaja) ⁷⁾ ...	0.08 ⁸⁾	0.11	0.20	0.18 ⁸⁾	0.27	0.37	0.29 ⁸⁾	0.26	0.27	0.22	0.21 ⁸⁾	0.24 ⁸⁾	0.29	0.30 ⁸⁾	0.29 ⁸⁾	0.32	0.31	0.30 ⁸⁾
Koffie, Robusta W.I.B. (Soerabaja)...	39.03	31.87	25.97	20.12	19.84	25.74	22.97	20.44	19.53	18.21	18.97	19.21	19.37	20.—	19.75	19.87	19.50	18.75
Koffie, Palembang Robusta (Batavia)...	28.61	23.92	17.55	12.13	11.57	18.44	15.78	13.16	12.75	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koffie, Robusta Lampong (e.k. Telokbetong) 15% triage	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koffie, Boengie (Makassar) ⁹⁾ ...	72.05	41.40	39.59	28.01	28.31	31.39	—	—	—	30.50	30.50	32.—	34.—	37.—	39.—	41.—	42.50	43.—
Idem, nieuwen oogst	—	—	—	—	—	—	31.98	26.30	25.10	27.—	27.50	29.—	31.—	33.50	35.50	36.—	36.50	37.—
Thee, gem. div. kwaliteiten (Batavia) ¹⁰⁾ ...	0.17 ⁸⁾	0.26	0.33 ⁸⁾	0.26	0.31 ⁸⁾	0.43 ⁸⁾	0.45	0.42	0.38	0.40 ⁸⁾	0.40 ⁸⁾	0.39 ⁸⁾	0.39	0.40 ⁸⁾	0.40 ⁸⁾	0.40	0.38 ⁸⁾	0.38
Cacao, ongesorteerde Preanger (Batavia)...	57.65	30.81	17.20	13.52	16.44	36.02	34.—	35.62	36.43	34.61	33.25	28.87	28.50	29.25	27.75	26.—	24.87	25.12
Copra, Java f.m.s. f.o.b.n.u.g. (Soerabaja)...	9.78	7.15	4.71	7.—	9.26	11.73	9.96	9.07	8.76	6.80	6.70	6.20	6.50	6.20	5.85	5.47	5.19	5.56
Copra, sundried (Makassar)...	6.57	4.19	2.19	4.90	7.25	8.55	7.28	6.28	5.95	4.97	4.60	4.25	4.35	4.43	3.98	3.63	3.90	4.10
Palmolie (Londen) ¹¹⁾ ...	16.6/4	14.9/7	12.14/1	19.2/10	19.11/3	22.6/4	19.8/9	16.16/3	16.13/0	13.18/2	13.17/6	12.18/6	14.11/11	14.5/0	13.6/11	13.10/0	13.15/0	13.13/1
Sisal, (A'dam, R'dam)	14.56	15.32	13.77	15.50	22.33	26.07	25.58	23.87	22.15	17.25	16.87	16.80	17.25	17.05	16.56	16.31	16.25	18.77
Kapok, Holland—kwaliteit (Soerabaja)...	42.60	31.88	30.59	26.96	32.05	47.42	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53	44.53
Kapokpitten (Soerabaja)...	3.39	2.23	2.14	3.18	3.14	3.17	2.55	2.19	2.02	1.74	1.62	1.59	1.59	1.37	1.15	1.15	1.10	1.77
Peper, witte Muntok (Batavia)	43.11	35.86	58.13	35.83	23.75	29.29	24.77	23.48	22.67	22.65	22.80	22.75	22.90	21.42	20.50	20.82	20.12	28.53
Notemuskaat, Banda (Makassar)...	19.56	16.30	17.57	21.05	23.62	32.82	38.05	35.63	37.25	29.—	28.—	26.—	28.—	30.—	27.—	27.50	27.50	28.53
Foelie, Banda (Makassar)...	91.42	91.75	118.87	142.01	142.18	157.51	170.—	157.85	157.85	142.50	140.—	142.50	147.50	152.50	152.50	150.—	142.50	140.—
Kruidnagelen (Makassar)...	59.70	54.14	41.08	38.05	43.35	63.27	55.05	51.—	55.05	60.50	60.—	59.—	64.—	58.—	65.—	62.50	56.—	61.50

1) De cijfers van mais wijken af van de publicaties van het C.K.S., doordat genoemd kantoor daarvoor de grossiersrijzen te Batavia bezigt. 2) Sinds October 1933 berekend uit telegrafische offertes uit Rangoon en Saigon. 3) per ½ kg. 4) per kg. 5) Afrikaansche palmolie in £ per ton. 6) De jaarrijzen hebben betrekking op de gemiddelde notering voor koffie uit den oogst van het lopende jaar. 7) Notering hier nog niet bekend. 8) Prijzen voor export naar Britsch-Indië. 9) Cijfers gecorrigeerd. +) N.I.V.A.S.-limites voor export naar Britsch-Indië verminderd met de reductie, welke de 2e hand voor export naar diverse bestemmingen gaf.

TABEL II. Pasarprijzen der voornaamste Inlandsche voedingsmiddelen op Java en Madoera (in guldens per 100 kg).

Producten	Jaargemiddelden						Maandgemidd. 1937			Maandgemiddelden 1938								
							4e kwartaal			2e kwartaal			3e kwartaal			4e kwartaal		
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	Oct.	Nov.	Dec.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Padi Boeloe	3.41	2.62	2.78	2.96	2.67	3.33	3.79	3.90	3.96	3.55	3.27	3.24	*)3.25	3.30	3.41	3.50	3.54	3.57
Padi Tjere	2.78	2.17	2.28	2.52	2.21	2.80	3.22	3.35	3.45	2.95	2.81	2.75	2.73	2.85	2.94	3.03	3.05	3.09
Rijst No. I	9.97	7.85	7.61	7.78	7.12	8.09	8.71	8.87	8.87	8.57	8.35	8.24	8.16	*)8.23	*)8.34	*)8.36	8.38	8.36
Rijst No. II	8.20	6.34	6.44	6.67	6.—	7.07	7.80	7.95	8.01	7.55	7.39	7.28	7.27	*)7.26	*)7.39	*)7.39	7.48	7.49
Mais-kolven No. I (per 100 stuks)	0.30	0.23 ⁸⁾	0.27 ⁸⁾	0.26 ⁸⁾	0.22	0.28 ⁸⁾	0.33 ⁸⁾	0.30 ⁸⁾	0.27 ⁸⁾	0.27 ⁸⁾	0.29	0.27	0.26	0.29 ⁸⁾	0.27 ⁸⁾	0.26 ⁸⁾	0.26	0.24
Mais gepeld No. I	3.33	2.60	3.15	3.25	2.75	3.61	4.18	4.21	4.03	3.66	3.66	3.63	3.71	3.71	*)3.77	*)3.83	3.76	3.70
Mais gepeld No. II	2.70	2.17	2.60	2.78	2.28	3.07	3.56	3.57	3.54	3.20	3.26	3.14	*)3.32	*)3.44	*)3.38	3.40	*)3.30	3.21
Cassave No. I	0.81 ⁸⁾	0.77	0.86	1.14	0.97	0.99 ⁸⁾	1.05	1.11	1.09	1.12	1.13	1.13	*)1.11	1.04	0.99	0.98 ⁸⁾	0.96 ⁸⁾	0.97
Gaplek No. I	1.27	1.08	1.55	2.35	1.81	1.71	1.79	1.84	1.91	2.12	2.15	2.10	1.94	1.92	1.74	1.67	*)1.70	1.68
Bataren No. I	1.02	0.90	0.92	1.11	0.98 ⁸⁾	1.04	1.04	1.10	1.10	1.12	1.14	1.16	1.16	1.12	1.05	1.—	0.99	0.97
Aardnoten, ongepeld No. I	5.24	4.14	3.80	4.21	4.11	5.37	5.97	5.65	5.63	5.32	5.22	5.42	*)5.33	5.18	4.97	4.89	4.81	4.49
Aardnoten, gepeld No. I	10.62	8.27	7.25	7.50	7.27	9.18	10.07	9.82	9.70	9.03	9.07	9.21	9.09	9.01	8.72	8.27	8.45	8.40
Kedelee wit	8.42	7.04	6.59	6.38	5.58	6.—	6.59	6.77	6.67	7.13	7.15	7.10	7.06	6.79	*)6.61	*)6.60	*)6.53	6.02
Kedelee zwart	7.27	5.99	5.34	5.44	4.94	5.44	6.08	6.13	5.99	6.41	6.24	6.28	*)6.12	*)6.01	*)6.01	*)6.01	*)5.93	6.02
Klapper (per stuk)	0.02 ⁸⁾	0.02	0.01 ⁸⁾	0.02	0.02 ⁸⁾	0.03	0.03	0.02 ⁸⁾	0.02 ⁸⁾	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Karbowenvleesch (per ½ kg)	0.27	0.21 ⁸⁾	0.18	0.17	0.17	0.17 ⁸⁾	0.18	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	*)0.19	0.19 ⁸⁾	*)0.19	*)0.19	0.19	0.19
Gedroogde visch (per ½ kg)	0.13	0.11	0.10	0.09 ⁸⁾	0.09	0.09 ⁸⁾	0.09 ⁸⁾	0.10	0.09 ⁸⁾	0.09 ⁸⁾	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09

*) Cijfers gecorrigeerd.

Uitvoer van Java en Madoera naar het buitenland.
(Ontleend aan de Jaar- en Maandstatistiek van het C.K.S.).

PRODUCTEN	1933	1934	1935	1936	1937	1937		1938			
						3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Suiker (fabr.) telquel × 1.000 kg netto	1.151.387	1.089.971	1.027.927	880.335	1.128.855	³⁾ 346.037	³⁾ 254.319	³⁾ 181.723	³⁾ 281.923	324.269	283.311
Inl. suiker id.	12.227	2.841	3.613	3.535	8.832	5.497	1.200	362	643	3.387	2.344
Rubber id. ¹⁾	75.062	88.579	58.436	62.395	85.421	21.051	³⁾ 22.356	16.801	³⁾ 15.307	15.841	10.472
Thee id.	59.397	51.354	53.373	55.882	53.276	³⁾ 12.226	³⁾ 14.029	³⁾ 14.698	³⁾ 15.101	13.227	14.359
Koffie, Arabica id.	1.461	1.096	1.458	1.679	1.795	543	705	303	152	754	567
Koffie, Robusta id.	20.485	30.874	26.508	28.625	32.537	11.861	³⁾ 9.821	³⁾ 5.978	2.793	6.353	5.606
Cacaoboonen id.	1.429	2.052	1.549	1.616	1.305	641	413	³⁾ 413	³⁾ 66	652	411
Copra id.	14.488	3.699	3.707	4.251	7.203	143	1.221	1.746	1.335	162	—
Klapperolie id.	8.166	2.502	8.097	5.808	27.703	³⁾ 2.768	4.622	5.108	5.535	7.668	1.466
Copraoekenen id.	57.701	62.900	55.460	57.426	72.113	³⁾ 17.348	21.511	³⁾ 18.135	18.576	20.080	24.005
Arachides, gepeld id.	16.708	6.743	9.111	18.719	15.690	3.559	5.325	2.648	³⁾ 1.324	5.438	5.847
Djarakpitten id.	7.600	5.973	5.370	4.278	6.688	1.997	1.700	2.293	903	907	2.196
Kapokpitten id.	15.796	23.976	15.508	19.643	16.750	³⁾ 1.937	5.179	2.160	³⁾ 912	1.676	2.375
Kapokpittenkoeken id.	16.447	10.490	12.060	23.535	17.887	2.365	5.645	2.633	1.876	3.263	5.482
Mais id.	79.442	32.526	63.420	133.969	142.396	10.162	2.023	16.870	16.980	17.506	4.781
Gaplek en gaplek-meel id.	47.499	32.328	40.774	107.934	193.479	45.104	68.399	³⁾ 28.421	³⁾ 11.431	27.201	22.418
Tapiocameel en fancies id.	124.102	112.677	116.061	177.506	223.460	49.877	52.685	27.677	27.630	47.017	54.991
Bladtabak id.	14.305	12.144	11.979	10.859	10.709	101	252	3.558	³⁾ 7.947	76 ³⁾	—
Krosok id.	24.918	20.484	26.667	25.459	25.241	3.566	3.672	6.996	³⁾ 12.828	3.521	1.417
Harde touwvezels id.	28.822	26.632	29.555	29.873	28.453	³⁾ 7.632	6.665	³⁾ 5.360	7.149	8.934	10.339
Kapok, ontpit id.	19.880	18.082	22.338	24.773	16.039	3.022	2.585	3.042	2.837	4.190	3.321
Citronella-olie id.	1.524	1.783	1.657	1.601	1.419	354	380	421	368	492	613
Invoer											
Rijst × 1.000 kg bruto	105.921	61.495	117.396	8.604	8.564	5	7.047	21.738	504	108	158
Kedelee id.	47.655	22.038	1.359	0	0	0	0	0	0	0	0

TABEL IV.

Uitvoer van de Buitengewesten naar het buitenland.
(Ontleend aan de Jaar- en Maandstatistiek van het C.K.S.).

PRODUCTEN	1933	1934	1935	1936	1937	1937		1938			
						3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Rubber, ondern., × 1.000 kg netto ¹⁾	95.461	100.939	84.142	100.783	144.605	³⁾ 36.502	39.917	³⁾ 28.806	³⁾ 27.370	³⁾ 21.988	19.701
Rubber, bevolk. id. ²⁾	114.648	185.305	144.592	151.406	208.579	³⁾ 67.940	³⁾ 36.039	³⁾ 40.822	³⁾ 33.476	41.796	30.502
Thee id.	12.475	12.885	12.265	13.700	13.440	³⁾ 3.557	³⁾ 3.551	3.076	4.099	3.571	3.792
Koffie, Arabica, (excl. Timorkoffie) id.	4.622	4.833	6.309	7.513	6.444	2.146	1.614	1.550	1.611	2.163	1.622
Koffie, Robusta id.	43.138	43.966	46.118	56.342	57.270	23.565	11.146	5.343	6.876	14.820	11.608
Copra id.	471.730	413.457	479.702	502.954	490.135	116.555	³⁾ 149.864	129.663 ³⁾	³⁾ 133.898	157.364	130.313
Palmolie id.	116.222	121.260	143.191	172.396	197.147	³⁾ 62.770	³⁾ 59.508	44.468 ³⁾	43.601	61.370	71.313
Palmpitten id.	23.100	25.068	30.622	36.801	41.461	13.119	12.662	8.682	10.341	14.788	13.588
Mais id.	30.733	11.527	20.584	39.152	72.525	³⁾ 13.375	³⁾ 8.060	³⁾ 12.223	³⁾ 18.501	11.293	3.094
Witte peper id.	12.571	20.294	11.138	16.662	11.083	3.925	3.860	2.319	1.671	3.718	3.116
Zwarte peper id.	25.864	24.158	42.596	55.974	18.229	5.072	6.542	4.506	5.959	8.275	20.671
Notemuskaat, geklopt en niet geklopt id.	3.686	3.493	1.401	1.622	1.581	³⁾ 508	³⁾ 447	216	451	481	443
Pinang id.	33.063	37.074	41.176	47.017	49.300	14.752	9.052	13.779	14.380	15.336	11.625
Sago id.	33.483	30.600	41.129	46.828	37.253	8.529	8.782	³⁾ 7.766	³⁾ 6.852	5.402	7.472
Deli-tabak bruto id.	9.449	11.113	10.011	11.456	11.887	19	2.813	7.807	1.349	20	2.455
Harde touwvezels id.	66.076	43.040	62.765	46.515	57.000	³⁾ 13.937	14.654	8.620	13.020	15.167	19.776
Kapok, ontpit id.	1.440	1.727	1.875	1.252	1.202	185	313	509	352	368	247
Invoer											
Rijst × 1.000 kg bruto	250.443	217.292	269.043	222.836	167.916	27.352	77.748	³⁾ 71.992	74.736	72.606	91.151
Uitvoer van de Buitengewesten naar Java:											
Copra × 1.000 kg netto id.	13.825	25.840	24.533	36.907	22.194	9.297	4.151	3.836 ³⁾	5.486	³⁾ 7.652	10.859
Koffie, Arabica id.	382	160	558	461	287	66	43	46 ³⁾	73	127	150
" Robusta id.	9.030	8.082	9.743	16.577	12.296	3.830	2.886	3.293 ³⁾	4.707	³⁾ 7.552	4.586
Witte peper id.	3.102	1.706	2.300	1.236	935	421	212	238	336	559	321
Zwarte peper id.	2.612	2.348	4.524	3.707	2.320	1.478	554	318 ³⁾	165	1.875	547

1) Latex, revertex e.d. producten, omgerekend op droog. 2) Omgerekend op droog. 3) Cijfers gecorrigeerd.

Rijstvervoer.

I. In- en uitvoer van gepelde rijst van en naar het buitenland gedurende **December** 1938 in 1000 kg **bruto**.¹⁾

A. *Uitvoer naar het buitenland.*

Landen van bestemming	JAVA & MADOERA		BALI & LOMBOK		OVERIGE GEWESTEN		TOTAAL NED.-INDIË	
	Dec.	Januari t/m Dec.	Dec.	Januari t/m Dec.	Dec.	Januari t/m Dec.	Dec.	Januari t/m Dec.
Nederland.....	83	6.031	847	7.857	—	—	930	13.883
Nederland v.o.....	—	102	—	—	—	—	—	102
Gr. Brittannië.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Gr. Brittannië v.o.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Frankrijk.....	121	1.272	51	431	—	—	172	1.703
Frankrijk v.o.....	25	25	—	—	—	—	25	25
België & Luxemburg.....	—	21	—	—	—	—	—	21
Italië.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen.....	—	199	—	—	—	—	—	199
Zuid-Amerika Atl. kust.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Unie v. Zd.-Afrika.....	—	4	—	—	—	—	—	4
Arabië met Palestina.....	—	1	—	—	—	—	—	1
Penang.....	—	—	—	—	8	12	8	12
Singapore.....	2	25	—	—	—	—	2	25
Hongkong.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Serawak.....	—	—	—	—	—	4	—	4
Australië.....	—	1	—	—	—	—	—	1
Polynesië en Micronesië.....	—	1	—	—	—	—	—	1
Sabang.....	—	8	—	—	45	375	45	383
Onbekend.....	23	37	—	—	—	—	23	37
Totaal.....	254	7.727	898	8.288	53	391	1.205	16.406

B. *Invoer uit het buitenland.*

1. *In Java-Madoera.*

Artikelen	TG-PRIOK		SOERABAIA		SEMARANG		CHERIBON		TJILATJAP		OVERIGE HAVENS		TOTAAL JAVA & MADOERA	
	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.	Dec.	Jan. t/m Dec.
Britsch-Indische rijst....	—	2.226	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.232
Saigon „.....	—	6.070	—	5.945	—	2.395	—	1.239	—	—	—	901	—	16.550
Siam „.....	—	254	—	1.188	—	720	—	—	—	—	—	—	—	2.162
N.a.g. „.....	—	566	—	932	—	66	—	—	—	—	—	—	—	1.564
Totaal.....	—	9.116	1	8.071	—	3.181	—	1.239	—	—	—	901	1	22.508

2. *In de Buitengewesten.*

	SUMATRA										BORNEO		CELEBES		Molukken	Overige Gewesten	TOTAAL BUITEN-GEWESTEN	
	Sum. Oostkust		Atjeh en Onderh.	Sum. Westkust	Riouwen Onderh.	Vrijgebied Riouw	Djambi	Palembang	Bangka	Billiton	Rest Sumatra	W.-afd. v. Borneo	Z.- en O.-afd. v. Borneo	Celebes en Onderh.				Menado
	Afd. Beng-kalis	Overig S.O.K.																
	December																	
Br.-Ind. rijst.	256	11.571	—	30	—	—	—	—	69	666	—	—	—	—	—	—	—	12.592
Saigon „	109	—	—	—	—	48	71	—	—	—	—	—	—	—	2.240	657	—	3.125
Siam „	1.837	628	3	—	1.629	859	2.973	—	2.087	356	—	4.350	—	—	—	—	—	14.722
N.a.g. „	87	744	1	—	88	—	105	46	51	31	—	161	39	—	139	11	—	1.503
Totaal..	2.289	12.943	4	30	1.717	907	3.149	46	2.207	1.053	—	4.511	39	—	2.379	668	—	31.942
	Januari t/m December																	
Br.-Ind. rijst.	2.170	132.590	—	1.274	327	—	2	—	1.338	4.097	562	225	—	—	13	—	—	142.598
Saigon „	1.876	18	—	—	—	1.280	181	—	—	—	—	32	—	—	7.544	3.474	—	14.405
Siam „	17.352	7.764	6	44	10.548	10.946	18.802	—	25.601	4.441	35	43.104	—	—	311	22	—	138.976
N.a.g. „	1.077	7.790	99	—	628	5	1.014	528	692	365	4	1.035	263	—	665	341	—	14.506
Totaal..	22.475	148.162	105	1.318	11.503	12.231	19.999	528	27.631	8.903	601	44.396	263	—	8.533	3.837	—	310.485

1) De gegevens betreffende verslagmaand zijn van voorloopigen aard. Aanvullingen en correcties worden verwerkt in de cijfers omtrent den in- en uitvoer van Januari af.

C. Van de Buitengewesten (behalve Bali/Lombok en Celebes en O.) naar andere Buitengewesten en Java en Madoera.

VAN	NAAR	Sumatra										Borneo		Celebes		Molukken	Timor & O.	Bali/Lombok	Java en Mad.	Totaal	
		Sum. Oostk.		Atjeh & O.	Tapanoeli	S. W. K.	Riouw & O.	Djambi	Palembang	Lamp. Distr.	Benkoelen	Banka & O.	W.A. Borneo	Z.O. Borneo	Celebes & O.						Menado
		Afd. Bengkalis	Overig S.O.K.																		
Januari 1939 (voorl. cijfers)																					
Afd. Bengkalis..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Overig S.O.K...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Atjeh & O.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tapanoeli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.W.K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Riouw & O.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Palembang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lamp. Distr....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Benkoelen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Z.O. Borneo....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Menado.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Timor & O.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal	—	—	6	7	729	14	357	—	—	—	3	65	—	—	—	—	10	—	25	844	

1) Verbetering jaarcijfer 1938. In het December-overzicht (afgedrukt in het Ec. Weekblad van 10 Februari, bij bijvoegsel blz. 182) is een uitvoer van Timor & O. van Bali/Lombok vermeld van 1811 ton. Ten rechte bedroeg het vervoer in 1938 1887 ton.

D. Van Bali/Lombok naar andere Buitengewesten en Java en Madoera.

Van Bali/Lombok naar:	Palem- bang	Banka & O.	Z.O. Borneo	Celebes & O.	Menado	Molukken	Timor & O.	Java en Mad.	Totaal
Januari 1939	11	1	24	53	71	266	62	90	578

E. Van Celebes en O. naar andere Buitengewesten en Java en Madoera.

Van Celebes & O. naar:	Lamp. Distr.	Z. O. B.	Menado	Molukken	Timor & O.	Java en Mad.	Totaal
Januari 1939	148	2.846	2.483	1.046	98	323	6.944

II. Vervoer van rijst (alle soorten) over zee binnen Nederlandsch-Indië gedurende **Januari** 1939 in 1000 kg **netto**.

A. Java en Madoera in Januari 1939 intragewestelijk (voorloopige cijfers).

Naar Van Uitvoerhaven	West-Java					Midden-Java						Oost-Java							Totaal						
	Tandj. Priok	Kl. Havens W. v. Priok	Indramajoe	Cheribon	Pl. Ratoe	Kl. Havens Z. Kust	Tegal	Pekalongan	Semarang	Japara	Djoewana	Lasem	Karimon Djawa	Toeban	Sidajoe	Doekoen	Soerabaja	Pasoeroean		Probolinggo	Panaroekan	Banjoewangi	Sangkapoera	Madoera	Eil. Oost Madoera
Tg. Priok ..	—	57	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Pamanoekan	30	—	—	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	181
Cheribon....	1.231	—	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.255
Tegal	256	—	—	241	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	513
Pekalongan..	—	—	—	—	—	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74
Semarang ...	74	—	—	176	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	337
Japara	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Djoena.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	324
Rembang ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	—	1
Soerabaja ...	1.192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	569	2	1.925
Pasoeroean ..	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	81	14	—	—	—	—	—	—	318	—	566
Probolinggo	281	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	710
Panaroekan..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	226
Banjoewangi	1.620	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.093
Kalianget ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Totaal Jan. 1939	4.931	57	—	417	171	—	98	84	88	—	—	—	6	85	81	14	61	18	—	—	—	62	2.148	11	8.332

B. Van Java en Madoera naar de Buitengewesten.

	Sumatra										Borneo		Celebes		Molukken	Timor & O.	Bali/Lombok	Totaal		
	Sum. Oostkust	Afd. Bengkalis	Overig S.O.K.	Atjeh & O.	Tapanoeli	S. W. K.	Riouw & O.	Djambi	Palembang	Lamp. Distr.	Benkoelen	Banka & O.	Billiton	W.A. Borneo					Z.O. Borneo	Celebes & O.
Januari 1939 (voorl. cijfers)																				
Merak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
Tg. Priok ...	—	18	13	5	45	—	24	5	19	7	97	9	53	1	—	—	—	—	206	
Pamanoekan	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
Cheribon ...	5	—	—	—	3	—	1	—	—	6	2	—	165	—	8	—	—	—	182	
Tjilatjap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tegal	—	—	5	—	36	—	26	155	—	8	1	25	102	—	—	—	—	—	358	
Pekalongan...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Semarang ...	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	680	20	—	—	—	—	722	
Japara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rembang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Soerabaja.....	7	25	170	—	—	11	86	972	—	—	98	—	90	881	52	—	101	23	2.516	
Pasoeroean ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Probolinggo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	29	
Panaroekan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6	
Banjoewangi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sangkapoera	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	3	—	—	154	—	523	247	90	1.060	
Kalianget ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal	14	43	188	5	84	11	140	1.175	43	21	220	34	1.090	1.091	60	523	348	23	93	5.206

Productie van ondernemingen.¹⁾Suiker, Rubber, Thee, Koffie,
Kina, Oliëpalm en Cacao.

Product	Jaar- productie 1937	1938												Jaar- productie 1938	1939 Jan.
		Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.		
Suiker.²⁾															
Alle fabrieken.															
S. H. S.	733.346	—	—	—	4.070	70.875	170.173	221.616	216.565	118.234	68.130	21.968	—	891.631	—
H. S.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S. S. S.	—	—	—	—	—	—	—	—	556	—	—	36	—	—	—
Raffinade	22.304	—	—	—	—	13	2.092	3.967	4.837	5.537	207	—	—	—	592
Browns	607.342	—	—	—	2.718	34.008	100.346	130.248	107.055	54.042	41.590	10.757	—	480.764	—
Mel. S.	51.508	—	—	—	—	—	—	928	2.027	3.021	1.326	1.985	—	9.287	—
Gez. zaksuiker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	1.414.500	—	—	—	6.788	104.896	272.611	356.759	331.040	180.834	111.253	34.746	—	1.398.927	—
Rubber.															
Alle ondernemingen: ³⁾															
Java en Madoera	91.525	7.058	5.740	6.846	6.243	6.053	5.155	4.396	3.339	3.615	4.727	4.609	5.661	63.442	*) 5.367
Buitengewesten ...	153.155	12.614	9.527	9.160	8.642	9.496	8.981	8.617	8.017	8.323	8.786	8.020	10.255	110.438	*) 9.924
Nederl.-Indië	244.680	19.672	15.267	16.006	14.885	15.549	14.136	13.013	11.356	11.938	13.513	12.629	15.916	173.880	*) 15.291
Ondernemingsvoorraad (afgewerkt product) op ulfo:															
Java en Madoera	10.293	9.581	10.420	10.569	11.063	10.969	10.206	10.016	10.184	9.510	9.841	11.408	—	—	*) 11.213
Buitengewesten ...	14.852	14.573	13.822	12.371	12.796	13.907	15.502	15.623	16.738	17.304	17.676	20.932	—	—	*) 19.687
Nederl.-Indië	25.145	24.154	24.242	22.940	23.859	24.876	25.708	25.639	26.922	26.814	27.517	32.340	—	—	*) 30.900
Thee.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	57.754	5.213	5.107	5.324	5.685	5.415	4.728	4.543	4.985	5.081	5.566	5.188	5.799	62.634	5.342
Buitengewesten ...	16.762	1.370	1.398	1.611	1.349	1.668	1.557	1.500	1.464	1.535	1.565	1.466	1.595	18.278	1.507
Nederl.-Indië	74.516	6.583	6.505	6.935	7.234	7.083	6.285	6.043	6.449	6.616	7.131	6.654	7.394	80.912	6.849
Koffie.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	540.360	1.913	1.618	2.086	4.681	15.188	45.586	109.916	123.618	58.647	18.082	5.589	4.216	391.140	2.131
Buitengewesten ...	83.679	2.166	1.859	2.042	3.248	6.874	11.054	12.323	7.725	3.667	2.317	2.219	2.506	58.000	2.402
Nederl.-Indië	624.039	4.079	3.477	4.128	7.929	22.062	56.640	122.239	131.343	62.314	20.399	7.808	6.722	449.140	4.533
Kina.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	9.839	747	614	914	937	923	934	977	984	962	956	735	622	10.305	763
Buitengewesten ...	586	47	54	58	58	52	51	39	54	70	84	63	31	661	41
Nederl.-Indië	10.425	794	668	972	995	975	985	1.016	1.038	1.032	1.040	798	653	10.966	804
Palmolie.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	656	33	37	51	66	77	60	64	70	90	110	124	105	887	78
Buitengewesten ...	198.436	15.492	13.340	15.785	14.788	15.837	18.420	24.224	26.702	21.740	1.9703	19.384	20.067	225.482	16.927
Nederl.-Indië	199.092	15.525	13.377	15.836	14.854	15.914	18.480	24.288	26.772	21.830	19.813	19.508	20.172	226.369	17.005
Palmkernen.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	18	3	5	6	8	9	6	5	6	7	9	10	—	74	7
Buitengewesten ...	41.807	3.244	2.839	3.300	3.174	3.165	3.634	4.985	5.663	4.699	4.299	3.945	4.763	47.710	3.779
Nederl.-Indië	41.825	3.247	2.844	3.306	3.182	3.174	3.640	4.990	5.669	4.706	4.308	3.955	4.763	47.784	3.786
Cacao.															
Alle ondernemingen:															
Java en Madoera	16.768	19	5	36	150	2.224	5.639	2.966	842	634	532	1.755	1.147	15.949	28
Buitengewesten ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederl.-Indië	16.768	19	5	36	150	2.224	5.639	2.966	842	634	532	1.755	1.147	15.949	28

1) De cursief gedrukte productiecijfers zijn ramingen van de productie van alle ondernemingen, welke zijn verkregen door op-
hooging tot 100% van de productie van een aantal regelmatig rapporteerende ondernemingen (zie: „Maandproductieramingen der
landbouwondernemingen“ op blz. 1019 Economisch Weekblad van 20 Mei 1938).

2) Bron: V.J.P. en N.I.V.A.S.

3) De cijfers vanaf Juni 1934 vermelden de producties der rubberondernemingen (van de 1e groep).

4) Voorloopig cijfer.

VERSCHENEN PUBLICATIES

ECONOMIE.

Rapport van de Commissie van advies nopens concrete uitbreiding van de Economische Samenwerking tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië. Prijs f 1.90 porto f 0.20.
20/8-'38

ZOOLOGIE.

Treubia. Bijdragen over Zoölogie, Hydrobiologie en Oceanographie van den Oost-Indischen Archipel. Deel 16. Afl. 2. (Dec. 1937). Prijs f 2.50; porto f 0.22. 30/11-'37
Treubia. Bijdragen over Zoölogie, Hydrobiologie en Oceanographie van den Oost-Indischen Archipel. Deel 16. Afl. 3 (Augustus 1938) Prijs f 2.50 porto f 0.14. 11/8-'38
Treubia. Bijdragen over Zoölogie, Hydrobiologie en Oceanographie van den Oost-Indischen Archipel. Deel 16. afl. 4 (Nov. '38). Prijs f 2.50 porto f 0.18. 28/11-'38

RESTRICTIE.

8/7-35

Verkrijgbaar bij Landbouw Crisis Zaken.

Verslag over de werking der theerrestrictie gedurende het tijdvak 12 Juni 1933 tot 31 Augustus 1934. Prijs f 0.50 porto f 0.04.
Verslag over de werking der theerrestrictie gedurende het tweede restrictiejaar. Prijs f 0.75 porto f 0.04.
Verslag over de werking der theerrestrictie gedurende het derde restrictiejaar. Prijs f 0.75 porto f 0.04.
Verslag over de werking der Kinarestrictie gedurende het eerste restrictiejaar. Prijs f 0.50 porto f 0.04.
Verslag over de werking der Kinarestrictie gedurende het tweede restrictiejaar. Prijs f 0.60 porto f 0.04.
Verslag over de werking der Kinarestrictie gedurende het derde restrictiejaar. Prijs f 0.60 porto f 0.04.
Verslag over de werking der theerrestrictie gedurende het vierde restrictiejaar. Prijs f 0.75 porto f 0.04.

BOTANIE.

Korte Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten No. 21. Proeven met derris tegen insectenplagen in Ned.-Ind. door Dr. J. van der Vecht.
Wit's summary in English. Prijs f 0.55 porto f 0.08.
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Vol. XIII, livraison 4. Prijs f 2.50 porto f 0.10. 14/10-'38
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XV, livraison 1 December 1936. Prijs f 1.- porto f 0.08. 8/12-'38
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XIV, livraison 1 December 1936. Prijs f 2.50 porto f 0.16. 22/12-'38
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XIV, livraison 2. Juin 1937. Prijs f 2.50 porto f 0.14. 12/6-'37
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XIV, livraison 3-4 (Décembre 1937). Prijs f 5.-, porto f 0.27. 11/12-'37
Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XV, livraison 2 (Décembre 1937). Prijs f 2.50, porto f 0.18. 23/12-'37
Bulletin du Jardin botanique de Buitenzorg. Serie III, Vol. XV livraison 3. (Août 1938). Prijs f 2.50 porto f 0.30. 10/8-'38
Bulletin du Jardin botanique de Buitenzorg Serie III, Vol. XVI, livraison 1 (September 1938). Prijs f 2.50, porto f 0.12. 8/10-'38
Bulletin du Jardin botanique de Buitenzorg Serie III Supplément Vol. III livraison 1 (1938). Prijs f 2.- porto f 0.08. 16/12-'38

LANDBOUW.

Korte Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 21. Ervaringen met de vlascultuur in Ned.-Indië door Dr. H. J. Toxopeus. Prijs f 0.60 porto f 0.06.
9/3-'38

BOSCHBOUW.

Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 56. Ontwikkeling en opbrengst van den Sonokeling, Dalbergia latifolia Roxb., in zuivere opstanden door Ir. J. H. A. Ferguson. Prijs f 0.35. 16/2-'37
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 57. Looibasten op Java door Ir. H. W. Japing. Prijs f 0.70. 6/2-'37
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 58. De verdamping van verschillende vegetatievormen op Java door Dr. Ir. Ch. Coster. Prijs f 1.70. 16/2-'37
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 59. (Rasamala - Altingia exelsa Noronhae - als Cultuurhoutsoort) door Ir. J. H. A. Ferguson.
(De Ziekten en plagen van den Rasamala) door Dr. L. G. E. Kalshoven. Prijs f 0.80.
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 60. (De mechanische eigenschappen van Java-, Siam- en Burmadjati) door A. T. J. Bianchi. Prijs f 0.25.
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 61. (Eusideroxylon Zwagerel T. et B. Het ijzerhout van Borneo en Sumatra) door Ir. M. J. F. Koopman en Ir. L. Verhoef. Prijs f 0.25.
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 62. (Over de calorimetrische verbrandingswaarde van een 60-tal Ned.-Indische houtsoorten) door Ir. A. Rierink. Prijs f 0.35.
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 63. (Opstandstafels voor Djatiplantsoenen (Tectona Grandis L.F.) bewerkt naar de gelijknamige tafels van 1932) door H. E. Wolff von Wülfling. Prijs f 0.30.
Korte Mededeelingen van het Boschbouwproefstation No. 64. (Bovengrondsche afstroming en erosie op Java) door Dr. Ir. Ch. Coster. Prijs f 1.70.
Jaarverslag van den Dienst van het Boschwezen over 1937. Prijs f 2.25.

PLANTENZIEKTEN.

Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 30. (tevens: Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten No. 90). Dr. C. J. H. Franssen en Dr. Ir. H. R. A. Muller. Plagen en ziekten van het katoengewas op Java. (1938) Prijs f 0.75, porto f 0.06. 30/8-'38
Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 31 (tevens: Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten No. 91). Dr. C. J. H. Franssen. Een voorloopig beknopt overzicht van de plagen van de mangga. Prijs f 0.45 porto f 0.06. 14/12-'38
Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 32. (tevens: Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten No. 92). Dr. Ir. H. R. A. Muller en Dr. Th. van Eek. Aanteekeningen over eenige ziekten van roselle en Java-jute op Java. Prijs f 0.30 porto f 0.04. 27/1-'39

VEEARTSENIJKUNDE.

Veeartsenijkundige Mededeelingen No. 82. F. W. K. de Moulin. De beteekenis van het vegetatieve zenuwstelsel bij miltuurinfecties. Prijs f 0.75 porto f 0.08. 19/3-'38
Jaarverslag van den Burgerlijken Veeartsenijkundigen Dienst over 1936. Prijs f 2.75 porto f 0.14. 16/10-'37
Jaarverslag van den Burgelijken Veeartsenijkundigen Dienst over 1937. Prijs f 3.50, porto f 0.18. 4/1-'39

DIVERSEN.

Handelingen van de 12de Dienstvergadering van Landbouwen Nijverheidsconsulenten in Ned.-Ind. Prijs f 5.- porto f 0.64. 1/9-'37
Mededeeling van den Dienst voor Landbouw en Visscherij No. 20. Onderzoek naar de voeding in het Regentschap Grisse door J. J. Ochs en Ir. G. J. A. Terra. De voedingswaarde van de menu's in het Regentschap Grisse door W. F. Donath. Prijs f 1.75 porto f 0.12. 28/7-'37

Bovenstaande publicaties zijn verkrijgbaar bij Bureau A van het Departement van Economische Zaken te Batavia-C. met uitzondering van de Boschbouwkundige publicaties, welke verkrijgbaar zijn bij het Boschbouw Proefstation Tjomas te Buitenzorg.